TRATAT PRACTIC · EDIȚIA OCTOMBRIE 2026

radu&asociații

Veritas, Fiducia, Sapientia.

ACHIZIȚIILE PUBLICE ÎN PRACTICĂ

Legea nr. 98/2016 și remediile din Legea nr. 101/2016 — atac și apărare. CNSC · curți de apel · ÎCCJ · CCR · CJUE · ANAP

Av. Radu Mihai

Cuprins.

1	Cuvânt înainte și metodă.
2	Cadrul normativ și instituțional.
3	Documentația de atribuire.
4	Criteriile de calificare și selecție.
5	DUAE, documentele justificative și motivele de excludere.
6	Evaluarea ofertelor: clarificări, vicii de formă, modificarea ofertei.
7	Prețul sau costul aparent neobișnuit de scăzut.
8	Criteriul de atribuire și factorii de evaluare.
9	Anularea procedurii, comunicarea rezultatului și încheierea contractului.
10	Executarea și modificarea contractului.
11	Remedii I: termene, competență, interes.
12	Remedii II: procedura la CNSC.
13	Remedii III: plângerea, nulitatea contractului și despăgubirile.
14	Corecții financiare și controale externe.
15	Procedura simplificată.
16	Acordul-cadru și contractele subsecvente.
17	Garanția de participare.
18	Curțile de apel pe plângeri: unde confirmă și unde corectează CNSC.
19	Subcontractanții: de la ofertă la executare.
20	Contenciosul achizițiilor în cifre.
21	Anexe.

CAPITOLUL 1

Cuvânt înainte și metodă.

Această carte este scrisă pentru avocatul care atacă sau apără o procedură de atribuire în fața CNSC și a curților de apel. Fiecare capitol pornește de la textul legii, trece prin instrucțiunile și punctele de vedere ANAP, apoi prin practica CNSC, a curților de apel și a CJUE, și se încheie cu argumentele de atac și replica autorității.

Sfera: Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, normele metodologice (HG nr. 395/2016) și remediile din Legea nr. 101/2016. Sectorialele (Legea nr. 99/2016) și concesiunile (Legea nr. 100/2016) apar doar unde soluția este comună.

Semnele folosite în text:

- **SUSȚINE** — practică majoritară sau consolidată pe care te poți sprijini.
- **DIVERGENȚĂ** — CNSC și instanțele, sau instanțele între ele, au soluții diferite; argumentul trebuie construit pe ambele variante.
- **ATENȚIE** — capcană procedurală sau o soluție care pare evidentă, dar este respinsă constant.
- **ATAC** / **APĂRARE** — formula de argumentare pentru ofertant, respectiv pentru autoritate sau ofertantul declarat câștigător.

Metoda de lucru: hotărârile și deciziile citate au fost căutate în surse publice (portalul CNSC, ROLII/ReJust, CURIA, site-ul ANAP). Fiecare referință are link spre sursă unde acesta a fost disponibil. Înainte de folosirea într-un act de procedură, verifică forma actualizată a textului și soluția din dosar, deoarece legislația achizițiilor se modifică frecvent.

Unde se dau bătăliile.

Pe datele publice ale CNSC din 2012–2026 (58.567 de dosare indexate de contestati.ro), circa 37% dintre contestații se încheie cu admiterea totală sau parțială și 36,5% cu respingerea; restul sunt renunțări, excepții și declinări. Volumul a crescut de la 3.370 de dosare în 2021 la 5.178 în 2025. Aproximativ una din cinci contestații respinse fără analiza fondului cade pe cauțiune (art. 61^1): 3,2% din totalul soluțiilor, față de 13,4% pentru celelalte excepții.

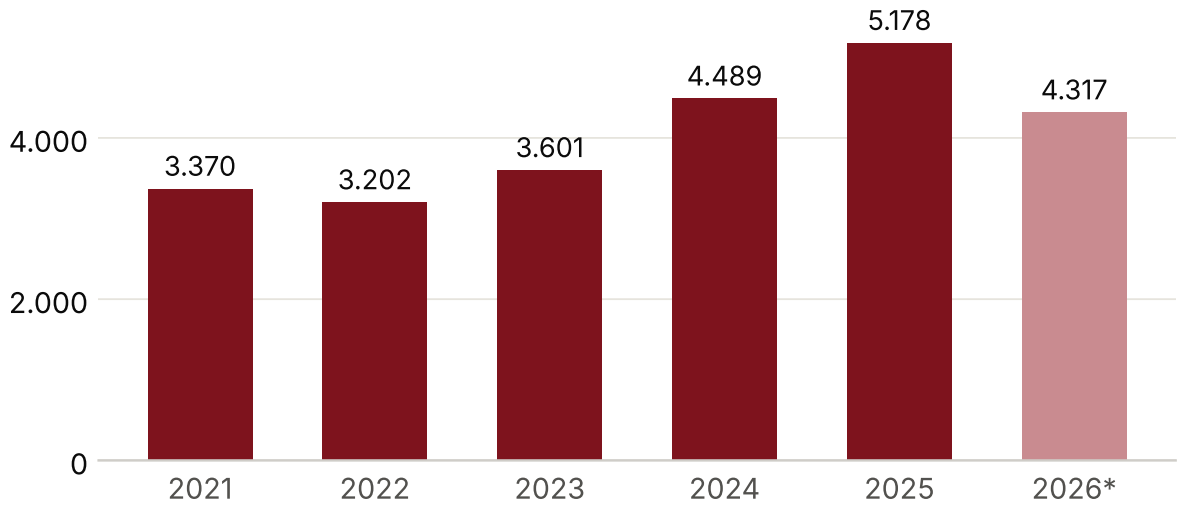
58.567
dosare CNSC, 2012–2026

37,3%
admise total sau parțial

+54%
dosare în 2025 față de 2021

27 zile
durata medie a soluționării (audit 2020–2022)

Dosare înregistrate la CNSC, pe ani.

Sursa: contestati.ro. *2026 — date parțiale. Detalii în cap. 20.

Analiza tematică a CNSC pe deciziile din 2007–2014 (Ghidul de bune practici CNSC) arată aceeași hartă pe care o vezi și azi:

Etapă	Critica cea mai frecventă	Pondere
Documentație	Cerințe restrictive: experiență similară, calificare, specificații tehnice	46,75%
Documentație	Răspuns neclar sau incomplet la clarificări	15,42%
Documentație	Factori de evaluare fără algoritm sau subiectivi	7,51%
Rezultat	Respingerea ofertei contestatorului ca neconformă sau inacceptabilă	50,98%
Rezultat	Documentele de calificare ale altor ofertanți și punctarea lor	12,67%
Rezultat	Respingere fără clarificări sau apreciere greșită a răspunsurilor	5,96%
Rezultat	Prețul neobișnuit de scăzut al altor ofertanți	4,97%

Structura cărții urmează această hartă: capitolele 3–8 tratează fiecare categorie, în ordinea în care apare în procedură.

CAPITOLUL 2

Cadrul normativ și instituțional.

Litigiul de achiziții se câștigă de regulă pe text, nu pe principii: Legea nr. 98/2016, HG nr. 395/2016 și Legea nr. 101/2016, citite împreună cu deciziile ÎCCJ și CCR publicate în ultimii doi ani, care au schimbat mai multe reguli de procedură.

2.1. Ierarhia surselor.

1. **Directivele 2014/24/UE și 89/665/CEE** și jurisprudența CJUE — invocabile direct când textul național este interpretat restrictiv.
2. **Legea nr. 98/2016** — regulile de atribuire și de modificare a contractului (art. 221).
3. **Legea nr. 101/2016** — remediile, CNSC, plângerea, litigiile contractuale, nulitatea. Se completează cu Legea nr. 554/2004, Codul de procedură civilă și Codul civil (art. 68).
4. **HG nr. 395/2016** — normele metodologice: clarificări, comisia de evaluare, raportul procedurii.
5. **Instrucțiunile președintelui ANAP** — legislație terțiară, publicate în Monitorul Oficial; au valoare de interpretare, nu pot adăuga la lege.
6. **Hotărârile Plenului CNSC** — obligatorii pentru membrii CNSC până la o soluție diferită a ÎCCJ (art. 63 alin. (4) din Legea nr. 101/2016).
7. **RIL și hotărârile prealabile ale ÎCCJ** — obligatorii pentru CNSC și instanțe de la publicarea în Monitorul Oficial.

ATENȚIE

O instrucțiune ANAP nu poate crea o condiție pe care legea nu o prevede. În practică, CNSC și curțile de apel o folosesc ca argument de interpretare, nu ca normă. Când instrucțiunea te susține, invoc-o alături de textul legal, nu în locul lui.

2.2. Instrucțiunile ANAP care contează în litigii.

Instrucțiune	Obiect	Unde o folosești
nr. 1/2017	Personalul cu rol de decizie, personalul-cheie ca factor de evaluare (art. 179 lit. g), art. 187 alin. (8) lit. a))	Cap. 4 și 8 — punctarea experienței experților
nr. 2/2017	Experiența similară și capacitatea tehnică (art. 178, art. 179 lit. a) și b))	Cap. 4 — cerințe restrictive de experiență
nr. 1/2018	Atribuirea in-house (art. 31)	Atacarea atribuirii directe către entități controlate
nr. 1/2021	Modificarea contractului (art. 221–222), clauze de revizuire, valoarea cumulată netă	Cap. 10 — acte adiționale, lucrări suplimentare

2.3. Pragurile valorice aplicabile din 1 ianuarie 2026.

Pragurile sunt exprimate acum în lei, fără TVA; valoarea estimată determină termenul de contestare (10 sau 7 zile), termenul de așteptare (11 sau 8 zile) și plafonul cauțiunii. Sursa: Notificarea ANAP privind pragurile aplicabile de la 1 ianuarie 2026, care preia Regulamentele delegate (UE) 2025/2150–2152; pragurile achiziției directe, după licitatie-publica.ro.

Categorie	Prag 2026
Lucrări	26.960.556 lei
Produse și servicii	698.460 lei
Produse și servicii — autorități regionale/locale	1.077.624 lei
Servicii sociale și alte servicii specifice (anexa 2)	3.741.750 lei
Achiziție directă — produse și servicii	270.120 lei
Achiziție directă — lucrări	900.400 lei

ATENȚIE

Achiziția directă nu intră sub Legea nr. 101/2016: art. 3 alin. (1) lit. a) o exclude din noțiunea de „act al autorității contractante", deci calea este Legea nr. 554/2004. Contestația la CNSC împotriva unei achiziții directe va fi respinsă sau declinată.

2.4. Deciziile ÎCCJ și CCR care au schimbat practica.

Decizie	Ce stabilește	Efect practic
ÎCCJ RIL nr. 23/17.11.2025 (MO nr. 151 din 27.02.2026)	Cererea de intervenție principală într-o contestație pendinte la CNSC este admisibilă (art. 3 alin. (1) lit. a), art. 8, art. 17 alin. (3))	Câștigătorul poate ataca, pe calea intervenției, ofertele clasate după el, pentru a-și conserva locul. Vezi cap. 12.
ÎCCJ HP nr. 390/2025 (MO nr. 1109 din 02.12.2025)	Contestația în anulare specială nu este exclusă împotriva hotărârii curții de apel pe plângerea contra deciziei CNSC (art. 68)	Există o cale extraordinară după hotărârea definitivă, pentru omisiunea de a analiza un motiv. Vezi cap. 13.
ÎCCJ RIL nr. 11/2023	Litigiile privind executarea contractelor, înregistrate după 10.09.2022, sunt de competența secției de contencios a tribunalului (art. 53 alin. (1) și (1^1))	Excepția de necompetență a secției civile/comerciale.
ÎCCJ HP nr. 27/2020	Ordonanța președințială nu este admisibilă pentru suspendarea executării garanției de bună execuție	Calea este cererea de suspendare a executării contractului (art. 53 alin. (2)).
ÎCCJ HP nr. 363/2025 (MO nr. 1126 din 05.12.2025)	Sesizarea privind plata lucrărilor suplimentare executate fără act adițional (răspundere delictuală sau îmbogățire fără justă cauză) a fost respinsă ca inadmisibilă	Problema rămâne nedezlegată; practica e neunitară. Vezi cap. 10.4.

Decizie	Ce stabilește	Efect practic
ÎCCJ RIL nr. 24/24.11.2025 (MO nr. 44 din 21.01.2026)	La restituirea sumelor după anularea titlurilor de creanță din nereguli (OUG nr. 66/2011) nu se datorează dobânda prevăzută de art. 174 C. proc. fisc.	Beneficiarul care câștigă contra corecției își primește banii fără dobânda fiscală. Vezi cap. 14.6.
ÎCCJ HP nr. 28/09.02.2026 (MO nr. 214 din 19.03.2026)	Art. 1.489 alin. (2) C. civ. nu permite dobânda legală asupra penalităților de întârziere acumulate până la cererea de chemare în judecată, când creanța nu provine dintr-un împrumut	Contractantul nu cumulează dobândă peste penalitățile contractuale. Vezi cap. 10.7.
CCR nr. 160/2025	Art. 21 alin. (1) și (3) și art. 30 alin. (2) sunt constituționale	Motivele noi după termen și motivele neinvocate la CNSC rămân inadmisibile.
CCR nr. 650/2025 (MO nr. 212 din 19.03.2026)	Art. 34 alin. (4) teza I este constituțional	Instanța reține spre rejudecare doar motivele neanalizate de CNSC.
CCR nr. 173/2025 și nr. 397/2025	Excepții privind cauțiunea (art. 61^1)	Regimul cauțiunii rămâne aplicabil; termenul de 5 zile rămâne capcana principală.

2.5. Ce nu mai există.

- **Notificarea prealabilă** (fostele art. 6–7 din Legea nr. 101/2016) a fost abrogată prin OUG nr. 45/2018. Se formulează direct contestația.
- **Art. 8 alin. (2)** a avut o istorie sinuoasă: textul introdus prin legea de aprobare a OUG nr. 45/2018 a căzut odată cu Decizia CCR nr. 221/2020, apoi a fost reintrodus prin OUG nr. 114/2020. Regula în vigoare: pentru documentația de atribuire publicată în SEAP, data luării la cunoștință este data publicării.

ATENȚIE

CNSC aplică strict art. 8 alin. (2): termenul curge din ziua următoare postării documentației în SEAP, nu de la expirarea termenului de răspuns la clarificări. Argumentul că documentația „devine definitivă" după clarificări a fost respins expres (Decizia CNSC BO2024_1138; Decizia CNSC BO2025_1108).

ATAC

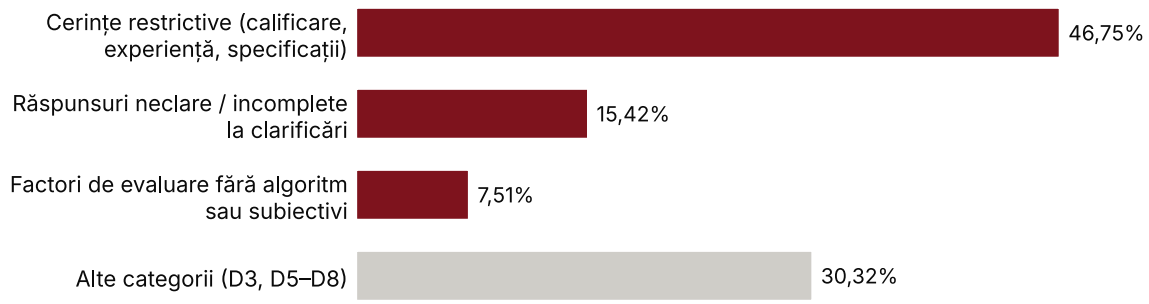
Excepția de la această regulă este clarificarea sau erata care introduce o cerință nouă ori modifică una existentă. Termenul pentru acea cerință curge de la publicarea clarificării, nu a documentației inițiale; contestația trebuie să arate exact ce s-a schimbat prin clarificare.

CAPITOLUL 3

Documentația de atribuire.

Documentația necontestată la timp devine legea procedurii: ce nu ai atacat în 10/7 zile de la publicare nu mai poți invoca la rezultat. De aceea prima decizie strategică a ofertantului este dacă atacă documentația sau își asumă riscul.

Ce critică ofertanții în documentație.

Sursa: Ghidul de bune practici CNSC, decizii 2007–2014.

3.1. Specificațiile tehnice (art. 155–156 din Legea nr. 98/2016).

Regula: specificațiile asigură acces egal și nu creează obstacole nejustificate în calea concurenței. Se formulează prin performanțe/cerințe funcționale, prin trimitere la standarde cu mențiunea „sau echivalent", ori prin combinarea celor două. Indicarea unei mărci, a unei origini sau a unui procedeu este permisă doar excepțional, când obiectul nu poate fi descris altfel, și numai însoțită de „sau echivalent".

SUȘTINE

Autoritatea nu poate respinge o ofertă care îndeplinește cerințele publicate pe motive care nu apar în documentație și nici nu poate „reinterpreta" specificația după publicare. Așa a statuat CJUE, într-o cauză românească: spitalul respinsese un procesor AMD superior celui de referință „Intel Core i5 3,2 GHz sau echivalent", raportându-se la generația Intel încă în fabricație (C-278/14, Enterprise Focused Solutions, pct. 27–30). Argumentul se folosește la rezultat, ori de câte ori comisia adaugă condiții.

SUȘTINE

O etichetă (ecologică, de calitate) nu poate fi cerută ca atare: autoritatea poate prelua specificațiile detaliate ale etichetei, dar trebuie să accepte orice mijloc de probă echivalent (C-368/10, Comisia/Țările de Jos).

ATENȚIE

Contestația care spune doar că o specificație „corespunde unui singur producător” este respinsă constant. CNSC cere ca contestatorul să arate concret ce produse echivalente sunt eliminate, cum ar trebui reformulată cerința și că noua formulare acoperă tot nevoia autorității. Curtea de apel a confirmat că autoritatea își definește nevoia, iar instanța nu o poate obliga să cumpere alt tip de echipament (spețele din Ghidul de bune practici CNSC, cap. 5.1.1).

ATAC

Contestația câștigătoare are trei piese de probă:

1. **Analiza de piață** — fișele tehnice ale produselor concurente, tabel cerință cu cerință, care arată că doar un produs bifează toate valorile.
2. **Lipsa justificării funcționale** — de ce valoarea exactă (de pildă 400° în loc de 360°) nu aduce niciun beneficiu de utilizare.
3. **Propunerea de remediere** — formularea alternativă, în termeni de performanță, cu „sau echivalent”.

APĂRARE

Autoritatea câștigă când arată că specificația servește o nevoie reală (compatibilitate cu infrastructura existentă, protocoale clinice, siguranță) și că pe piață există cel puțin doi furnizori care o îndeplinesc. Nota justificativă din dosarul achiziției trebuie pregătită înainte de publicare, nu după contestație.

3.2. Cerințe disproporționate și clauze contractuale excesive.

Cerințele de calificare și clauzele contractuale sunt supuse testului de proporționalitate stabilit de CJUE: aplicare nediscriminatorie, justificare, adecvare și necesitate (C-234/03, Contse). Testul se aplică și clauzelor care transferă riscuri disproporționate asupra contractantului: penalități de înlocuire a experților fără limită, prelungirea execuției fără ajustarea prețului, plata condiționată de rambursarea fondurilor europene (interzisă de Legea nr. 72/2013 privind termenele de plată).

DIVERGENȚĂ

Admisibilitatea criticilor la modelul de contract este interpretată diferit. O parte din practica CNSC le respinge ca premature, pentru că vizează executarea; altă parte le analizează, pentru că modelul de contract face parte din documentație și influențează prețul ofertat. Formulează critica prin efectul asupra ofertei: o clauză care nu poate fi evaluată în preț împiedică o ofertă fermă și comparabilă.

3.3. Loturile.

Autoritatea care nu împarte achiziția pe loturi trebuie să motiveze decizia în documentele achiziției (art. 141 din Legea nr. 98/2016). Nedivizarea ridică artificial cerințele de cifră de afaceri și experiență, legate de valoarea totală, și elimină IMM-urile.

ATAC

Critica are șanse când produsele sau lucrările sunt omogene pe zone ori categorii și piața are furnizori specializați pe fiecare. Arată pragul de calificare pe valoarea totală față de pragul pe lot.

APĂRARE

Motive acceptate în practică: interdependența tehnică a lucrărilor, răspunderea unică pentru un obiectiv de investiții, riscul de interfețe între contractori.

3.4. Clarificările la documentație.

În deciziile CNSC 2007–2014, 15,42% din criticile la documentație au vizat răspunsuri neclare sau incomplete la clarificări. Răspunsul autorității face parte din documentație și o poate modifica.

ATENȚIE

Clarificarea care schimbă o cerință deschide un nou termen de contestare doar pentru acel element (cap. 2.5). Răspunsul evaziv („se va respecta caietul de sarcini") nu deschide un termen nou pentru cerința inițială, dar poate fi atacat ca act distinct pentru lipsa de claritate.

ATAC

Când răspunsul la clarificare introduce o interpretare restrictivă (de pildă exclude un tip de experiență care textul inițial o permitea), atacă în 10/7 zile clarificarea, nu documentația. După expirarea acestui termen, cerința restrictivă devine opozabilă.

3.5. Matricea deciziei: atac documentația sau nu?

Situație	Recomandare
Cerința te exclude cert	Atacă documentația; la rezultat va fi tardiv
Cerința e ambiguă și poate fi citită în favoarea ta	Cere clarificare și fixează interpretarea în răspuns; atacă răspunsul dacă e restrictiv
Cerința îl avantajează vizibil pe un concurent	Atacă documentația; la rezultat contestația ta nu va repune cerința în discuție
Clauză contractuală excesivă	Atacă documentația; după semnare clauza se execută ca atare

3.6. Spețe recente: cerința pe care autoritatea nu o poate dovedi.

SUSȚINE

Autoritatea care impune o specificație restrictivă trebuie să o justifice cu probe, nu cu afirmații. Curtea de Apel Suceava (Decizia nr. 549/14.07.2021, dosar 465/39/2021) a analizat o cerință care impunea sticlă în locul policarbonatului. Autoritatea a invocat rezistența mai mare la UV, durabilitatea și fluxul luminos, dar „nu prezintă dovezi concrete". Existau producători care foloseau policarbonat, material mai dur, transparent, rezistent la UV și mai ușor. Autoritatea s-a limitat „la simple afirmații, fără a face trimitere la unele standarde concrete" pe care policarbonatul nu le-ar atinge. Curtea a raportat cerința la art. 155 alin. (6) și art. 156 alin. (2) din Legea nr. 98/2016 (Buletinul jurisprudenței CA Suceava, SCAF 2021).

ATAC

Contestația la documentație se scrie ca o inversare a sarcinii probei: arată că există pe piață soluții echivalente, cu fișele tehnice ale producătorilor, și cere autorității standardul tehnic care face necesară cerința. Dacă nu îl poate indica, cerința cade.

ATENȚIE

Documentația necontestată la timp nu se mai poate ataca în executare. Curtea de Apel Iași (Secția civilă, Decizia nr. 379/15.09.2023) a respins acțiunea concesionarului care invoca, în executarea contractului, clauze pretins abuzive din caietul de sarcini. Art. 8 din Legea nr. 101/2016 arată calea pentru persoana vătămată de un act al autorității; câtă vreme documentația nu a fost contestată de niciun participant, contractul nu se mai poate modifica decât în limitele legii concesiunilor (Culegerea CA Iași 2023). Regula se aplică, prin identitate de rațiune, și contractelor de achiziție: clauza inechitabilă se atacă la publicare (cap. 3.5), nu după semnare.

SUSȚINE

Cerințele de prezentare a ofertei pot fi și ele excesive. Pentru o lucrare atribuită pe baza studiului de fezabilitate, CNSC a dispus eliminarea din fișa de date a obligației de a depune, la ofertare, formularele F3 însoțite de extrasele de resurse (materiale, manoperă, utilaj, transport) și fișele tehnice ale echipamentelor. A dispus și reformularea cerinței privind graficul Gantt. Propunerea tehnică trebuie să arate înțelegerea soluției și organizarea execuției, nu să anticipeze un nivel de detaliu pe care proiectul nu îl are încă (Decizia CNSC BO2018_7092).

3.7. Cerințele tehnice „de confort" în fața curții: iluminatul public de la Suceava.

Speța arată cum arată, concret, o cerință restrictivă care nu se vede ca atare la prima lectură. O comună a scos la licitație (procedură simplificată, cel mai bun raport calitate-preț, 1.688.062,06 lei fără TVA, finanțare AFM) modernizarea iluminatului public. Fișele tehnice cereau, între altele:

- deschiderea compartimentului de aparataj fără unelte și un număr minim de 12 LED-uri pe aparat;

- bulă de nivel pe corpul de iluminat montat la cel puțin 8 m;
- cod QR gravat „indestructibil” pe carcasă;
- licență de utilizare a mărcii de conformitate emisă de un organism acreditat (SR EN ISO/CEI 17065), peste certificatele ENEC și ENEC+ cerute de ghidul finanțatorului;
- raportare „la nivel granular” și apariția producătorului pe site-ul consorțiului TALQ, în lista membrilor.

CNSC a admis în parte contestația unui ofertant, a obligat autoritatea să modifice 14 cerințe din patru fișe tehnice și să plătească 4.000 lei cheltuieli (Decizia nr. 1257/C5/1186 din 06.06.2023). Autoritatea a formulat plângere, sprijinită de proiectantul care redactase fișele, prin cerere de intervenție accesorie.

SUSȚINE

Curtea de Apel Suceava a respins plângerea (Decizia nr. 435/08.08.2023, dosar 480/39/2023). Considerentele utile în orice contestație la documentație:

- autoritatea trebuie să asigure performanța minimă cerută de actul normativ sau de finanțator „fără a impune cerințe minime restrictive de calificare ori soluții tehnice, constructive ce nu sunt adaptate la specificul contractului”;
- o cerință care dublează, mai sever, ceea ce finanțatorul a considerat suficient (licența mărcii peste ENEC/ENEC+) este excesivă dacă nu garantează o performanță sporită;
- o noțiune care nu se poate măsura („nivel granular”) nu este o specificație tehnică;
- cerința ca producătorul să figureze pe lista unui consorțiu privat este ea însăși restrictivă; autoritatea nu poate susține că eliminarea ei restrânge concurența;
- admiterea contestației dovedește culpa procesuală a autorității, iar 4.000 lei cu factură și ordin de plată nu sunt cheltuieli excesive (art. 26 alin. (9) din Legea nr. 101/2016).

Sursa: Decizii relevante CA Suceava, trim. III 2023.

ATAC

Contestația la documentație se construiește cerință cu cerință, pe trei întrebări: ce avantaj tehnic concret aduce cerința; ce act normativ, standard sau ghid de finanțare o impune; câți producători o pot îndeplini. Cerința care trece de ghidul finanțatorului fără o justificare de performanță este primul candidat la eliminare.

APĂRARE

Pentru autoritate: argumentul de mentenanță („costuri mai mici pe durata de viață”) nu a fost suficient la Suceava. Apărarea trebuie să lege cerința de un indicator măsurabil al proiectului (de exemplu, indicatorii asumați față de finanțator) și să arate că există mai mulți producători care o îndeplinesc.

ATENȚIE

Proiectantul nu salvează fișele tehnice prin intervenție accesorie. Cererea lui a căzut odată cu plângerea autorității, iar contestatorul a invocat că intervenția accesorie, depusă la primul termen, ocolea termenul și cauțiunea plângerii.

CAPITOLUL 4

Criteriile de calificare și selecție.

Calificarea este locul unde se pierd cele mai multe oferte bune: nu pe preț, ci pe un document de experiență, pe un angajament de susținere incomplet sau pe o interpretare restrictivă a noțiunii de „similar”. Regula de fond: criteriile trebuie să fie proporționale cu obiectul contractului (art. 172 din Legea nr. 98/2016) și se verifică doar așa cum au fost publicate.

4.1. Experiența similară (art. 179 lit. a) și b)).

Perioada de referință este de cel mult 5 ani pentru lucrări și 3 ani pentru produse și servicii, calculată până la data-limită de depunere a ofertelor. Instrucțiunea ANAP nr. 2/2017 cere ca cerința să se raporteze la lucrări duse la bun sfârșit în perioadă, dovedite prin procese-verbale de recepție pe obiect sau la terminarea lucrărilor, și la complexitate similară, nu la identitate de obiect.

SUSȚINE

Cerința de a prezenta contracte „semnate/încheiate/începute” în ultimii 5 ani este restrictivă. Contează lucrările executate și recepționate în perioadă, chiar dacă contractul a început înainte (Decizia CNSC BO2025_779, cu trimitere la instrucțiunea ANAP).

ATENȚIE

Ce document fixează data finalizării? Argumentul că doar recepția la terminarea lucrărilor contează, iar recepția finală din perioadă nu „întinerește” lucrări terminate demult, se invocă des, dar nu a convins CNSC:

- Contestatorul care a susținut că o hală terminată în 2014, cu recepție finală în 2018, nu intră în ultimii 5 ani a pierdut: CNSC a luat în calcul contractul pe baza recepției finale din perioadă și a acceptat ca dovadă și un proces-verbal de recepție parțială, document admis de Instrucțiunea ANAP nr. 2/2017 (art. 11) (Decizia CNSC BO2021_2084).
- CNSC a obligat autoritatea să modifice o cerință care nu lua în calcul întreaga valoare a lucrărilor recepționate (la terminare sau final) în perioadă și a respins argumentul autorității că astfel ar fi avantajați constructorii cu lucrări vechi recepționate final recent. Temeiul: art. 13 alin. (3) din Instrucțiunea ANAP nr. 2/2017, care interzice fragmentarea artificială a valorii unui obiect cu funcționalitate independentă (Decizia CNSC BO2026_2290).

Soluția depinde totuși de formularea din fișa de date: o adeverință că lucrările s-au terminat, fără nicio recepție, nu ajunge (BO2024_284, mai jos). Citește modalitatea de îndeplinire înainte de a construi argumentul.

ATENȚIE

Lucrările terminate fizic, dar nerecepționate, nu dovedesc experiența. Comisiile resping adeverința beneficiarului care confirmă finalizarea fără recepție la terminarea lucrărilor, iar argumentul trece de regulă și de CNSC (Decizia CNSC BO2024_284). Un proces-verbal de recepție parțială poate fi suficient doar dacă documentația îl acceptă și dacă acoperă valoarea cerută.

ATAC

Pe experiența concurentului verifică, în ordine:

1. Data recepției la terminarea lucrărilor față de perioada de referință.
2. Valoarea efectiv recepționată în perioadă, nu valoarea contractului.
3. Cota asociatului dintr-un contract executat în asociere — contează doar partea executată efectiv de el.
4. Similaritatea de natură și complexitate, raportată la definiția din fișa de date.
5. Dacă experiența aparține unei alte entități din grup, fără angajament de susținere.

APĂRARE

Pentru ofertantul atacat: „similar" nu înseamnă „identic". Instrucțiunea ANAP nr. 2/2017 dă exemple de bune practici în care experiența în activități de același tip și complexitate (de pildă, drumuri pentru o parcare) este acceptată.

4.2. Situația economică și financiară (art. 175).

Cifra de afaceri minimă cerută nu poate depăși, ca regulă, dublul valorii estimate a contractului. Peste acest nivel autoritatea trebuie să justifice în documentele achiziției riscurile speciale legate de natura lucrărilor, serviciilor sau produselor.

ATAC

Cerința de cifră de afaceri calculată pe valoarea totală a unei achiziții care putea fi împărțită pe loturi se atacă împreună cu lipsa loturilor (cap. 3.3).

4.3. Terțul susținător (art. 182–183).

Ofertantul poate folosi capacitatea unui terț, indiferent de natura relațiilor juridice dintre ei, prin angajament ferm. Pentru experiență și calificări profesionale, susținerea este valabilă doar dacă terțul execută efectiv lucrările sau serviciile pentru care resursa este necesară (art. 182 alin. (2)).

ANAP a detaliat regimul în Îndrumarea privind terțul susținător (25.01.2022): terțul renunță la beneficiul diviziunii, răspunde solidar, iar autoritatea poate cere înlocuirea lui o singură dată.

SUSȚINE

Dacă terțul nu îndeplinește criteriul relevant sau se află într-o situație de excludere, autoritatea solicită o singură dată înlocuirea lui (art. 183 alin. (2)). Respingerea ofertei pentru aceste motive, fără solicitarea de înlocuire, încalcă textul.

ATENȚIE

Înlocuirea nu salvează un angajament formal. Când lipsesc documentele din care rezultă cum terțul execută efectiv partea pentru care a dat experiența (art. 182 alin. (2) și (4)), oferta este inacceptabilă, iar art. 183 alin. (2) nu se aplică. CNSC a respins contestația unui ofertant care recunoscuse că terțul „nu va avea nicio implicare" în execuție, cu trimitere la Decizia Curții de Apel București nr. 353/17.03.2020 (Decizia CNSC BO2023_2417). Ofertantul care nu răspunde la solicitarea de înlocuire pierde și el a doua șansă (Îndrumarea ANAP).

ATAC

Pe oferta concurentului, caută exact acest viciu: angajament ferm fără anexe care descriu resursele, personalul, utilajele și activitățile din contract pe care terțul le execută. Este critica cu cea mai bună rată de succes pe terțul susținător.

SUSȚINE

CJUE recunoaște dreptul de a folosi capacitățile altor entități, dar ofertantul trebuie să dovedească că dispune efectiv de ele; nu le poate invoca pentru a îndeplini „pur formal" condițiile, iar pentru capacități netransmisibile terțul trebuie să participe direct și personal la executare (C-324/14, Partner Apelski Dariusz, pct. 37–41, preluat în BO2023_2417).

DIVERGENȚĂ

Cât de detaliate trebuie să fie anexele la angajament diferă de la complet la complet și depinde de formularea fișei de date. Unele decizii acceptă un angajament care identifică resursele și activitățile; altele cer un plan concret de mobilizare și termene (Decizia CNSC BO2025_3349). Pentru propriul client, depune cea mai completă variantă.

4.4. Subcontractantul ca terț susținător.

Experiența subcontractantului se ia în considerare pentru partea lui de implicare; în acest caz subcontractantul devine și terț susținător, iar acordul de subcontractare ține loc de angajament ferm (Decizia CNSC BO2023_2014; Decizia CNSC BO2018_7053).

ATENȚIE

Experiența subcontractantului nu acoperă integral cerința ofertantului: valoarea luată în calcul este limitată la partea subcontractată. Dacă ai nevoie de toată experiența unei firme, declar-o asociat sau terț susținător pentru întreaga valoare.

4.5. Asocierea.

Membrii asocierii își pot cumula capacitățile; fiecare trebuie să nu se afle în situații de excludere. Oricare membru poate formula singur contestație (art. 2 alin. (2) din Legea nr. 101/2016).

ATAC

Verifică dacă repartizarea activităților din acordul de asociere corespunde cu experiența invocată de fiecare membru. Membrul care aduce experiența în proiectare, dar nu are activități de proiectare în acord, ridică exact problema execuției efective din art. 182 alin. (2), aplicabilă prin analogie.

4.6. Personalul-cheie: calificare sau factor de evaluare?

Instrucțiunea ANAP nr. 1/2017 separă personalul cu rol de decizie (cerință de calificare) de experții-cheie ale căror calificări influențează calitatea execuției (factor de evaluare, art. 187 alin. (8) lit. a)). Același element nu se punctează și nu se califică în același timp.

ATAC

Cerința de calificare care impune experiență specifică exagerată pentru experți (de exemplu, participarea la un proiect identic) se atacă la documentație ca restrictivă. La rezultat, verifică dacă experiența punctată a expertului concurentului este dovedită prin documente, nu doar prin CV.

4.7. Spețe recente: terți, subcontractanți și înlocuirea lor.

Textele care obligă autoritatea să ceară înlocuirea înainte de a respinge oferta sunt trei și au aceeași structură — o singură solicitare, nu o respingere directă:

Situația	Textul	Ce trebuie să facă autoritatea
Terțul susținător nu îndeplinește criteriul sau se află într-o situație de excludere	art. 183 alin. (2) din Legea nr. 98/2016	Solicită o singură dată înlocuirea terțului
Subcontractantul se află într-o situație de excludere (art. 164, 165, 167)	art. 170 alin. (2)	Solicită o singură dată înlocuirea subcontractantului, cu aplicarea art. 171 (self-cleaning)
Subcontractantul nu are capacitatea tehnică și profesională pentru partea lui	art. 174 alin. (2)	Respinge subcontractantul și solicită o singură dată înlocuirea lui

SUSȚINE

Curtea de Apel Iași (Decizia nr. 65/26.01.2023, servicii de pază) a reținut că schimbarea subcontractantului este permisă de art. 174, iar potrivit art. 170 alin. (2) autoritatea avea obligația de a solicita ofertantului înlocuirea subcontractantului aflat în situație de excludere; nu putea respinge oferta fără o astfel de solicitare. Documentele depuse pentru noul subcontractant, necriticate în contestație, au rămas câștigate pentru ofertant (rezumatul publicat pe lege5.ro).

SUSȚINE

Un document al terțului susținător semnat la timp, dar încărcat din eroare în varianta nesemnată, nu justifică respingerea. În speța soluționată prin Decizia CNSC BO2021_325, declarația privind terțul susținător fusese semnată electronic la ora 14:54, cu un minut înainte de încărcarea candidaturii (14:55), dar în SEAP a fost încărcat fișierul PDF nesemnat (licitație restrânsă în domeniul apărării, OUG nr. 114/2011). La clarificări, ofertantul a depus fișierul semnat și extrasul de verificare a semnăturii. CNSC a calificat respingerea drept „excesivă", contrară proporționalității: documentul avea „un conținut identic cu cel depus inițial", nu modifica oferta și nu crea niciun avantaj. A dispus reevaluarea în 10 zile.

ATAC

Pentru clientul respins pe un viciu al terțului sau subcontractantului, primul argument este procedural: autoritatea nu a cerut înlocuirea sau clarificarea înainte de respingere. Al doilea este de proporționalitate: documentul exista la data-limită, iar dovada (marca temporală a semnăturii, data emiterii certificatului) este obiectivă.

APĂRARE

Pentru autoritate: înlocuirea se cere o singură dată. Dacă ofertantul a primit solicitarea și nu a răspuns sau a propus un înlocuitor la fel de neconform, oferta se respinge. Respingerea întemeiată pe un angajament formal al terțului — fără implicare reală în execuție — nu este o „neîndeplinire a criteriului" care să deschidă înlocuirea (cap. 4.3, BO2023_2417).

4.8. Experiența similară pierdută la rezultat: patru greșeli într-o singură contestație.

Decizia CNSC BO2024_2857 (achiziție sectorială, servicii de reparații la echipamente hidromecanice de baraj) este un manual negativ. Cerința era o valoare cumulată de 4.031.039 euro, „la nivelul unuia sau a maxim 5 contracte", din ultimii 7 ani. Printr-o clarificare din oficiu, entitatea definise echipamentele relevante ca „stavilele aferente barajelor deversoare". Comisia a acceptat lucrări de 3.801.189,68 euro, sub prag. Contestatorul a cerut recalificarea unor poziții (vane, goliri de fund, balustrade, platforme) care ar fi dus totalul la 4.040.520,95 euro. Contestația a fost respinsă ca nefondată.

Greșeala	Ce a reținut CNSC
A atacat la rezultat limita de 5 contracte și definiția restrictivă a „stavilei"	Critici tardive. Documentația și clarificarea din oficiu trebuiau contestate în termenul de la publicarea lor (art. 8 din Legea nr. 101/2016)
A invocat acorduri-cadru ca experiență	Acordul-cadru nu este contract; doar subsecventele produc prestații. Un acord-cadru neurmat de subsecvente nu dovedește nimic
A majorat suma pretinsă prin răspunsul la punctul de vedere și prin concluziile scrise (4.101.274,46 euro)	Inadmisibil. Concluziile scrise sunt o expunere finală, nu o nouă motivare (art. 21 alin. (2)–(3))

Greșeala	Ce a reținut CNSC
A criticat oferta câștigătoare abia în concluzii	Tardiv. Nu a cerut studierea dosarului achiziției după comunicarea rezultatului, deci nu poate invoca necunoașterea ofertei

ATENȚIE

Clarificarea din oficiu care restrânge noțiunea de „similar" este un act separat al autorității. Termenul de contestare curge de la publicarea ei. Dacă o lași să treacă, la rezultat discuți doar dacă lucrările tale intră în definiția restrictivă, nu dacă definiția era legală.

ATAC

Pentru ofertantul aflat aproape de prag: depune de la început lista completă a lucrărilor care pot intra în definiție, cu încadrarea fiecăreia; la contestație, cere recalificarea poziție cu poziție și calculează totalul în contestație, nu în concluzii. În aceeași zi cu comunicarea rezultatului, cere în scris accesul la dosar (cap. 12.6).

APĂRARE

Pentru autoritate: păstrează în raportul procedurii motivarea pe fiecare poziție respinsă (aici, tabelul cu motivele pentru fiecare lucrare). Este proba care face criticile generale ale contestatorului să cadă.

CAPITOLUL 5

DUAE, documentele justificative și motivele de excludere.

DUAE este o declarație pe proprie răspundere; viciul lui nu se repară întotdeauna prin clarificări. Cele mai dure excluderi nu vin din lipsa unei calități, ci din ce ofertantul a declarat sau a omis să declare.

5.1. Mecanismul DUAE și momentul verificării.

Ofertanții depun DUAE; documentele justificative actualizate se cer, înainte de atribuire, ofertantului clasat pe primul loc după aplicarea criteriului de atribuire (art. 196 alin. (2), în forma modificată prin OUG nr. 26/2022). Autoritatea poate cere documente oricărui ofertant în orice moment, dacă are îndoieli.

ATAC

Contestatorul clasat pe locul doi nu vede, de regulă, documentele justificative ale câștigătorului decât după comunicarea rezultatului. Cere accesul la dosarul achiziției imediat (art. 19 din Legea nr. 101/2016, cap. 12) și verifică corespondența dintre DUAE și documente: date, valori, contracte, persoane.

5.2. Excluderile obligatorii și cele fiscale (art. 164–166).

Art. 164 (condamnări definitive pentru infracțiuni grave) și art. 165 (obligații fiscale și sociale neachitate) sunt motive obligatorii. Datoriile se apreciază la data verificării, iar plata sau eșalonarea stinge motivul de excludere.

ATENȚIE

Pentru datorii fiscale, verifică certificatele pentru toate sediile secundare și pentru bugetul local unde ofertantul are bunuri. Certificatul de la sediul social nu dovedește lipsa datoriilor locale de la punctele de lucru.

5.3. Excluderile facultative-obligatorii din art. 167.

Art. 167 enumeră situațiile în care autoritatea **exclude** ofertantul: insolvență, abatere profesională gravă, acorduri care denaturează concurența, conflict de interese, deficiențe semnificative în contracte anterioare (lit. g), declarații false sau neprezentarea documentelor (lit. h), influențarea nelegală a procesului decizional (lit. i).

Lit. g) — deficiențe în contracte anterioare. Se aplică pe baza documentelor constatatoare emise de alte autorități. Condiția este dublă: o încălcare gravă sau repetată a obligațiilor principale **și** o consecință (reziliere, daune-interese sau alte sancțiuni comparabile). Autoritatea trebuie să motiveze

concret excluderea și să analizeze justificările și dovezile ofertantului (art. 171); CNSC a anulat o excludere pe lit. g) motivată fără această analiză (Decizia CNSC BO2024_2770).

SUSȚINE

Autoritatea trebuie să aprecieze ea însăși gravitatea faptelor; o normă care o împiedică să o facă până la finalizarea litigiului privind rezilierea anterioară este contrară directivei (CJUE, C-41/18, Meca). Excluderea nu este automată.

DIVERGENȚĂ

Valoarea documentului constatator negativ contestat în instanță. O lectură îl tratează ca act administrativ care se bucură de prezumția de legalitate până la anulare; cealaltă cere autorității să verifice dacă faptele sunt suficient de grave, chiar dacă documentul e contestat (Decizia CNSC BO2024_3245, unde problema e discutată). Pentru clientul exclus, contestă documentul constatator la tribunal în 30 de zile (art. 53 alin. (1^3) din Legea nr. 101/2016) și invocă pendinte acel dosar.

Lit. h) — declarații false. Nedeclararea în DUAE a unei situații relevante (o reziliere, o decizie a Consiliului Concurenței, penalități consemnate în documente constatatoare) poate fi tratată ca declarație falsă și poate atrage excluderea, independent de excluderea pentru fapta însăși; practica nu este unitară (vezi divergența de mai jos).

DIVERGENȚĂ

Este necesară vinovăția gravă sau intenția? O parte din practică exclude pentru orice omisiune din DUAE, invocând obligația de sinceritate a ofertantului. Altă parte nu tratează omisiunea ca motiv automat de excludere: autoritatea trebuie să analizeze documentele constatatoare omise, să-l asculte pe ofertant și să evalueze măsurile de reabilitare (art. 171), iar abia apoi să decidă. Astfel, CNSC a anulat desemnarea câștigătorului pentru evaluare incompletă, dar a respins ca inadmisibilă cererea de a-l exclude direct (Decizia CNSC BO2022_1588). Argumentul în apărare: textul vorbește de „declarații false", ceea ce presupune o neconcordanță cu realitatea cunoscută la data completării, nu o eroare de interpretare juridică a unei situații.

5.4. Self-cleaning (art. 171).

Operatorul aflat într-o situație din art. 164 sau 167 nu este exclus dacă dovedește măsuri suficiente de reabilitare: plata sau angajamentul de plată a prejudiciului, colaborarea cu autoritățile de investigare, măsuri tehnice, organizatorice și de personal.

ATENȚIE

CJUE admite ca legea națională să impună depunerea dovezilor de self-cleaning din proprie inițiativă, odată cu oferta, dacă obligația rezultă clar din reglementare sau din documentație; în caz contrar, operatorul trebuie să le poată prezenta ulterior (CJUE, C-387/19, RTS infra). Concluzia practică: declară situația în DUAE și atașează măsurile de reabilitare. Nu aștepta ca autoritatea să le ceară.

ATAC

Când autoritatea exclude fără să analizeze măsurile de self-cleaning invocate, decizia este nemotivată și se anulează. CNSC a anulat o excludere pe art. 167 alin. (1) lit. g) pentru verificare insuficientă, într-o contestație care invoca și ignorarea măsurilor de self-cleaning (Decizia CNSC BO2023_1837).

5.5. Conflictul de interese (art. 59–63) și PREVENT.

Conflictul de interese vizează persoanele cu funcții de decizie din autoritate și membrii comisiei de evaluare, în relație cu ofertanții, asociații, terții susținători și subcontractanții (art. 60). Ofertantul declarat câștigător este supus unei interdicții temporare de a angaja persoane implicate în verificarea și evaluarea ofertelor (art. 61); verifică perioada exactă în forma în vigoare a textului. Mecanismul PREVENT (Legea nr. 184/2016) verifică automat relațiile prin formularul de integritate; modelul formularului a fost actualizat prin Ordinul ANI/MEDAT nr. 13.906/1.387/2026 (sursa).

ATAC

Un avertisment de integritate emis de ANI în procedură este o probă puternică. Fără avertisment, conflictul se dovedește prin registrul comerțului, declarațiile de interese și relațiile de rudenie până la gradul al doilea.

APĂRARE

Autoritatea poate remedia conflictul prin înlocuirea membrului comisiei și reevaluare; excluderea ofertantului este ultima soluție, când conflictul nu poate fi eliminat altfel (art. 167 alin. (1) lit. e)).

5.6. Spețe recente: penalitățile de întârziere și răspunsul „NU” din DUAE.

SUSȚINE

Penalitățile de întârziere nu sunt, prin ele însele, „daune-interese sau alte sancțiuni comparabile”. În Decizia CNSC nr. 1722/C5/1793 din 20.06.2024 (BO2024_1722) (echipamente digitale pentru școli, finanțare PNRR, procedură simplificată), contestatorul a găsit în SEAP patru documente constatatoare emise pe numele câștigătorului. Toate priveau întârzieri la livrare, una dintre ele de 18 zile, cu penalități. Câștigătorul bifase „NU” la secțiunea C din DUAE. CNSC a respins contestația și a reținut:

- DUAE fusese completat corect: în niciunul dintre contracte nu se plătiseră daune-interese, „ci doar penalități de întârziere în cuantum modic”; contractele nu fuseseră reziliate, ci duse la final;
- autoritatea verificase fiecare document constatator și stabilise, în marja ei de apreciere, că abaterile nu erau grave; unul dintre documente fusese chiar completat eronat de emitent;
- excluderea nu este automată nici pentru abateri grave (C-41/18, Meca; C-465/11, Forposta);
- potrivit Notificării ANAP privind art. 167 alin. (1) lit. g), penalitățile contractuale atrag excluderea doar dacă întârzierea este o abatere gravă sau dacă abaterile sunt repetate. CNSC a precizat că repetarea se apreciază „în cadrul aceluiași contract”;
- neîntrunindu-se ipoteza lit. g), nu exista nici declarație falsă în sensul lit. h).

DIVERGENȚĂ

Decizia se așază pe linia care nu sancționează automat orice omisiune din DUAE și cere analiza concretă a motivului de excludere (cap. 5.3, BO2022_1588). Pentru câștigătorul atacat, BO2024_1722 este argumentul principal. Pentru contestator, critica trebuie să arate că documentele constatatoare consemnează o reziliere, daune-interese stabilite sau abateri grave — nu doar întârzieri penalizate.

ATENȚIE

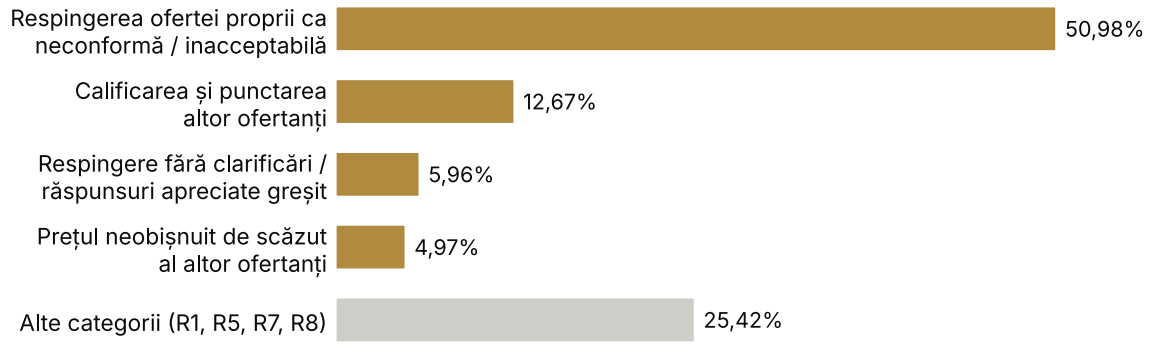
Situațiile din art. 167 nu se mai aplică după 3 ani de la data situației, faptei sau evenimentului relevant, dacă nu există o interdicție stabilită prin hotărâre definitivă (art. 171 alin. (5) lit. b) din Legea nr. 98/2016). Verifică data documentului constatator înainte de a construi critica pe el.

CAPITOLUL 6

Evaluarea ofertelor: clarificări, vicii de formă, modificarea ofertei.

Jumătate din contestațiile la rezultat (50,98% în studiul CNSC) atacă respingerea propriei oferte ca neconformă sau inacceptabilă. Linia de demarcație este una singură: clarificarea lămurește oferta depusă, nu o rescrie.

Ce critică ofertanții la rezultat.

Sursa: Ghidul de bune practici CNSC, decizii 2007–2014. Jumătate dintre contestații apără oferta proprie respinsă.

6.1. Textele.

- **Art. 209 alin. (1) din Legea nr. 98/2016** — când informațiile sau documentele sunt incomplete, eronate ori lipsesc, autoritatea are dreptul să ceară clarificări și completări, cu respectarea tratamentului egal și a transparenței.
- **Art. 209 alin. (2)** — autoritatea nu poate, prin clarificări, să determine apariția unui avantaj evident în favoarea unui ofertant.
- **Art. 134 din HG nr. 395/2016** — răspunsul neconcludent sau netransmis în termen face oferta inacceptabilă (alin. (5)); răspunsul care modifică propunerea tehnică sau financiară o face neconformă (alin. (6)), cu excepțiile din alin. (7): vicii de formă și abateri tehnice minore.
- **Art. 135 alin. (3) din HG nr. 395/2016** — viciile de formă sunt erorile sau omisiunile a căror corectare este susținută neechivoc de alte informații existente inițial în ofertă sau are rol de clarificare ori confirmare, fără a produce un avantaj incorect.

Ghidul de achiziții publice al ANAP, secțiunea 12.2 reia aceeași grilă.

6.2. Testul care decide majoritatea cauzelor.

CNSC aplică, în esență, trei întrebări:

1. **Izvorul în oferta inițială.** Completarea are sursa „bine determinată” în ce s-a depus inițial și clarifică o situație preexistentă (Decizia CNSC BO2017_3764).

2. **Elementele esențiale.** Nu se modifică prețul, cantitățile, graficul, tehnologia, personalul ofertat sau elementele punctate ca factori de evaluare. Modificarea graficului de prestare a fost tratată ca modificare a propunerii tehnice, nu ca viciu de formă (Decizia CNSC BO2016_2188; în același sens, pentru graficul Gantt, BO2025_1314).
3. **Avantajul.** După corectare, ofertantul nu obține o poziție pe care nu o avea la deschidere, de pildă transformarea unei oferte neconforme în una conformă.

SUSȚINE

Clarificarea nu este „a doua etapă de completare a propunerii tehnice", ci un instrument de înțelegere a informațiilor deja depuse (BO2025_1314). Formula se folosește în atac, împotriva câștigătorului care și-a „reparat" oferta prin clarificări.

6.3. Documentele de calificare față de propunerea tehnică.

Regimul este diferit, iar distincția câștigă dosare:

- **Calificarea** se poate completa cu documente care atestă o situație existentă la data-limită de depunere (un certificat, o recepție, un bilanț), chiar dacă documentul nu a fost depus inițial. CJUE admite solicitarea unor documente preexistente, cu condiția ca documentația să nu fi cerut prezentarea lor sub sancțiunea excluderii (C-336/12, Manova).
- **Propunerea tehnică și financiară** nu se completează cu elemente noi. Limita regulii: ce nu trebuia prezentat la ofertare nu devine completare nepermisă când apare la clarificări. La un contract de proiectare și execuție, CNSC a respins critica privind planșele de instalații depuse la clarificări, pentru că detaliile de execuție nu se prezentau în etapa ofertării (Decizia CNSC BO2024_460).

SUSȚINE

Pentru clientul a cărui ofertă a fost respinsă pentru lipsa unui document de calificare, fără clarificări: autoritatea avea dreptul, iar prin tratament egal și proporționalitate, obligația de a cere documentul care atestă o situație preexistentă. Respingerea directă este un motiv clasic de admitere (categoria R6 din studiul CNSC).

DIVERGENȚĂ

Este clarificarea un drept sau o obligație a autorității? Textul spune „are dreptul". CNSC și curțile de apel transformă însă frecvent dreptul în obligație când lipsa este evident remediabilă și oferta e cea mai avantajoasă, pentru a nu respinge excesiv de formalist. Invocă ambele principii: proporționalitatea (art. 2 alin. (2)) și jurisprudența care califică drept nelegală respingerea fără clarificări a unei omisiuni minore.

6.4. Viciul de formă și erorile aritmetice.

Viciul de formă se corectează doar cu acordul ofertantului; dacă acesta nu acceptă corectarea, oferta este neconformă (art. 135 alin. (2)). Corectarea este permisă numai când e susținută neechivoc de alte informații din ofertă (Decizia CNSC BO2023_1581).

ATAC

Când autoritatea a acceptat la câștigător o „corectare a erorii aritmetice" care a schimbat prețuri unitare sau a redistribuit valori între articole, susține că nu există niciun element neechivoc în ofertă care să indice valoarea corectă. Corectarea devine atunci o nouă ofertă de preț.

APĂRARE

Pentru ofertantul atacat: eroarea de înmulțire dintre cantitate și preț unitar se corectează pe baza prețului unitar, care face parte din ofertă; prețul total rezultat este o consecință, nu o modificare.

6.5. Tratamentul egal în clarificări.

Autoritatea care cere unui ofertant clarificări asupra unui aspect trebuie să le ceară tuturor celor aflați în aceeași situație. Ghidul CNSC citează în acest sens cauza T-195/05, Deloitte Business Advisory/Comisia (Ghidul de bune practici CNSC, cap. 4.2.4).

ATAC

Compară, în dosarul achiziției, adresele de clarificare trimise fiecărui ofertant. Asimetria (clarificări pentru câștigător, respingere directă pentru tine) este una dintre cele mai convingătoare dovezi de tratament inegal.

6.6. Checklist pentru contestația împotriva respingerii propriei oferte.

- ☐ Motivul respingerii este cel din raport sau a apărut doar în comunicare? Motivele noi invocate abia în punctul de vedere nu pot susține actul.
- ☐ Comisia a cerut clarificări înainte de respingere?
- ☐ Elementul lipsă exista la data-limită și putea fi doar confirmat?
- ☐ Cerința invocată figura expres în fișa de date sau caietul de sarcini (C-278/14)?
- ☐ Alți ofertanți au primit clarificări pentru aspecte similare?
- ☐ Ce efect are admiterea: reevaluare limitată (art. 26 alin. (10^1) din Legea nr. 101/2016) sau anularea procedurii?

6.7. Spețe recente: propunerea tehnică și răspunsul la clarificări.

SUSȚINE

Specificațiile din proiectul tehnic sunt minime, iar explicațiile autorității care încearcă să le „compenseze" dovedesc neconformitatea. Prin Decizia CNSC BO2025_2836, CNSC a anulat raportul în partea privind oferta câștigătoare la un sistem de supraveghere video. Diferențele dintre caiet și echipamentele ofertate erau concrete:

Cerința din proiect	Echipamentul ofertat
Cameră funcțională la 0,003 lux	0,005 lux
Funcționare până la −35 °C	până la −30 °C
Grad de protecție IP 67	IP 66
NVR cu ieșire HDMI 8K, discuri de 16 TB	HDMI 4K, discuri de 10 TB
Alarme in/out 16/9	16/8

Câștigătorul copiase în fișa tehnică cerințele proiectantului, „ca și cum ar fi parametrii camerei ofertate", fără ca documentul producătorului să le confirme. Autoritatea nu a negat diferențele, ci a argumentat că le compensează altfel (iluminare LED, temperaturi care nu s-ar atinge, rezoluție 4K suficientă, module suplimentare). CNSC a reținut că „tocmai aceste argumente demonstrează neconformitatea ofertei" și a dispus reevaluarea de la etapa conformității propunerii tehnice, în 10 zile.

ATAC

Metoda care câștigă: cere accesul la oferta câștigătoare, pune alături fișa producătorului (nu fișa completată de ofertant) și caietul de sarcini, parametru cu parametru. Diferența numerică nu lasă loc marjei de apreciere a comisiei.

ATENȚIE

Formularul de acceptare a condițiilor contractuale nu ține loc de propunere tehnică. Curtea de Apel Iași (Decizia nr. 109/03.03.2025, procedură sectorială pentru un robot de curățenie) a respins plângerea ofertantului care depusese o propunere tehnică de două pagini, cu fișa tehnică și manualul produsului. Caietul de sarcini cerea însă și modul de livrare, instalare, punere în funcțiune, instruire și suport tehnic. Ofertantul a invocat faptul că acceptase toate condițiile prin Formularul nr. 5; curtea a reținut forța obligatorie a documentației, care impunea detalierea punctuală în formularul propunerii tehnice. Răspunsul la clarificări — tabelul autorității completat cu „Confirmăm aici că sunt îndeplinite integral cerințele definite în caietul de sarcini" — a fost corect calificat neconcludent, pentru că autoritatea ceruse documentul și textul exact din ofertă (rezumat oficial CA Iași, trim. I/2025).

APĂRARE

Pentru ofertantul care răspunde la clarificări: răspunsul indică pagina și paragraful din oferta inițială care conține informația cerută. O confirmare generală este tratată ca lipsă de răspuns (art. 134 alin. (5) din HG nr. 395/2016), iar o informație nouă, fără sursă în oferta inițială, este tratată ca modificare.

SUSȚINE

O formulare din ofertă care nu contrazice caietul de sarcini nu poate susține respingerea. Caietul cerea livrarea și punerea în funcțiune „în termen de 24 de ore de la primirea comenzii”, iar ofertantul scrisese „de la primirea comenzii prin Poșta Română”. Autoritatea a respins oferta ca neconformă (art. 137 alin. (3) lit. a) din HG nr. 395/2016). Curtea de Apel Suceava (Decizia nr. 584/15.09.2021, dosar 541/39/2021) a reținut că nu există contradicție: caietul nu indica modul de comunicare a comenzii, deci autoritatea acceptase orice modalitate uzuală. Dacă voia alt canal, trebuia să îl prevadă expres.

ATAC

Când respingerea se sprijină pe o „cerință” care nu este scrisă în documentație, critica are două trepte: (1) cerința nu există în textul publicat (C-278/14, cap. 6.6); (2) ambiguitatea documentației nu se interpretează împotriva ofertantului.

6.8. Certificatul expirat: când tăcerea documentației nu salvează oferta.

DIVERGENȚĂ

CNSC și Curtea de Apel Iași au citit diferit aceeași cerință. Caietul de sarcini cerea, ca anexe la procedurile tehnice de execuție din propunerea tehnică, certificate de conformitate pentru produsele și materialele folosite, inclusiv betonul. Nu spunea expres că certificatele trebuie să fie valabile. Ofertantul a depus un certificat pentru beton valabil până la 17.12.2023. La clarificări a depus unul nou, emis la 06.12.2024, după termenul-limită de depunere.

- **CNSC** (decizia din 23.04.2025) a admis contestația. A reținut că documentația nu cerea certificate valabile și că, potrivit caietului de sarcini, documentele din HG nr. 668/2017 se depun în executare.
- **Curtea de Apel Iași** (Decizia nr. 251/21.05.2025) a admis plângerea autorității, a modificat decizia și a respins contestația. Un certificat expirat „nu face dovada existenței certificării de conformitate a produsului”, deci mențiunea expresă a valabilității „ar fi fost inutilă”. Interpretarea CNSC ar fi avantajat ofertantul față de concurenții care depuseseră certificate valabile și față de operatorii care nu au participat pentru că nu aveau certificate (art. 215 alin. (5) din Legea nr. 98/2016 și art. 137 alin. (3) lit. a) din HG nr. 395/2016).

Curtea a adăugat trei precizări utile:

- clauza din caiet care amâna unele documente în executare nu înlătura obligația de a anexa certificatele la propunerea tehnică;
- certificatul valabil al unei alte stații de betoane, depus la clarificări, nu are efect când ofertantul indicase alt furnizor;
- după desemnare se mai putea depune doar contractul de achiziție a betonului, nu documentele de funcționare și certificare ale producătorului.

Sursa: Decizii relevante CA Iași, contencios, trim. II 2025.

ATENȚIE

Un document depus ca dovadă se citește cu valabilitatea lui, chiar dacă documentația tace. Certificatul înlocuit la clarificări cu unul emis după termenul-limită nu remediază oferta: este o completare a propunerii tehnice, nu o clarificare.

APĂRARE

Pentru ofertantul atacat: singura apărare serioasă este că certificatul nu era cerut în ofertă, ci în executare, cu text expres în documentație. Argumentul „documentația nu cerea valabilitate" a căzut la Iași.

6.9. Comisia divizată: opinia separată și semnarea raportului.

Curtea de Apel Suceava (Decizia nr. 145/15.02.2024, plângere împotriva Deciziei CNSC nr. 48/C9/3472 din 08.01.2024, achiziție sectorială de servicii de transport) a respins plângerea asocierii respinse și a reținut trei reguli:

- raportul procedurii semnat doar de membrii majoritari este valabil, dacă membrul cu opinie separată și-a expus punctul de vedere într-o notă individuală anexată (art. 137 alin. (8)–(9) din HG nr. 395/2016, aplicabil prin identitate de reglementare în sectorial); nu este o lipsă a membrului din comisie;
- nulitatea raportului pentru lipsa procesului-verbal de reanalizare a punctelor de divergență, invocată abia la curte, este motiv nou, inadmisibil (art. 30 alin. (2) din Legea nr. 101/2016);
- autoritatea nu era obligată să ceară clarificări când răspunsul ar fi completat oferta cu informații substanțiale: modul de alocare a autovehiculelor pe trasee lipsea din propunerea tehnică (C-131/16, Archus și Gama).

Sursa: Decizii relevante CA Suceava, trim. I 2024.

ATAC

Cere la CNSC, prin contestație, toate procesele-verbale intermediare, notele individuale și procesul-verbal de reanalizare a divergențelor. Orice viciu de formare a voinței comisiei se invocă în termenul contestației, nu la plângere.

CAPITOLUL 7

Prețul sau costul aparent neobișnuit de scăzut.

Dosarul privind prețul neobișnuit de scăzut se câștigă sau se pierde în faza de clarificări, nu în fața CNSC: Consiliul refuză constant să se substituie comisiei de evaluare, iar remediul tipic este reluarea verificării, nu o soluție pe fond.

7.1. Textele și pragul.

- **Art. 210 din Legea nr. 98/2016** — pentru o ofertă cu preț sau cost aparent neobișnuit de scăzut, autoritatea are obligația să ceară clarificări; respinge oferta numai dacă dovezile nu justifică nivelul prețului.
- **Art. 136 alin. (4) din HG nr. 395/2016** — prețul ofertat, fără TVA, sub 80% din valoarea estimată.
- **Art. 136 alin. (1) din HG nr. 395/2016** — elemente de preț aparent neobișnuit de scăzute prin raportare la prețurile pieței: comisia este obligată să ceară explicații.

ATENȚIE

Pragul de 80% se aplică literal, iar calculul procentului poate decide singur cauza. Un ofertant la 79,99% intră în regimul art. 136 alin. (4), unul la 80,01% nu. Refă tu calculul, la nivel de bani și nu de procente rotunjite, pornind de la prețul fără TVA și de la valoarea estimată publicată, înainte să construiești orice critică pe acest prag.

DIVERGENȚĂ

Poate autoritatea verifica prețurile unitare ale unei oferte aflate peste 80%? Ofertanții susțin că verificarea este excepțională și condiționată de prag (argumentele din Decizia CNSC BO2024_656; CNSC a anulat acolo solicitarea de clarificări pentru că era neclară și fără repere de comparație, nu pentru depășirea pragului). Linia dominantă recentă este contrară: verificarea elementelor de preț, întemeiată pe art. 136 alin. (1), operează autonom, independent de prag (Decizia CNSC nr. 2033/C1/2026). Legiuitorul a impus verificarea sub 80%, dar nu a interzis-o peste (Decizia CNSC BO2025_1676; în aceeași decizie, CNSC a anulat totuși respingerea ofertei, ca disproporționată, pentru un preț unitar care reprezenta 0,53% din ofertă).

SUSȚINE

Respingerea automată, fără solicitarea de explicații, este interzisă și de dreptul UE (CJUE, C-285/99 și C-286/99, Lombardini și Mantovani).

7.2. Ce înseamnă o justificare „concludentă”.

Nici directiva, nici legea nu fixează gradul de detaliere. Formula pe care se sprijină autoritățile este cea din Îndrumarea ANAP privind evaluarea propunerilor financiare: autoritatea „are deplina libertate de a aprecia dacă documentele justificative/dovezile furnizate de ofertant sunt suficiente”, iar „ofertantului revenindu-i sarcina probei”. O vei întâlni reprodusă în punctele de vedere ale autorităților și, de acolo, în decizii (de pildă nr. 1557/C10/556/2025 și 2595/C7/2897/2025, ambele cu contestația respinsă). Standardul practic, de data aceasta în chiar considerentele Consiliului: justificarea prețului „înseamnă prezentarea de elemente concrete de formare a prețului și chiar documente care să conțină costurile avute în vedere pentru îndeplinirea contractului în cauză și care să permită, în final, verificarea corectitudinii prețului ofertat” (Decizia CNSC nr. 1657/C9/1709/2025).

Componentă	Trece testul	Pică testul
Manopera	Extras REVISAL nominal, tarif orar defalcat pe toate componentele legale	Reduceri sprijinite pe prezumții: subvenții AJOFM invocate fără convenții încheiate până la termenul-limită, fond de handicap redus fără dovada angajaților cu handicap (Decizia nr. 1297/C5/1316/2025, contestație admisă pentru verificare insuficientă)
Materiale	Oferte ferme de la furnizori, corelate cu articolele de deviz	Preț „de furnizor” pentru material produs în regie proprie; contracte fără corelare cantitativă
Utilaje	Inventar de mijloace fixe; contracte de închiriere cu preț determinabil	Contracte de închiriere fără preț determinabil
Transport	Distanțe reale, cotate. Chiar și un preț formal de 0,01 lei/tonă rezistă, dacă explici că transportul este deja inclus în prețul materialului și că programul de devize nu acceptă valoarea zero — respingerea pentru atât a fost găsită disproporționată (Decizia nr. 2010/C9/2383/2025)	Distanțe de transport nereale, care distorsionează rezultatul procedurii
Indirecte și profit	Fundamentare pe structura Ghidului P 91/1-02	1% indirecte plus 1% profit la drumuri, față de 14% și 2% la concurent; un al doilea răspuns care îl contrazice pe primul (Decizia nr. 1763/C5/1520/2025 — CNSC a stabilit că oferta trebuia declarată neconformă)

Deciziile din tabel au fost citite în text integral. Punctul de plecare al sintezei: studiul Elvetic asupra a 656 de decizii CNSC și hotărâri ale curților de apel, 2021–2026.

7.3. A doua solicitare de clarificări.

ATENȚIE

Regula este o singură șansă. Ofertantul „nu poate pretinde ca autoritatea contractantă să fie obligată să-i solicite aceleași informații de nenumărate ori până când aceasta se conformează întocmai” (Decizia CNSC nr. 2739/C2/2973/2025). O a doua solicitare care reiterează aspecte deja cerute concret și explicit prin prima ar crea un avantaj interzis de art. 209 alin. (2) — raționament al comisiei de evaluare, validat de CNSC prin respingerea contestației (Decizia CNSC nr. 1014/C9/332/2026).

ATAC

Excepția valoroasă pentru ofertantul respins: dacă solicitarea autorității a fost generică, respingerea nu se poate întemeia pe deficiențele răspunsului; se impune o nouă solicitare „clară și explicită, în care să indice cum anume, în concret, dorește comisia de evaluare justificarea prețului” (Decizia CNSC nr. 3596/C1/4306/2025). Prima verificare în contestație este calitatea întrebării, nu doar a răspunsului. CNSC a sancționat și o solicitare formală, „generală”, prin care comisia doar s-a achitat de obligația de a cere justificarea (Decizia CNSC BO2021_1830).

ATAC

Nici afirmația autorității nu ține loc de probă, iar aceasta este arma contestatorului care atacă oferta câștigătoare. Consiliul a refuzat să ia în considerare „simpla afirmație a autorității contractante, potrivit căreia explicațiile prezentate justifică prețul aparent neobișnuit de scăzut”, pentru că aceasta „nu a prezentat niciun argument sau probă”, cu aplicarea art. 249 C. proc. civ. (Decizia CNSC nr. 3417/C8/3819/2025). În același sens, când din procesele-verbale de evaluare nu rezultă cum anume a considerat autoritatea îndeplinită o cerință criticată, evaluarea este incompletă și se reia (Decizia CNSC nr. 3826/C9/4488/2025).

7.4. Atacarea prețului concurentului.

Critica „prețul câștigătorului e neobișnuit de scăzut” are, statistic, cea mai mică rată de succes dintre categoriile majore (4,97% din criticile la rezultat în studiul CNSC). Ea reușește doar când e construită pe documente.

ATAC

Structura argumentului câștigător:

1. Arată că prețul este sub 80% sau că anumite prețuri unitare sunt sub prețurile pieței (oferte de piață, cataloage, propriile prețuri de achiziție).
2. Obține prin acces la dosar justificarea depusă și arată concret ce cost lipsește: salariul minim pe economie aplicat greșit, contribuții omise, transport necotat, utilaje fără cost.
3. Calculează costul minim legal (manopera la salariul minim plus contribuții, de pildă) și compară-l cu prețul ofertat pe acel articol.
4. Cere reevaluarea justificării, nu respingerea directă; CNSC dispune de regulă reluarea verificării.

APĂRARE

Pentru câștigătorul atacat: justificarea se apreciază global, prin raportare la prețul total, iar un preț unitar mic poate fi compensat de altele (subvenționare încrucișată). Excepție fac costurile impuse de lege — salariul minim, contribuțiile, obligațiile de mediu, sociale și de muncă: art. 210 din Legea nr. 98/2016 nu admite o justificare întemeiată pe nerespectarea lor.

7.5. Spețe recente: de la defalcare la justificare.

Trei soluții arată unde trece linia dintre o justificare și o simplă defalcare a prețului — și cât de concretă trebuie să fie critica concurentului.

SUSȚINE

O defalcare pe categorii de cost nu este o justificare. În Decizia CNSC BO2024_2460 (catering școlar, procedură simplificată), oferta câștigătoare reprezenta 51,67% din valoarea estimată. La solicitarea de justificare, ofertantul a prezentat un tabel: materia primă 6,83 lei/pachet (96% din preț), manopera 0,14 lei/pachet, distribuția 0,14 lei/pachet. A explicat costul mic al transportului prin combinarea cu alte livrări pe același traseu și a invocat susținerea prețului „din întreaga activitate". Contestatorul a arătat că manopera fusese calculată pe salariul net, nu pe costul total al angajatorului. CNSC a reținut că „această defalcare nu poate reprezenta o justificare de preț" în sensul art. 210, a anulat raportul în partea privind oferta câștigătoare și a dispus reevaluarea în 15 zile.

ATENȚIE

Critica construită prin comparație cu propria ofertă se respinge. În Decizia CNSC BO2021_2089 (servicii de pază), câștigătorul ofertase 16,80 lei/oră, iar contestatorul 16,89 lei/oră. Contestatorul a invocat normele privind salariul minim și sporurile și o decizie CNSC dintr-o altă procedură, susținând că doar propriul preț poate fi justificat. CNSC a respins contestația: criticile erau „simple supoziții", fără a indica concret ce element de preț era sub nivelul legal și ce normă fusese încălcată. Comisia verificase deja, element cu element, salariul, sporurile de noapte, de weekend și de sărbători, concediul de odihnă și contribuția asiguratorie pentru muncă.

SUSȚINE

Explicațiile fără dovezi nu sunt justificare. Curtea de Apel Oradea (Decizia nr. 241/25.01.2018, procedură sectorială) a reținut că explicațiile ofertantului trebuie însoțite de dovezi concludente: prețuri obținute de la furnizori, stocuri de materii prime, organizarea procesului de lucru, nivelul de salarizare, performanțele și costurile utilajelor. „În lipsa unor dovezi concludente, simplele explicații ale ofertantului nu respectă exigențele" legii (rezumat pe legeaz.net).

Ce ai în dosar	Ce obții
Justificarea câștigătorului este un tabel de procente fără documente	Reevaluare (BO2024_2460; CA Oradea nr. 241/2018)
Un cost legal minim calculat greșit, cu cifra exactă și norma încălcată	Reevaluare, dacă diferența afectează prețul
Doar diferența dintre prețul tău și al câștigătorului	Respingere (BO2021_2089)
Comisia a verificat element cu element costurile legale	Respingere, dacă nu arăți eroarea concretă de calcul

CAPITOLUL 8

Criteriul de atribuire și factorii de evaluare.

Factorul de evaluare fără algoritm obiectiv este nelegal, iar punctajul acordat fără motivare concretă se anulează. Restul ține de marja de apreciere a comisiei, pe care CNSC nu o înlocuiește.

8.1. Cadrul.

Art. 187 din Legea nr. 98/2016 permite patru criterii: prețul cel mai scăzut, costul cel mai scăzut, cel mai bun raport calitate-preț și cel mai bun raport calitate-cost. Pentru servicii intelectuale complexe și pentru anumite categorii de produse cu impact asupra mediului, prețul cel mai scăzut nu poate fi folosit (art. 187 alin. (8), completat prin Legea nr. 86/2022).

Art. 32 alin. (2) din HG nr. 395/2016 este norma decisivă în litigii: factorii și algoritmul de punctare se precizează clar și detaliat, reflectă metodologia de punctare a avantajelor din propuneri, aduc un avantaj real și nu sunt formali (textul este reprodus în Decizia CNSC BO2025_3131).

8.2. Atacul la documentație: factori subiectivi.

În studiul CNSC 2007–2014, 7,51% din criticile la documentație priveau factori fără algoritm sau cu algoritm subiectiv. Formulările atacate tipic: „gradul de detaliere", „nivelul de înțelegere", „abordare adecvată", cu calificative de tip „foarte bine/bine/satisfăcător" fără descriptori.

ATAC

Critica are cele mai bune șanse când arată că algoritmul nu permite unui ofertant să anticipeze ce trebuie să ofere pentru punctajul maxim și că diferența dintre calificative depinde doar de aprecierea comisiei (argumentele formulate, fără succes pe speța concretă, în Decizia CNSC BO2020_2229 și BO2024_805). Mai arată și contradicțiile între fișa de date, caietul de sarcini și formularul de propunere tehnică — o sursă frecventă de anulare a factorului.

APĂRARE

Autoritatea câștigă când fiecare calificativ are descriptori observabili (ce trebuie să conțină propunerea) și când punctarea se raportează la conținutul fiecărei oferte, nu la compararea lor.

8.3. Atacul la rezultat: punctarea concretă.

ATAC

Trei argumente care funcționează:

1. **Contradicția internă** — comisia constată în procesul-verbal că propunerea are toate elementele cerute pentru punctajul maxim, dar acordă mai puțin. CNSC a reținut exact această contradicție, observând că din chiar constatările comisiei rezulta dreptul la punctaj maxim (Decizia CNSC BO2021_2282).
2. **Punctarea unor elemente nedovedite** — experiența experților-cheie punctată fără documente, sau confuzia între tipuri de proiecte (de pildă construcții supervizate față de contracte de supervizare), discutată în Decizia CNSC BO2025_2961.
3. **Lipsa motivării** — scăderea punctajului fără a arăta ce element lipsește din propunere.

ATENȚIE

CNSC nu își substituie aprecierea tehnică celei a comisiei. Contestația care cere „punctajul maxim" fără a demonstra o eroare de apreciere sau o încălcare a algoritmului este respinsă; obții, cel mult, reevaluarea factorului.

8.4. Factorii „locali" și de mediu.

Art. 188 alin. (3) din Legea nr. 98/2016 (introdus prin Legea nr. 86/2022) cere, pentru anumite produse cu impact asupra mediului, factori privind canalele scurte de aprovizionare și distanța dintre locul de producție și locul de consum. În practică au apărut algoritmi care punctează producția într-o regiune de dezvoltare anume sau sub un anumit număr de kilometri. CNSC a reținut că un algoritm care punctează etapa de producție după distanța în kilometri până la locul livrării îngrădește accesul operatorilor capabili să execute contractul (Decizia CNSC BO2024_187); contestația împotriva algoritmului pe regiune de dezvoltare a fost respinsă ca tardivă, deci fără analiză pe fond (Decizia CNSC BO2024_2663).

DIVERGENȚĂ

Tensiunea este între textul național și principiul nediscriminării pe criteriu geografic din dreptul UE (art. 18 și 34 TFUE, art. 18 din Directiva 2014/24/UE). Autoritatea invocă legea specială și obiectivul de mediu; ofertantul din altă regiune invocă discriminarea indirectă. Argumentul de atac: factorul trebuie să măsoare un efect de mediu (emisii, durată de transport), nu sediul sau regiunea, iar o regiune administrativă nu este o măsură a impactului ecologic.

8.5. Experiența personalului ca factor de evaluare.

Directiva 2014/24/UE a permis expres punctarea organizării, calificării și experienței personalului desemnat, când calitatea lui influențează semnificativ executarea (art. 67 alin. (2) lit. b)); experiența firmei rămâne criteriu de calificare. Instrucțiunea ANAP nr. 1/2017 dă exemple de grile.

ATAC

Un algoritm care acordă punctaj maxim pentru un număr de proiecte mult peste cel rezonabil favorizează ofertanții mari și poate fi atacat ca disproporționat; autoritățile prudente plafonează punctajul la un număr „rezonabil și proporțional" de proiecte sau recomandări, cum se vede în Decizia CNSC BO2025_3131.

8.6. Spețe recente: punctajul nemotivat.

SUSȚINE

Punctarea experienței experților trebuie motivată proiect cu proiect. În Decizia CNSC BO2025_365 (servicii de management de proiect, procedură simplificată, cel mai bun raport calitate–preț), contestația era formulată după o primă reevaluare dispusă de CNSC. Consiliul a constatat o evaluare „deficitară, netransparentă și nemotivată": zeci de proiecte ale experților nu fuseseră luate în calcul, fără vreun motiv. În plus, același proiect, la care participaseră împreună mai mulți experți, fusese punctat pentru managerul echipei, dar nu și pentru experții financiar și tehnic. CNSC a anulat stabilirea punctajului tehnic și a obligat la „repunctarea temeinică și transparentă" în 15 zile, pentru factorii vizați. Pentru una dintre oferte a menținut punctajul stabilit prin raportul inițial.

ATAC

Pentru factorii cu algoritm numeric (numărul de proiecte similare), construiește în contestație tabelul: proiectul, documentul doveditor din ofertă, motivul pentru care comisia l-a exclus (sau lipsa motivului). Tratamentul diferit al aceluiași proiect pentru experți diferiți este, singur, un motiv de anulare.

ATENȚIE

A doua contestație, după reevaluare, poate viza doar actul nou. Ce s-a stabilit definitiv prin prima decizie CNSC nu se mai rediscută (cap. 13.8, autoritatea de lucru judecat).

8.7. Criteriile sociale după C-210/24: salariul personalului ca factor de evaluare.

CJUE a validat, prin Hotărârea din 5 martie 2026, C-210/24, AESTE, un factor de evaluare care punctează majorarea masei salariale a personalului care execută contractul peste nivelul din contractul colectiv sectorial. Speța privea un serviciu social de ajutor la domiciliu (servicii sociale din anexa XIV la directivă, cu regim special — art. 74–76), la o trimitere preliminară din Spania, iar CJUE a reținut două lucruri:

- un asemenea criteriu permite identificarea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic (art. 67 alin. (1) din Directiva 2014/24/UE), pentru că în serviciile intensive în muncă calitatea și continuitatea depind direct de personal; legătura cu obiectul contractului acoperă și „procesul" de prestare (art. 67 alin. (3));

- obligația câștigătorului de a concretiza majorarea prin negociere colectivă nu încalcă dreptul la negociere colectivă (art. 28 din Cartă), câtă vreme rezultatul negocierii nu este impus.

SUSȚINE

Pentru autoritatea care vrea un factor social în servicii de curățenie, pază, asistență sau transport persoane, C-210/24 este temeiul de text. Legea nr. 98/2016 transpune art. 67 în art. 187; factorul se justifică în nota justificativă prin efectul asupra calității și continuității serviciului.

ATAC

Pentru ofertantul care contestă documentația: CJUE a lăsat instanței naționale verificarea concretă a efectului excludent asupra operatorilor cu capacitate financiară mai mică și a proporționalității. Contestația cere autorității fundamentarea reală a ponderii, nu doar invocarea hotărârii. Factorul fără legătură demonstrată cu calitatea prestației sau cu o pondere care decide singură clasamentul rămâne atacabil (art. 32 alin. (8)–(9) din HG nr. 395/2016).

ATENȚIE

Factorul salarial devine obligație contractuală. Ofertantul care promite majorarea și nu o aplică riscă documente constatatoare negative și excluderi ulterioare (cap. 10.3). Prețul trebuie să o acopere, altfel oferta intră în zona prețului neobișnuit de scăzut (cap. 7).

CAPITOLUL 9

Anularea procedurii, comunicarea rezultatului și încheierea contractului.

Anularea procedurii este excepția, iar autoritatea care anulează trebuie să arate un motiv din lista limitativă a art. 212, concret și independent de propria culpă. Ofertantul clasat primul care atacă o anulare nemotivată are una dintre cele mai bune rate de succes din practica CNSC (categoria R7).

9.1. Art. 212 alin. (1) lit. c) — cazul cel mai invocat și cel mai fragil.

Textul obligă autoritatea să anuleze procedura „dacă încălcări ale prevederilor legale afectează procedura de atribuire sau dacă este imposibilă încheierea contractului", cu precizările din alin. (2).

SUSȚINE

Linia constantă a CNSC:

- **Imposibilitatea trebuie să fie obiectivă.** Numai împrejurări independente de voința autorității pot justifica anularea pe teza a doua, pentru că textul vorbește de o imposibilitate; autoritatea nu poate adăuga la lege alte cazuri de anulare. În aceeași decizie, CNSC a anulat totuși el însuși procedura, pentru un viciu al inițierii ei, care nu mai putea fi remediat (Decizia CNSC BO2023_2480).
- **Lipsa fondurilor imputabilă autorității nu este motiv valid**, mai ales când procedura nu a fost condiționată de obținerea finanțării (Decizia CNSC BO2024_2911). CNSC a anulat decizia de anulare și a obligat autoritatea să continue evaluarea (Decizia CNSC BO2018_6737).
- **Simpla citare a textului nu este motivare.** Raportul procedurii trebuie să conțină justificarea anulării (art. 216 alin. (2) lit. g)); invocarea art. 212 fără arătarea abaterilor concrete nu poate susține actul (BO2025_3009; BO2018_8021).
- **Anularea ca eludare a unei decizii CNSC** — anularea dispusă după o decizie definitivă de reevaluare, pentru a nu o pune în aplicare, a fost invalidată (BO2022_805).

ATAC

Contestația împotriva anulării cere, în principal, anularea deciziei de anulare și obligarea la continuarea procedurii din etapa în care a fost întreruptă. Atașează dovada că ești clasat primul sau că oferta ta este admisibilă: interesul se apreciază prin raportare la șansa reală de atribuire.

APĂRARE

Autoritatea are un argument solid când viciul este în propria documentație și nu poate fi remediat fără a afecta egalitatea ofertanților — de pildă o cerință restrictivă care a descurajat participarea, ori o eroare de cantități care face ofertele necomparabile. Arată concret efectul viciului asupra concurenței; altfel anularea va fi tratată ca act de oportunitate.

DIVERGENȚĂ

Poate autoritatea anula pentru un viciu al propriei documentații necontestate? O linie admite, invocând obligația de a nu atribui pe o procedură nelegală; alta respinge, invocând faptul că documentația necontestată a devenit obligatorie și că autoritatea nu se poate prevala de propria culpă (susținerile contrare din BO2022_18). Decisiv este dacă viciul a afectat efectiv concurența sau doar „ar fi putut" să o afecteze.

9.2. Comunicarea rezultatului.

Comunicarea către fiecare ofertant respins arată motivele concrete ale respingerii; ofertantul cu ofertă admisibilă, dar necâștigătoare, primește caracteristicile și avantajele relative ale ofertei câștigătoare. Comunicarea incompletă amână, în practică, momentul luării la cunoștință pentru motivele necomunicate.

ATAC

Formulează contestația în termen pe ce știi și cere imediat accesul la dosar. Pentru motivele aflate abia din dosar, apreciază dacă formulezi o nouă contestație în termen calculat de la data accesului; motivele noi pe calea concluziilor scrise sunt inadmisibile (art. 21 alin. (3) din Legea nr. 101/2016, constituțional potrivit Deciziei CCR nr. 160/2025).

9.3. Termenul de așteptare și semnarea contractului.

Contractul nu se semnează înaintea termenului de așteptare de 11 zile (peste prag) sau 8 zile (sub prag), de la transmiterea deciziei de atribuire; cu 5 zile mai mult când comunicarea nu este electronică (art. 59 din Legea nr. 101/2016). Formularea contestației nu suspendă acest termen (art. 59 alin. (4)).

ATENȚIE

După o decizie CNSC de menținere a rezultatului, autoritatea **trebuie** să încheie contractul, chiar dacă s-a formulat plângere, după expirarea termenului de așteptare (art. 9 alin. (4) din Legea nr. 101/2016). Contractul încheiat cu încălcarea acestei reguli sau a deciziei CNSC este lovit de nulitate absolută (art. 9 alin. (5), art. 28 alin. (4)). Pentru ofertantul care pierde la CNSC, singura cale de a bloca semnarea este cererea de suspendare la curtea de apel (art. 33), soluționată cu citarea părților.

ATAC

Când contractul s-a semnat deja, plângerea continuă: dacă instanța constată nelegalitatea, se aplică regimul nulității și al sancțiunilor alternative din art. 58–61 (art. 34 alin. (3)). Cap. 13 detaliază.

9.4. Spețe recente: anularea pentru propria eroare.

SUSȚINE

Eroarea autorității la calculul valorii estimate nu justifică anularea. În Decizia CNSC BO2023_2455 (infrastructură de colectare a deșeurilor), autoritatea a anulat procedura pe art. 212 alin. (1) lit. c), pentru că valoarea estimată fusese calculată greșit. A mai susținut că atribuirea la un preț mai mic decât cel ofertat ar fi îngrădit accesul altor ofertanți. CNSC a reținut:

- decizia de anulare nu conținea nicio analiză a erorii și a implicațiilor ei asupra posibilității de a încheia contractul;
- autoritatea nu a dovedit că nu poate suplimenta fondurile sau modifica contractul; contestatorul arăta că diferența era „o sumă infimă", acoperibilă din fondurile proprii ale primăriei;
- art. 146 alin. (2) din HG nr. 395/2016 interzice crearea de „circumstanțe artificiale de anulare", iar autoritatea nu își poate invoca propria culpă (Decizia CCR nr. 1/2009).

Consiliul a anulat notificarea de anulare și a obligat autoritatea să continue și să finalizeze procedura.

Decizia reproduce linia instanțelor, utilă direct în plângere:

Instanța	Hotărârea	Ce a reținut
CA Timișoara	Dec. nr. 281/03.03.2021 (dosar 140/59/2021)	Omisiunea din caietul de sarcini „descoperită" abia la clasamentul final pune în evidență propria culpă a autorității; nemo auditur propriam turpitudinem allegans; anularea anulării și obligarea la finalizarea procedurii
CA București, Secția a VIII-a	Dec. nr. 927/01.03.2017	Încheierea contractului trebuie să fie imposibilă, nu doar „neconvenabilă, dificilă, împovărătoare, excesiv de oneroasă sau chiar inutilă"; imposibilitatea este obiectivă și absolută. Pronunțată pe art. 209 alin. (1) lit. c) din OUG nr. 34/2006, textul predecesor al art. 212 alin. (1) lit. c)
CA București, Secția a VIII-a	Dec. civ. nr. 6242/17.12.2015	Doar împrejurări independente de voința autorității justifică anularea. Tot pe art. 209 alin. (1) lit. c) din OUG nr. 34/2006
CA Cluj, Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal	Dec. nr. 2532/06.11.2008	Autoritatea nu își poate opune participanților propria culpă, izvorâtă din documentație, după o perioadă lungă în care s-au consumat etape importante ale procedurii. Pronunțată sub OUG nr. 34/2006

APĂRARE

Pentru autoritate, singura apărare solidă este dovada imposibilității obiective, consemnată în decizia de anulare: lipsa sursei de finanțare cu acte bugetare, imposibilitatea legală a modificării contractului, efectul concret al viciului asupra concurenței. Fără această analiză scrisă, anularea cade.

CAPITOLUL 10

Executarea și modificarea contractului.

După semnare, litigiul se mută la tribunal (secția de contencios administrativ și fiscal, potrivit RIL nr. 11/2023), iar armele se schimbă: termene scurte de decădere, documente constatatoare cu efect asupra procedurilor viitoare și o interdicție de a obține ordonanță președințială acolo unde clientul are cea mai mare nevoie de ea.

10.1. Modificarea contractului (art. 221–222 din Legea nr. 98/2016).

Contractul se poate modifica fără o nouă procedură doar în cazurile limitative din art. 221 alin. (1):

Lit.	Ipoteză	Limită
a)	Modificări prevăzute în documentația inițială prin clauze de revizuire clare și precise	Fără a schimba natura generală a contractului
b)	Lucrări, servicii sau produse suplimentare de la contractantul inițial, când schimbarea contractantului e imposibilă din motive economice sau tehnice	Fiecare majorare ≤ 50% din valoarea inițială
c)	Circumstanțe imprevizibile pentru o autoritate diligentă	≤ 50% din valoarea inițială; natura generală nemodificată
d)	Înlocuirea contractantului (clauză de revizuire, succesiune universală, preluare de către autoritate)	Fără alte modificări substanțiale
e)	Modificări de minimis	Sub pragul de publicare UE și sub 10% (produse/servicii) sau 15% (lucrări) din valoarea inițială
f)	Modificări nesubstanțiale	Testul din art. 221 alin. (7)

Instrucțiunea ANAP nr. 1/2021 cere evaluarea pe valoarea cumulată netă a modificărilor succesive și dă exemple de clauze de revizuire și reguli de alegere a indicilor pentru formulele de ajustare.

ATENȚIE

Actul adițional încheiat în afara acestor cazuri poate fi declarat nul absolut la cererea oricărei persoane interesate sau a ANAP (art. 58 alin. (1) și (1^1) din Legea nr. 101/2016), iar în fondurile europene atrage corecții financiare (cap. 14). Contractantul care a executat pe baza unui act adițional nul rămâne cu o creanță greu de recuperat.

10.2. Ajustarea prețului.

Regula legală, preluată în practica arbitrală a CIAC, distinge între contractele în care clauza de ajustare este facultativă (servicii/furnizare până la 24 de luni, lucrări până la 6 luni) și cele în care este obligatorie (peste aceste durate) (analiza din JURIDICE.ro Essentials). Pentru proiectele cu fonduri externe nerambursabile, OUG nr. 64/2022 permite ajustarea prin act adițional dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile de imprevizibilitate din art. 3 alin. (13).

DIVERGENȚĂ

Contractul cu preț ferm și fără clauză de ajustare: poate contractantul cere instanței adaptarea pentru impreviziune (art. 1271 alin. (2) din Codul civil)? Doctrina recentă răspunde afirmativ când autoritatea refuză ajustarea deși condițiile sunt îndeplinite (JURIDICE.ro). Autoritățile răspund că art. 221 este normă specială și că adaptarea judiciară ar ocoli regulile de modificare a contractului. Construiește cererea pe ambele temeiuri: art. 1271 C. civ. și art. 221 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 98/2016 (circumstanțe imprevizibile), cu expertiză pe indicii de preț.

10.3. Documentele constatatoare negative.

Documentul constatator care consemnează neîndeplinirea obligațiilor contractuale devine probă pentru excluderea din procedurile viitoare (art. 167 alin. (1) lit. g), cap. 5.3). De aceea trebuie atacat imediat.

ATENȚIE

Termenul de contestare la tribunal este de **30 de zile** de la comunicarea documentului către contractant (art. 53 alin. (1^3) din Legea nr. 101/2016). Hotărârea se atacă numai cu **recurs**, în 10 zile (art. 55 alin. (3^1)). Întâmpinarea în aceste litigii se depune în 15 zile (art. 50 alin. (6^1)).

ATAC

Cererea împotriva documentului constatator verifică: competența emitentului, existența unei notificări prealabile a neconformităților, cauzalitatea întârzierilor (ordine de sistare, lipsa amplasamentului, proiectul defectuos al autorității) și calcularea prejudiciului. Cere suspendarea efectelor documentului în aceeași cerere (art. 53 alin. (2)).

10.4. Lucrările suplimentare executate fără act adițional.

ÎCCJ a respins ca inadmisibilă sesizarea pentru dezlegarea chestiunii dacă executantul poate obține contravaloarea lucrărilor suplimentare fără act adițional, pe temeiul răspunderii delictuale sau al îmbogățirii fără justă cauză (Decizia ÎCCJ nr. 363/2025; JURIDICE.ro).

DIVERGENȚĂ

Curtea de trimitere a identificat două interpretări: (1) admiterea pretențiilor pe temei extracontractual, pentru că lucrările nu izvorăsc din contract; (2) respingerea, pentru că plata fără act adițional ar eluda normele de ordine publică privind atribuirea. Problema rămâne deschisă.

ATAC

Pentru executant: îmbogățirea fără justă cauză, cu dovada că lucrările au fost cerute sau acceptate de autoritate (dispoziții de șantier, procese-verbale semnate de dirigintele de șantier, recepție) și au fost necesare pentru utilizarea obiectivului. Evită formularea care cere „plata prețului contractual" pentru lucrări din afara contractului.

APĂRARE

Pentru autoritate: lipsa actului adițional și caracterul imperativ al art. 221–222; lucrările nu au fost dispuse de persoana competentă; contractantul și-a asumat riscul.

10.5. Rezilierea, denunțarea și garanția de bună execuție.

ATENȚIE

Trei capcane procedurale:

1. **Termenul de 30 de zile** pentru acțiunile privind rezoluțiunea, rezilierea, denunțarea unilaterală sau încetarea anticipată (art. 53 alin. (9) din Legea nr. 101/2016), față de 3 ani pentru executare, anulare și nulitate și 1 an pentru despăgubiri în procedura de atribuire (art. 53 alin. (8)).
2. **Ordonanța președințială este inadmisibilă** pentru suspendarea rezilierii, rezoluțiunii, denunțării sau încetării anticipate (art. 53 alin. (2^1)) și pentru suspendarea executării garanției de bună execuție (ÎCCJ HP nr. 27/2020). Calea este cererea de suspendare a executării contractului în cadrul acțiunii de fond (art. 53 alin. (2)), cu recurs separat în 5 zile.
3. **Competența** aparține secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului de la sediul autorității sau al reclamantului (art. 53 alin. (1) și (1^1); RIL nr. 11/2023). Arbitrajul este permis dacă părțile l-au convenit (art. 57).

ATAC

Garanția emisă de un asigurător intrat în faliment se înlocuiește potrivit mecanismelor din OUG nr. 19/2022, modificată prin OUG nr. 3/2024, aprobată prin Legea nr. 77/2026. Autoritatea nu poate rezilia pentru lipsa garanției fără a parcurge mecanismul de reconstituire prevăzut de ordonanță.

10.6. Competența în litigiile de executare.

Prin Legea nr. 208/2022, art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016 a trecut la secția de contencios administrativ și fiscal a tribunalului, prin completuri specializate, procesele privind despăgubirile din procedura de atribuire și pe cele privind „executarea, anularea, nulitatea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor", cu termen de soluționare de 45 de zile. Legea a omis să abroge alin. (1^1), iar practica s-a împărțit pe două întrebări.

DIVERGENȚĂ

Contează data inițierii procedurii sau data sesizării instanței? Curtea de Apel Iași a reținut inițial, în minuta din 24.11.2022, că noua competență privește doar procedurile inițiate după intrarea în vigoare a Legii nr. 208/2022, invocând art. V alin. (3) din aceasta (Repertoriul de practică neunitară, contencios). ÎCCJ a tranșat contrar, prin RIL nr. 11/19.06.2023 (M. Of. nr. 753/2023): litigiile privind executarea contractelor înregistrate după 10.09.2022 sunt de competența secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului. Data relevantă este cea a înregistrării cererii.

ATENȚIE

Pentru documentele constatatoare, termenul de contestare la tribunal este distinct și scurt (cap. 5.3). Nu îl confunda cu termenul general de prescripție al acțiunilor contractuale.

10.7. Rezilierea, plata și dobânda: minuta SCAF 2025 și HP nr. 28/2026.

Întâlnirea președinților secțiilor de contencios administrativ și fiscal ai ÎCCJ și ai curților de apel (minuta 2025, publicată de INM) a tranșat două probleme de practică neunitară din executarea contractelor. Minuta nu are forța unui RIL, dar arată cum vor judeca majoritatea instanțelor.

1. Notificarea de reziliere nu se suspendă. Problema a fost sesizată de Curtea de Apel Târgu Mureș. Un curent o admitea, implicit, prin însăși dispunerea suspendării (Sentința civilă nr. 244/04.12.2024 a Curții de Apel București, dosar 5886/2/2024*, cu recurs la ÎCCJ). Celălalt o respingea: Tribunalul Neamț, prin Sentința nr. 146/12.03.2025 în dosarul 2061/103/2024*, după casarea cu trimitere dispusă de Curtea de Apel Bacău, Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (Decizia nr. 119/27.01.2025), apoi Curtea de Apel Craiova și Curtea de Apel Târgu Mureș. Participanții au adoptat **în unanimitate** soluția: cererea de suspendare a executării notificării de reziliere este inadmisibilă, fie că se întemeiază pe art. 14 din Legea nr. 554/2004, fie că se formulează pe calea ordonanței președințiale (art. 997 C. proc. civ.). Argumentele:

- notificarea de reziliere nu este un act administrativ unilateral emis în regim de putere publică, ci un act al unei părți contractante, în executarea contractului;
- art. 14 din Legea nr. 554/2004 se aplică doar actului administrativ unilateral, nu contractului administrativ și manifestărilor de voință legate de el;
- art. 53 alin. (2^1) din Legea nr. 101/2016 exclude ordonanța președințială pentru suspendarea rezilierii, rezoluțiunii, denunțării sau încetării anticipate, iar HP nr. 27/02.03.2020 (par. 102) a reținut același raționament pentru garanția de bună execuție, „independent de existența sau inexistența unor motive diferite față de cele care se pot invoca în procedura reglementată de Legea nr. 101/2016".

ATENȚIE

Pentru contractant, singura cale rămâne acțiunea de fond împotriva rezilierii, în **30 de zile** (art. 53 alin. (9)), cu cererea de suspendare a executării contractului formulată în cadrul ei (art. 53 alin. (2)). Ordonanța președințială sau cererea separată pe art. 14 din Legea nr. 554/2004 consumă timpul și se pierd pe inadmisibilitate.

2. Ordonanța de plată pentru creanțele din contractele de achiziție. Problema a venit de la Curtea de Apel Brașov, pe practica Tribunalului Brașov; Curtea de Apel Suceava a sesizat varianta procedurală. Art. 1014 C. proc. civ. vorbește de „contract civil", iar contractul de achiziție este contract administrativ. Legea nr. 72/2013 (art. 1 și 16), care transpune Directiva 2011/7/UE privind întârzierea plăților, extinde însă ordonanța de plată la contractele încheiate între profesioniști și autorități contractante, inclusiv pentru lucrări publice. Soluțiile adoptate:

- **în majoritate:** cererea de ordonanță de plată întemeiată pe Legea nr. 72/2013 coroborată cu art. 1014 C. proc. civ. este, în principiu, admisibilă și când creanța rezultă dintr-un contract de achiziție publică;
- **în unanimitate:** dacă judecătorul respinge cererea creditorului de a-și transforma ordonanța într-o acțiune de drept comun pe Legea nr. 101/2016 și soluționează ordonanța, calea de atac este cererea în anulare (art. 1024 C. proc. civ.), nu apelul.

ATAC

Pentru contractantul neplătit: întemeiază expres cererea pe Legea nr. 72/2013 și pe art. 1014 C. proc. civ.; anexează contractul, situațiile de lucrări sau procesele-verbale de recepție acceptate și facturile neachitate. Dacă autoritatea contestă creanța pe fond (penalități, compensări, recepție refuzată), cere în timp util, până la primul termen, modificarea acțiunii pe Legea nr. 101/2016, unde ai probatoriu complet.

3. Penalitățile nu produc dobândă. Separat de minută, ÎCCJ a stabilit prin HP nr. 28/09.02.2026 (MO nr. 214 din 19.03.2026) că art. 1.489 alin. (2) C. civ., corelat cu art. 8 din OG nr. 13/2011, nu permite creditorului să obțină, de la data cererii de chemare în judecată, dobânda legală calculată asupra daunelor moratorii convenționale acumulate de la scadență până la acea dată, atunci când creanța are alt izvor decât contractul de împrumut.

ATENȚIE

Contractantul care cere plata facturilor și penalitățile contractuale de întârziere nu mai poate cere, în plus, dobândă legală peste penalitățile acumulate. Calculează pretenția pe două capete curate: debitul principal și penalitățile (sau dobânda legală, dacă nu există clauză penală).

4. Clauzele care amână dobânda sunt abuzive. Curtea de Apel Suceava (Decizia nr. 343/15.05.2024, dosar 3544/86/2022*, contracte de prestări servicii cu o comună) a reținut că o clauză care face să curgă dobânda penalizatoare abia după 58 de zile (30 de zile termen de plată plus 28 de zile suplimentare) este abuzivă potrivit art. 14 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 72/2013 și lovită de nulitate absolută (art. 15). Legea se aplică și contractelor dintre un profesionist și o autoritate contractantă (art. 1). Sunt abuzive, fără alte verificări, și clauzele care exclud dobânda penalizatoare sau o fixează sub nivelul legal (art. 14 lit. a)). Sursa: Decizii relevante CA Suceava, trim. II 2024.

ATAC

Pentru contractant: clauza din modelul de contract care amână sau reduce dobânda se atacă la documentație (cap. 3.2), dar, dacă a trecut, se înlătură și în executare, pe nulitatea absolută din Legea nr. 72/2013. Cere dobânda penalizatoare legală de la expirarea celor 30 de zile de la primirea facturii.

APĂRARE

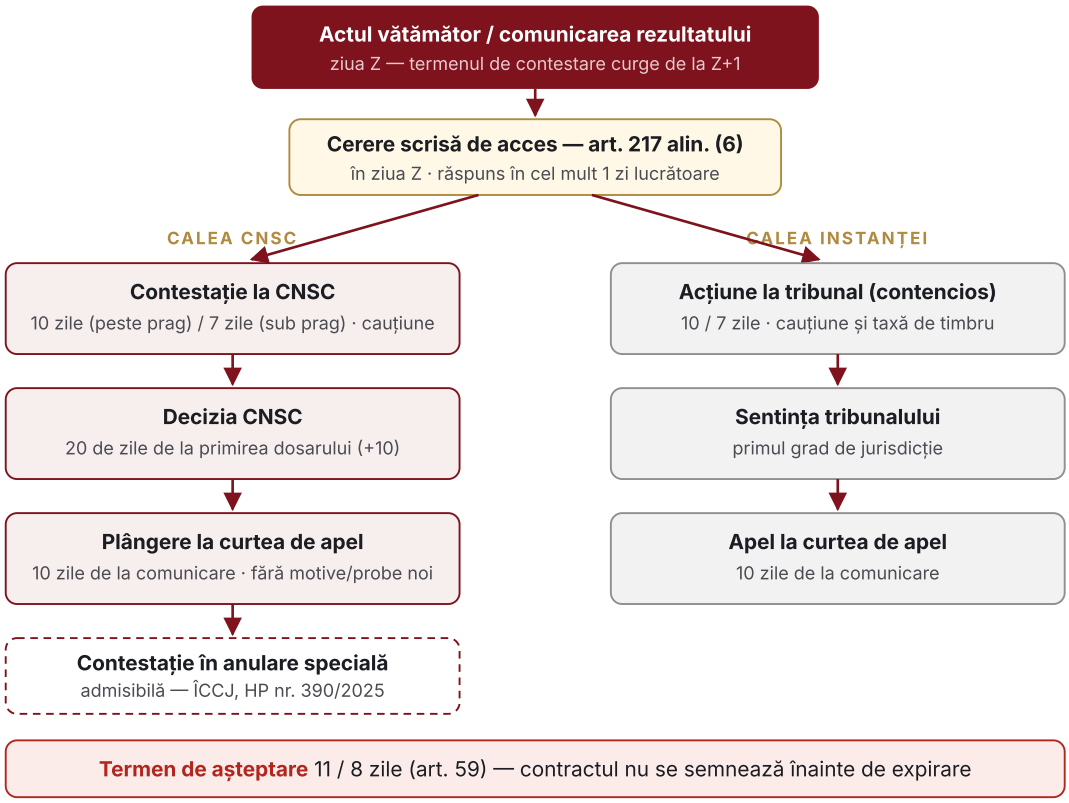
Pentru autoritate: ordonanța de plată se respinge când creanța nu este certă, lichidă și exigibilă. Documentele constatatoare, notificările de neconformitate și penalitățile reținute contractual sunt apărările care scot litigiul din procedura sumară.

CAPITOLUL 11

Remedii I: termene, competență, interes.

O contestație bună pierdută pe termen sau pe interes nu se mai repară: CCR a confirmat că respingerea pe excepții, fără analiza fondului, nu încalcă accesul la justiție (Decizia CCR nr. 650/2025). Textele de mai jos sunt citate după forma consolidată a Legii nr. 101/2016 la 18.08.2026.

Căile de atac: CNSC sau instanța, cu termenele-cheie.

Contestația la CNSC este gratuită și rapidă, dar fixează definitiv motivele și probele pentru curtea de apel; calea directă la tribunal costă 2% din valoare și are două grade de jurisdicție.

11.1. Termenele.

Act	Termen	Temei
Contestație la CNSC, peste prag	10 zile de la ziua următoare luării la cunoștință	art. 8 alin. (1) lit. a)
Contestație la CNSC, sub prag	7 zile	art. 8 alin. (1) lit. b)
Contestație la documentația din SEAP	De la data publicării documentației	art. 8 alin. (2)
Cauțiune	Maximum 5 zile de la sesizarea CNSC	art. 61¹ alin. (1)

Act	Termen	Temei
Cerere de intervenție	10 zile de la publicarea contestației în SEAP	art. 17 alin. (3)
Completarea contestației la cererea CNSC	3 zile, sub sancțiunea anulării	art. 11 alin. (1)
Plângere la curtea de apel	10 zile de la comunicarea deciziei	art. 29
Plângere contra încheierii de suspendare	5 zile	art. 23 alin. (2)
Termen de așteptare	11 zile (peste prag) / 8 zile (sub prag), +5 zile fără mijloace electronice	art. 59

ATENȚIE

Termenele se calculează pe zile calendaristice: nu intră ziua comunicării, iar termenul care se termină într-o zi nelucrătoare se prelungește până la sfârșitul următoarei zile lucrătoare (art. 5). Contestația trebuie să ajungă **atât** la CNSC, **cât și** la autoritate în termen, sub sancțiunea tardivității (art. 16 alin. (1)). Transmiterea doar la CNSC este o eroare frecventă și fatală.

ATENȚIE

Motivele noi după expirarea termenului, pe calea concluziilor scrise sau a „precizărilor", sunt inadmisibile (art. 21 alin. (3)). La curtea de apel nu se pot invoca alte motive decât cele din contestație (art. 30 alin. (2)), iar probe noi nu se pot depune (art. 31 alin. (3)). Ambele texte au fost declarate constituționale (Decizia CCR nr. 160/2025). Consecința practică: contestația trebuie scrisă complet de la început.

DIVERGENȚĂ

Momentul luării la cunoștință pentru motivele descoperite abia la studiul dosarului. Practica s-a clarificat în 2025: când autoritatea a refuzat nelegal accesul la informații tratate greșit drept confidențiale, termenul pentru motivele noi curge de la data accesului efectiv (CJUE, C-54/21, Antea Polska, aplicată în Decizia CNSC BO2025_3618). Când însă contestatorul nu a cerut în scris accesul autorității înainte de contestație, motivele adăugate ulterior sunt tardive (CA Iași, Decizia nr. 86/17.02.2025). Detalii și hotărâri în cap. 18.1–18.2.

11.2. Calea: CNSC sau instanța.

Persoana vătămată alege între CNSC și instanța de judecată (art. 4 alin. (1)). Contestația la CNSC nu se taxează; plângerea la curtea de apel este scutită de taxă (art. 36^1). Contestația direct la tribunal se taxează cu 2% din valoarea estimată, plafonat la 100.000.000 lei (art. 52^1). Taxa de 2% aplicată cererilor introduse la instanță potrivit art. 56 alin. (1) lit. a), în forma dată de OUG nr. 45/2018, a fost declarată constituțională (Decizia CCR nr. 167/2025).

ATENȚIE

Formularea contestației împotriva aceluiași act și la CNSC, și la instanță duce la prezumția renunțării la calea administrativ-jurisdicțională (art. 4 alin. (6)).

ATENȚIE

Achiziția directă nu este „act al autorității contractante" în sensul Legii nr. 101/2016 (art. 3 alin. (1) lit. a)); calea este Legea nr. 554/2004, cu plângere prealabilă.

11.3. Interesul și calitatea procesuală.

Persoana vătămată trebuie să aibă sau să fi avut un interes în procedură și să fi suferit ori să riște un prejudiciu (art. 3 alin. (1) lit. f)). Interesul se păstrează până la excluderea **definitivă** — excluderea comunicată și fie validată de CNSC/instanță, fie necontestată în termen (art. 3 alin. (3)).

SUSȚINE

Ofertantul respins poate ataca, în aceeași contestație, și oferta câștigătorului, cât timp propria excludere nu este definitivă. Dreptul UE susține această lectură: ofertantul a cărui excludere nu e definitivă păstrează interesul de a critica oferta reținută, chiar dacă propria ofertă are, la rândul ei, vicii (CJUE, C-100/12, Fastweb; C-333/18, Lombardi).

ATENȚIE

Ofertantul clasat pe locul trei care atacă doar câștigătorul trebuie să arate cum ajunge el pe primul loc: să conteste și oferta de pe locul doi sau să arate că și aceea este neconformă. Altfel CNSC poate reține lipsa interesului.

SUSȚINE

Oricare membru al unei asocieri fără personalitate juridică poate formula singur orice cale de atac (art. 2 alin. (2)).

11.4. Intervenția principală după RIL nr. 23/2025.

ÎCCJ a stabilit că cererea de intervenție principală într-o contestație pendinte la CNSC este admisibilă (Decizia ÎCCJ nr. 23/17.11.2025, MO nr. 151 din 27.02.2026). Câștigătorul atacat poate, deci, nu doar să susțină autoritatea (intervenție accesorie), ci să formuleze propriile critici împotriva ofertelor clasate după el, pentru a-și conserva locul.

ATENȚIE

Practicienii au semnalat problemele pe care decizia le lasă deschise: termenul (cel de 10 zile din art. 17 alin. (3)), cauțiunea pentru intervenientul principal și dreptul la apărare al ofertanților vizați de criticile noi (analiza publicată pe Profit.ro).

ATAC

Pentru contestatorul vizat de o intervenție principală: cere CNSC termen pentru apărare și acces la dosar asupra noilor critici, invocând contradictorialitatea (art. 15 alin. (1)); verifică dacă intervenția a fost transmisă și ție în termen (art. 17 alin. (4)).

APĂRARE

Pentru câștigătorul atacat: formulează intervenția principală în 10 zile de la publicarea contestației în SEAP, cu critici concrete împotriva contestatorului; altfel, o eventuală reevaluare îl poate repune în competiție fără ca tu să-i fi putut contesta oferta.

11.5. Spețe recente: interesul ofertantului clasat mai jos.

Două decizii CNSC arată unde trece linia trasată la cap. 11.3.

	BO2017_5513	BO2024_1736
Situația contestatorului	Ofertă admisibilă, clasată după alți doi ofertanți admisibili, după licitația electronică, la criteriul prețului	Ofertă respinsă ca neconformă, excludere nedefinitivă
Ce a atacat	Doar oferta câștigătoare	Respingerea propriei oferte și oferta câștigătoare
Soluția privind interesul	Contestație respinsă ca lipsită de interes: chiar admisă, ar fi profitat ofertantul de pe locul al doilea	Excepția lipsei de interes respinsă, cu trimitere la C-333/18, Lombardi
Pe fond	—	Respingerea propriei oferte menținută (propunerea tehnică și listele de cantități proveneau din altă procedură și fuseseră înlocuite integral la clarificări); oferta câștigătoare trimisă la reevaluare în 10 zile

SUSȚINE

Ofertantul exclus care urmărește respingerea tuturor ofertelor admisibile are interes: dacă le cade, autoritatea poate constata imposibilitatea atribuirii și poate organiza o procedură nouă, la care el participă din nou (C-333/18, Lombardi, aplicată în BO2024_1736).

ATENȚIE

BO2024_1736 arată și reversul. Contestatorul și-a păstrat interesul, dar nu și oferta: o propunere tehnică depusă din greșeală din altă procedură și înlocuită la clarificări nu se salvează. Admiterea parțială nu i-a adus contractul, ci doar reevaluarea concurentului.

ATAC

Formula pentru ofertantul de pe locul trei: atacă toate ofertele clasate înaintea ta, fiecare cu motivele ei, și cere, în subsidiar, anularea procedurii dacă niciuna nu rămâne admisibilă. Interesul se justifică astfel pe ambele căi — atribuirea către tine sau procedura nouă.

11.6. Intervenția principală înainte de RIL nr. 23/2025 și interesul la plângere.

Cum s-a ajuns la RIL. Ipoteza tipică: ofertantul câștigător, intervenind în contestația ofertantului respins, invocă alte motive de neconformitate decât cele reținute de comisie; CNSC a calificat cererea drept contestație tardivă. Practica divergentă, așa cum a reținut-o chiar ÎCCJ (Decizia nr. 23/17.11.2025, RIL, MO nr. 151 din 27.02.2026, par. 46–49):

Opinia	Argumentul	Hotărâri anexate sesizării
Admisibilă	Interesul câștigătorului se naște la contestația concurentului; remediul efectiv este intervenția din art. 17 alin. (3)	CA Constanța, Sent. nr. 153/11.08.2022 și nr. 127/28.03.2024; CA Bacău, Dec. nr. 105/23.01.2025; CA Galați, Sent. nr. 223/F/06.08.2024
Inadmisibilă	CNSC se învestește doar prin contestație în termenele art. 8; intervenția ar ocoli termenul	CA Pitești, Dec. nr. 298/F/03.12.2024; CA Bacău, Dec. nr. 204/03.03.2025; CA Oradea, Dec. nr. 311/CA/19.04.2021

Aceeași problemă fusese discutată la întâlnirea președinților secțiilor de contencios din 2025 (minuta INM, problemele 8A și 8B), care a amânat soluția din cauza sesizării aflate deja la ÎCCJ.

SUSȚINE

Considerentele RIL care se citează în CNSC și la curte:

- art. 17 alin. (3) nu distinge între intervenția principală și cea accesorie: *ubi lex non distinguit* (par. 54);
- dreptul de a interveni nu depinde de locul din clasament, de faptul că intervenientul nu a contestat el însuși sau de motivele invocate (par. 56);
- argumentul ocolirii termenului de contestație „nu are relevanță": contestația și intervenția principală sunt manifestări procesuale diferite, fiecare cu funcția ei (par. 57–58);
- interpretarea contrară ar suprima dreptul câștigătorului de a-și apăra poziția, încălcând principiul efectivității dreptului Uniunii (par. 59–61).

ATENȚIE

RIL-ul închide discuția admisibilității, dar nu și pe cea a prudenței. CJUE a admis (C-532/20 Alstom) că adjudecatarul poate fi obligat să atace admiterea concurentului în termenul de la comunicarea rezultatului, dacă a primit motivele relevante. Pentru câștigătorul care știe deja de un viciu grav al ofertei clasate pe locul doi, calea sigură rămâne contestația proprie în termen. Intervenția principală rămâne plasa de siguranță, nu strategia de bază.

Interesul la plângere când CNSC a admis doar în parte. Curtea de Apel Iași (Decizia nr. 491/18.09.2023, rezumat pe lege5.ro) a reținut că interesul la plângere se raportează nu doar la actul anulat, ci și la **motivele** pentru care a fost anulat. CNSC admisese în parte ambele contestații și anulase rezultatul, însă motivele celor două societăți, clasate pe ultimele locuri, erau diferite, iar reevaluarea urma să se facă doar pe acele aspecte. Petenta, ale cărei critici fuseseră în parte respinse, păstra calitatea de persoană vătămată și interesul de a obține reevaluarea și pe motivele proprii.

SUSȚINE

Când CNSC anulează rezultatul pe motivele altuia, nu considera că ai câștigat. Fă plângere pentru motivele tale respinse: CNSC indică „limitele reevaluării" (art. 26 alin. (10^1) din Legea nr. 101/2016), iar ce nu intră în ele nu se mai reevaluează.

ATENȚIE

Aceeași hotărâre: la plângerea împotriva rezultatului, instanța nu mai apreciază caracterul complet al documentației și nici carențele ei. Verifică doar dacă autoritatea a aplicat regulile documentației tuturor ofertanților, nediscriminatoriu.

ATENȚIE

Ofertantul a cărui respingere a rămas definitivă nu mai are interes să atace oferta câștigătoare. Curtea de Apel Suceava (Decizia nr. 313/29.04.2024, dosar 171/39/2024, reabilitarea termică a unui liceu) a menținut decizia CNSC de respingere ca lipsită de interes a contestației care viza doar oferta câștigătoare, deși oferta contestatorului fusese declarată neconformă. Curtea a aplicat Ordonanța CJUE din 17.05.2022, C-787/21, Estaleiros Navais de Peniche: interesul de a ataca atribuirea este „indisolubil legat" de interesul de a ataca propria excludere, iar lipsește „în mod vădit" când excluderea a rămas definitivă. Speranța unei noi proceduri nu creează interes. Sursa: Decizii relevante CA Suceava, trim. II 2024.

ATAC

Ofertantul respins contestă întotdeauna în același termen și propria respingere, și oferta câștigătoare. Fără primul capăt de cerere, al doilea cade pe excepție (vezi și cap. 11.5).

11.7. Ofertanții din state terțe: fără acces la Legea nr. 101/2016.

CJUE a stabilit că operatorii din state terțe care nu beneficiază de un acord internațional cu Uniunea privind accesul la achizițiile publice (GPA sau acorduri bilaterale) nu pot invoca drepturile din directive: Hotărârea din 22 octombrie 2024, C-652/22, Kolin (Turcia), și Hotărârea din 13 martie 2025, C-266/22, CRRC Qingdao Sifang, pronunțată la trimiterea Curții de Apel București. Regimul ține de politica comercială comună, deci de competența exclusivă a Uniunii. Consecința taie în ambele sensuri: statul membru nu le poate acorda prin norme interne drepturi peste acest cadru, dar nici nu îi poate exclude printr-o lege proprie — în Qingdao, CJUE a înlăturat tocmai aplicarea OUG nr. 25/2021, lăsând autorității contractante decizia de a-i admite sau nu în procedură.

SUSȚINE

Curtea de Apel Ploiești a tras consecința procesuală (Decizia nr. 857/13.07.2026). Un ofertant din Turcia a obținut la CNSC admiterea contestației și reevaluarea (Decizia nr. 1807/C8/1724 din 04.06.2026). Curtea a admis plângerea câștigătorului român, a admis excepția inadmisibilității și a respins contestația. A reținut că Legea nr. 101/2016 transpune Directiva 89/665/CEE și nu este o procedură de drept comun: protecția procedurală nu poate fi mai largă decât drepturile materiale pe care le apără. Operatorul exclus de la procedura specială își poate valorifica eventualele drepturi pe calea dreptului comun al contenciosului administrativ (Legea nr. 554/2004). Analiza hotărârii: S.G. Botez, M.G. Botez, JURIDICE.ro, 13.08.2026.

ATAC

Pentru câștigătorul atacat de un ofertant dintr-un stat terț: invocă excepția inadmisibilității încă de la CNSC, în punctul de vedere sau în cererea de intervenție, cu dovada statului de stabilire a contestatorului și a lipsei unui acord aplicabil (Turcia și China nu sunt părți la GPA). Excepția este prealabilă fondului.

APĂRARE

Pentru ofertantul din stat terț: verifică întâi dacă statul tău este acoperit de GPA sau de un acord bilateral cu UE; dacă da, Kolin nu se aplică. Dacă nu, calea rămâne acțiunea în contencios administrativ de drept comun, cu termenele și procedura Legii nr. 554/2004, iar strategia se construiește de la început pe ea, nu pe CNSC.

ATENȚIE

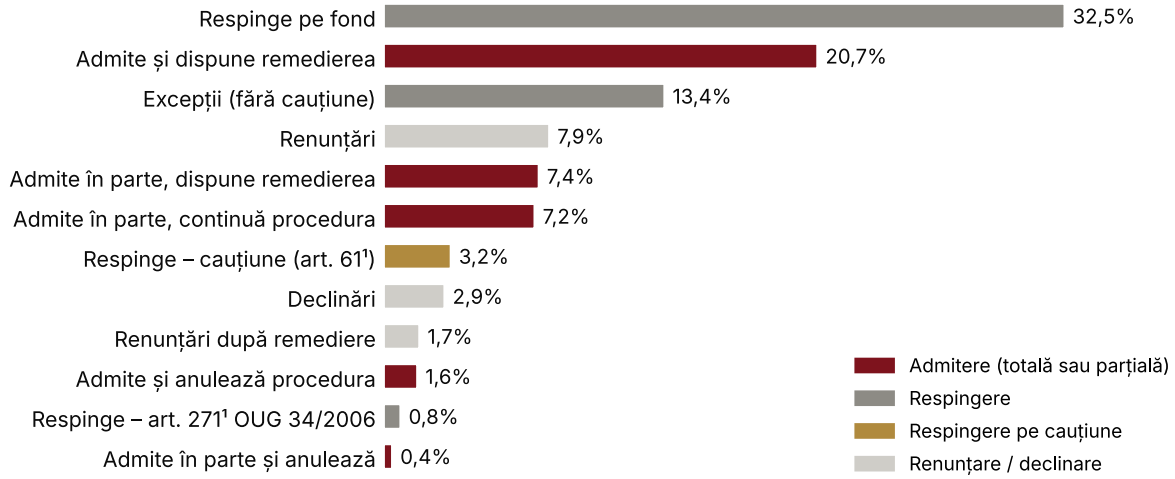
Decizia de la Ploiești este, deocamdată, singulară, iar CNSC a admis pe fond contestația aceluiași ofertant. Până la o practică unitară, ambele părți pledează excepția și fondul.

CAPITOLUL 12

Remedii II: procedura la CNSC.

Procedura la CNSC este scrisă, rapidă și formală: 20 de zile pentru fond de la primirea dosarului achiziției (prelungibil cu 10), 10 zile când o excepție împiedică analiza fondului (art. 24). În acest interval se câștigă sau se pierd accesul la dosar, cauțiunea și suspendarea.

Cum se termină contestațiile la CNSC (2012–2026).

Sursa: contestati.ro. Aproape una din șase contestații se pierde pe excepții sau cauțiune.

12.1. Cauțiunea (art. 61¹).

Cauțiunea se constituie în maximum 5 zile de la sesizarea CNSC, sub sancțiunea respingerii contestației; 3,2% din toate soluțiile CNSC din 2012–2026 sunt respingeri pe acest temei (contestati.ro).

Situație	Cuantum	Plafon etapa documentației	Plafon etapa rezultatului
Sub pragurile UE	2% din valoarea estimată	35.000 lei	88.000 lei
Peste pragurile UE	2% din valoarea estimată	220.000 lei	2.000.000 lei

Regulile de calcul: pentru acord-cadru, baza este dublul celui mai mare contract subsecvent; pentru loturi, valoarea fiecărui lot contestat; pentru acord-cadru pe loturi, dublul celui mai mare subsecvent din fiecare lot contestat (art. 61¹ alin. (2)–(2²)). Plângerea făcută de contestatorul respins nu cere cauțiune nouă; altă persoană care formulează plângere constituie 50% din cauțiune (alin. (3)–(4)).

ATENȚIE

Cauțiunea nu se restituie mai devreme de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii, iar autoritatea care câștigă definitiv are obligația să facă demersuri pentru reținerea ei, în limita prejudiciului cauzat de întârziere (alin. (5) și (5^1)). Constituționalitatea regimului a fost confirmată repetat (Decizia CCR nr. 397/2025; Decizia CCR nr. 173/2025).

ATAC

Checklist cauțiune: calculul pe baza corectă (lot, subsecvent dublu, etapă), consemnarea pe numele contestatorului, dovada transmisă CNSC în original sau în forma cerută, în termen. Dacă CNSC îți cere dovada cauțiunii, răspunde chiar dacă ai depus-o deja.

12.2. Suspendarea procedurii (art. 22–23).

CNSC poate suspenda procedura în cazuri bine justificate și pentru prevenirea unei pagube iminente, prin încheiere dată în 3 zile, ținând seama de toate interesele, inclusiv cel public. Cererea se comunică simultan autorității. Încheierea se atacă separat cu plângere în 5 zile.

ATENȚIE

Suspendarea se acordă rar. Contestația în sine nu suspendă termenul de așteptare (art. 59 alin. (4) din Legea nr. 101/2016), dar autoritatea nu poate semna contractul înainte de decizia CNSC (art. 58 alin. (2) lit. e)). Cererea de suspendare are rost practic când autoritatea pregătește acte care produc efecte ireversibile înainte de decizie (deschiderea unei etape noi, negocieri, licitație electronică).

12.3. Accesul la dosar și confidențialitatea (art. 19).

Părțile au acces la dosarul de la CNSC ca la dosarele instanțelor, cu excepția documentelor pe care operatorul le declară **și probează** confidențiale (secrete tehnice sau comerciale, proprietate intelectuală). Documentele confidențiale trebuie marcate explicit; consultarea lor se face doar cu acordul scris al ofertantului. Accesul la dosarul CNSC nu este condiționat de accesul la dosarul autorității (alin. (2)).

SUSȚINE

Declararea în bloc a întregii propuneri tehnice ca fiind confidențială nu este suficientă: confidențialitatea se probează pe fiecare informație. CJUE a cerut un echilibru între protecția secretelor de afaceri și dreptul la o cale de atac efectivă: autoritatea poate refuza comunicarea informației confidențiale, dar trebuie să comunice conținutul esențial într-o formă care să permită apărarea (C-927/19, Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras).

ATAC

Când câștigătorul a marcat totul confidențial, cere CNSC să verifice justificarea confidențialității și să îți comunice măcar informațiile nesensibile (structura ofertei, documentele de calificare publice, certificatele). Argumentul se reia în plângere ca încălcare a dreptului la apărare.

APĂRARE

Pentru clientul care depune oferta: marchează ca confidențiale doar prețurile unitare, know-how-ul și datele furnizorilor, cu o justificare scurtă pentru fiecare. Confidențialitatea excesivă riscă să fie ignorată, iar cea motivată este protejată.

12.4. Probe, punct de vedere, ședința.

- Autoritatea depune punctul de vedere și dosarul achiziției în 5 zile; lipsa punctului de vedere o decade din dreptul de a propune probe și de a invoca excepții, în afara celor de ordine publică (art. 18 alin. (3)).
- CNSC poate cere lămuriri și probe; contestatorul răspunde în 3 zile, sub sancțiunea imposibilității depunerii ulterioare (art. 20 alin. (3)–(5)).
- Procedura este scrisă; concluziile orale se cer, dar nu pot întârzia soluționarea (art. 21 alin. (2)).
- Cheltuielile se cer înainte de pronunțare, cu cuantumul și dovezile atașate (art. 26 alin. (9)).

ATENȚIE

Cererea de cheltuieli depusă după pronunțare se pierde. Atașează contractul de asistență juridică și dovada plății odată cu concluziile scrise.

12.5. Soluțiile CNSC și limitele lor.

CNSC anulează actul, obligă autoritatea la măsuri de remediere precise sau anulează procedura când remedierea nu e posibilă (art. 26 alin. (2)). Nu poate atribui contractul, cu excepția situației în care calitatea de câștigător rezultă din dosar (alin. (10)). Când dispune reevaluarea, trebuie să indice clar limitele ei: ofertele, etapa și măsurile concrete (alin. (10^1)).

ATAC

Formulează petitul exact pe aceste coordonate: ce act se anulează, ce oferte se reevaluează, în ce etapă, cu ce măsuri concrete. Un petit vag („reevaluarea ofertelor") produce o decizie vagă, pe care autoritatea o va executa minimal.

ATENȚIE

Decizia CNSC este obligatorie și executorie; autoritatea care formulează plângere poate suspenda punerea ei în aplicare până la soluționarea plângerii (art. 28 alin. (5)). Contractul încheiat cu nerespectarea deciziei este nul absolut (art. 28 alin. (4)).

12.6. Spețe recente: accesul refuzat, cauțiunea și cheltuielile.

Refuzul accesului la dosar. Refuzul autorității de a permite accesul în termenul de o zi lucrătoare din art. 217 alin. (6) se atacă la CNSC odată cu rezultatul. Refuzul tacit a fost sancționat cu obligarea la acces în 10 zile (Decizia CNSC BO2021_769). Contestația care viza refuzul a fost însoțită de cauțiune, iar cererile de anulare formulate fără critici concrete au fost respinse ca nemotivate. Practica nu este unitară: un alt complet a reținut că autoritatea nu poate fi obligată la transmiterea electronică, iar nerespectarea art. 217 cade sub Legea nr. 544/2001, cu acțiune la instanță, nu la CNSC (Decizia CNSC BO2023_1246). În sens contrar, Decizia CNSC nr. 1424/C9/1432 din 22.06.2023 a obligat autoritatea să pună oferta câștigătoare la dispoziție în format electronic, în termen de o zi lucrătoare, invocând art. 7 alin. (3) din Legea nr. 544/2001 și art. 64 din Legea nr. 98/2016 (text publicat pe achizia.ro). Procedura completă, cu modele, este în ghidul separat „Refuzul accesului la oferte".

ATENȚIE

Dacă nu ceri expres studiul dosarului la CNSC (art. 19), Consiliul nu se pronunță asupra caracterului probat al confidențialității invocate de concurenți (BO2023_1246).

ATENȚIE

Nu aștepta ca CNSC să-ți comunice cuantumul cauțiunii. În Decizia CNSC BO2024_3528 (acord-cadru pentru întreținerea drumurilor județene, lotul 3), contestatorul nu a constituit cauțiunea. A invocat faptul că, în alte dosare, CNSC îi comunicase suma exactă, iar de această dată adresa Consiliului doar reamintea obligația. Cauțiunea datorată era de 1.508.099,88 lei: 2% din dublul celui mai mare contract subsecvent al lotului, de 37.702.497,08 lei. CNSC a respins contestația ca inadmisibilă. A reținut că:

- termenul de 5 zile este un termen de decădere, iar norma este de ordine publică;
- legea nu obligă Consiliul să-l înștiințeze pe contestator; prin Hotărârea de plen nr. 1/08.02.2024, CNSC a abrogat hotărârea din 05.06.2018 care prevedea solicitarea dovezii cauțiunii;
- așteptarea unei adrese care poate sosi după împlinirea termenului este „un risc pe care un contestator și-l asumă".

ATAC

Calculul cauțiunii se face de contestator, în ziua depunerii contestației, cu formula din art. 61^1 alin. (2)–(2^2) aplicată exact (lot, subsecvent dublu, etapă, plafon). Dacă ai dubii între două valori, constituie-o pe cea mai mare: diferența se restituie, contestația respinsă nu se mai repară.

Cheltuielile. Partea care câștigă recuperează doar ce dovedește. CNSC a respins cererea de cheltuieli a contestatorului care câștigase pe fond, pentru că „nu au fost depuse dovezi referitoare la cuantumul acestora" (BO2021_325), iar pe cea a unui contestator care avea doar factura avocatului, fără dovada plății (BO2025_3618).

ATAC

Pachetul de cheltuieli se depune înainte de pronunțare: contractul de asistență juridică, factura, ordinul de plată sau chitanța, plus orice expertiză ori traducere plătită. Același standard se aplică la curtea de apel.

CAPITOLUL 13

Remedii III: plângerea, nulitatea contractului și despăgubirile.

Plângerea la curtea de apel este o cale de atac devolutivă (legalitate și temeinicie), dar închisă: aceleași motive și aceleași probe ca la CNSC. Hotărârea este definitivă (art. 35 alin. (2), constituțional potrivit Deciziei CCR nr. 568/2024), iar singura supapă rămasă este contestația în anulare specială, deschisă de ÎCCJ în 2025.

13.1. Plângerea (art. 29–36[1]).

- **Termen:** 10 zile de la comunicare pentru părți; de la luarea la cunoștință pentru alte persoane vătămate (art. 29).
- **Instanța:** curtea de apel, secția de contencios administrativ și fiscal, de la sediul autorității; pentru infrastructura de transport de interes național, Curtea de Apel București (art. 32).
- **Comunicarea plângerii:** petentul comunică în termenul de 10 zile o copie celorlalte părți și depune dovada până la primul termen, **sub sancțiunea respingerii ca tardivă** (art. 31 alin. (1)). Textul a fost supus controlului CCR (Decizia nr. 657/2025, MO nr. 286 din 08.04.2026).
- **Întâmpinarea** este obligatorie, în 5 zile de la comunicarea plângerii de către petent, sub sancțiunea decăderii din excepțiile care nu sunt de ordine publică (art. 31 alin. (2)).
- **Durata:** primul termen în maximum 20 de zile, termenele ulterioare la cel mult 15 zile, soluționare în 45 de zile (art. 32 alin. (4)–(5)). Plângerea este scutită de taxă (art. 36[1]).

ATENȚIE

Sancțiunea din art. 31 alin. (1) este cea mai frecventă capcană a plângerii. Trimite plângerea autorității și intervenienților în aceeași zi în care o depui la curte, prin mijloc cu confirmare de primire, și păstrează dovada pentru primul termen.

SUSȚINE

Când CNSC a respins contestația pe o excepție și curtea admite plângerea, instanța desființează decizia și reține cauza spre rejudecare pe fond (art. 34 alin. (2)). Când CNSC a analizat doar o parte din motive, curtea analizează restul (art. 34 alin. (4), constituțional potrivit Deciziei CCR nr. 650/2025). Plângerea nu se pierde pentru că CNSC nu a ajuns la fond.

13.2. Suspendarea în fața curții (art. 33).

Instanța poate suspenda procedura și/sau executarea contractului, prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților, în cazuri temeinic justificate și pentru prevenirea unei pagube iminente; cântărește toate interesele, inclusiv cel public.

ATENȚIE

După o decizie CNSC de menținere a rezultatului, autoritatea este obligată să semneze contractul după termenul de așteptare (art. 9 alin. (4)). Cererea de suspendare la curte este singura cale de a opri semnarea; formuleaz-o odată cu plângerea și cere termen scurt.

13.3. Contestația în anulare specială.

ÎCCJ a stabilit că, în interpretarea art. 68 din Legea nr. 101/2016, contestația în anulare specială nu este exclusă împotriva hotărârii curții de apel pe plângerea contra deciziei CNSC (Decizia ÎCCJ nr. 390/2025). Motivul practic: curtea a omis să cerceteze un motiv de plângere (art. 503 alin. (2) pct. 3 C. proc. civ.) sau a săvârșit o eroare materială.

ATAC

Contestația în anulare nu este un al doilea recurs. Folosește-o doar pentru omisiunea concretă de a analiza un motiv formulat în plângere; atașează tabelul motivelor de plângere și locul din hotărâre unde fiecare ar fi trebuit analizat.

13.4. Divergențele CNSC – instanțe.

Curțile de apel nu sunt legate de practica CNSC, iar hotărârile Plenului CNSC sunt obligatorii doar pentru membrii Consiliului (art. 63 alin. (4)). În practică se observă divergențe pe teme recurente:

Temă	Tendința CNSC	Tendința unor curți de apel
Clarificări pentru omisiuni minore	Drept al autorității; respingere admisă dacă documentația era clară	Obligație, în virtutea proporționalității, când lipsa e remediabilă
Prețul neobișnuit de scăzut peste 80%	Verificare permisă pe elemente de preț	Unele instanțe cer indicii concrete, nu verificare de rutină
Anularea procedurii pentru viciu propriu	Excepție strictă	Admisă mai ușor când viciul a afectat concurența
Intervenția principală	Admisibilă după RIL nr. 23/2025	Idem; dispute privind cauțiunea și termenele

Tabelul sintetizează tendințe, nu reguli; verifică practica curții de apel competente în speță, pe ReJust sau ROLII.

13.5. Nulitatea contractului (art. 58–61).

Orice persoană interesată, inclusiv ANAP, poate cere constatarea nulității absolute a contractului sau a actului adițional încheiat cu încălcarea legislației de achiziții (art. 58 alin. (1)–(1¹)). Cazurile în care instanța constată nulitatea includ: atribuirea fără anunț de participare, ocolirea procedurii prin alt tip de contract, contractul încheiat în condiții mai puțin favorabile decât oferta câștigătoare, nerespectarea criteriilor de calificare sau a factorilor de evaluare cu alterarea rezultatului, încheierea înainte de decizia CNSC sau cu nerespectarea ei și finalizarea procedurii fără remedierea abaterilor constatate de ANAP în controlul ex ante (art. 58 alin. (2)).

Termen	Când curge	Temei
30 de zile	De la publicarea anunțului de atribuire cu justificarea atribuirii fără anunț prealabil, sau de la informarea ofertanților cu rezumatul motivelor	art. 60 alin. (1) lit. a)
6 luni (decădere)	De la publicarea anunțului de atribuire	art. 60 alin. (1) lit. b)

ATENȚIE

Instanța poate menține contractul pentru motive imperative de interes general și aplica sancțiuni alternative: scurtarea duratei și/sau amendă de 1%–5% din valoare (art. 58 alin. (3)). Despăgubirile nu sunt o sancțiune alternativă (alin. (5)).

13.6. Despăgubirile pentru procedura de atribuire.

Despăgubirile se acordă numai după anularea actului nelegal sau după remedierea lui de către autoritate (art. 53 alin. (5)). Pentru cheltuielile de ofertare, persoana vătămată dovedește prejudiciul, încălcarea legii și **șansa reală** de a câștiga, compromisă de încălcare; reparația este limitată la cheltuielile de elaborare a ofertei și de participare (art. 53 alin. (6)). Termenul de introducere este de 1 an de la nașterea dreptului (art. 53 alin. (8)).

DIVERGENȚĂ

Beneficiul nerealizat (profitul pierdut din contract). Textul limitează doar despăgubirea pentru cheltuielile de ofertare; pentru alte prejudicii se aplică dreptul comun (art. 68). Instanțele cer însă o probă foarte strictă: certitudinea că ofertantul ar fi câștigat, nu doar șansa reală. Argumentul de atac: Directiva 89/665/CEE impune o reparație efectivă, iar o limitare de fapt la cheltuielile de ofertare ar lipsi remediul de efect util.

ATENȚIE

Cauțiunea contestatorului poate fi reținută de autoritatea care câștigă definitiv, în limita prejudiciului cauzat de întârziere (art. 61^1 alin. (5)–(5^1)). Contestația formulată fără temei are, așadar, un cost potențial.

13.7. Plângerea în practică: forma, costul, riscul.

Plângerea preia regulile de conținut ale contestației (art. 30 alin. (1), cu trimitere la art. 10 din Legea nr. 101/2016): identificarea părților și a adreselor de comunicare, autoritatea, obiectul contractului și procedura, actul atacat — aici decizia CNSC —, obiectul, motivarea în fapt și în drept, probele și semnătura. Petentul transmite o copie a plângerii și CNSC, pentru ca dosarul să ajungă la instanță în cel mult 3 zile (art. 30 alin. (4)–(5)).

Risc	Textul	Ce faci
Respingerea ca tardivă pentru necomunicarea plângerii	art. 31 alin. (1)	Comunici plângerea părților în termenul de 10 zile și depui dovada până la primul termen

Risc	Textul	Ce faci
Motive noi	art. 30 alin. (2)	Reiei doar motivele din contestație, reformulate ca erori ale CNSC
Probe noi	art. 31 alin. (3)	Folosești doar înscrisurile din dosarul CNSC
Cauțiune suplimentară	art. 61¹ alin. (3)–(4)	Nu se datorează dacă petentul este contestatorul respins; o altă persoană vătămată constituie 50% din cauțiune
Cheltuieli	art. 453 C. proc. civ.	Bugetează onorariul părții adverse

ATENȚIE

Plângerea pierdută costă. Curtea de Apel Pitești a respins ca nefondată plângerea împotriva Deciziei CNSC nr. 1071/C1/922, 941, 997 din 16.04.2025 și a obligat petenta să plătească intimatei 11.900 lei cheltuieli de judecată (dosar 277/46/2025). Înainte de plângere, cântărește cu clientul nu doar șansa, ci și expunerea la cheltuielile intimatei și ale intervenienților.

ATAC

Structura plângerii care convinge: pentru fiecare motiv, (1) ce a susținut contestatorul la CNSC, cu pagina din contestație; (2) ce a reținut CNSC; (3) de ce raționamentul CNSC este greșit în drept sau în fapt, cu documentul din dosar. Instanța verifică astfel imediat că motivul nu este nou.

13.8. Spețe: tardivitatea, lucrul judecat, interesul.

ATENȚIE

Sancțiunea din art. 31 alin. (1) se aplică efectiv. Curtea de Apel Suceava (Decizia nr. 329/10.05.2021, dosar 318/39/2021) a respins ca tardivă plângerea unei comune: petenta trebuia nu doar să depună plângerea la instanță, ci și să o comunice celeilalte părți în termen de 10 zile de la comunicarea deciziei CNSC.

ATENȚIE

Contestațiile succesive în aceeași procedură sunt legate prin autoritatea de lucru judecat. Curtea de Apel Suceava (Decizia nr. 419/07.06.2021, dosar 393/39/2021) a reținut că aspectele cunoscute la data primului ciclu procesual, dar neinvocate atunci, nu mai pot fi aduse într-o contestație ulterioară. Criticile respinse definitiv nu se repun în discuție nici de un alt contestator, nici „însoțite de critici noi”: esențial este să se critice „elemente noi ce nu existau la data primei proceduri”.

SUSȚINE

Ofertantul nu are obligația să-și prelungească din proprie inițiativă valabilitatea ofertei. Curtea de Apel Suceava (Decizia nr. 64/05.02.2021, dosar 723/39/2020) a analizat excepția lipsei de interes întemeiată pe expirarea valabilității ofertei. A reținut că art. 124 din HG nr. 395/2016 obligă autoritatea să solicite prelungirea, iar singura sancțiune pentru ofertantul care nu se conformează solicitării este respingerea ofertei ca inacceptabilă. Din text nu rezultă nicio obligație a competitorilor de a face demersuri de prelungire din proprie inițiativă. În aceeași cauză, curtea a reținut că factura proformă are doar caracter informativ pentru primitor și nu dovedește achiziția bunurilor invocate în justificarea costurilor.

CAPITOLUL 14

Corecții financiare și controale externe.

Pentru autoritatea contractantă, riscul real al unei proceduri viciate nu este CNSC, ci corecția financiară aplicată ani mai târziu pe fonduri europene. Pentru ofertant, contează pentru că autoritatea care se teme de corecție anulează sau rezistă la acte adiționale.

14.1. Mecanismul OUG nr. 66/2011.

Neregulile în achizițiile finanțate din fonduri europene se constată prin proces-verbal sau notă de constatare, care constituie titlu de creanță (textul OUG nr. 66/2011). Valoarea se stabilește prin corecții procentuale fixate prin hotărâre de Guvern (anexa la HG nr. 519/2014 pentru abaterile de la achiziții).

Etapă	Termen	Observație
Contestație administrativă la emitent	30 de zile calendaristice de la comunicarea titlului; termen de decădere	Nu suspendă obligația de plată
Completarea contestației	5 zile de la înștiințare	
Decizia emitentului	30 de zile de la înregistrare	Definitivă în calea administrativă
Acțiune în contencios administrativ	Potrivit Legii nr. 554/2004	Obiectul este decizia de soluționare a contestației (art. 51)

ATENȚIE

Acțiunea în instanță vizează decizia de soluționare a contestației administrative, nu direct procesul-verbal (spețe publicate pe legeaz.net). Lipsa contestației administrative în 30 de zile închide calea judiciară.

SUSȚINE

Proporționalitatea corecției. Instanțele au redus corecția la minimul din anexă când gravitatea faptei nu justifica procentul aplicat — de pildă, la un criteriu restrictiv cu impact limitat (CA Cluj, 2014). CJUE a statuat, în cauze românești, că încălcarea normelor naționale de achiziții poate fi „neregulă" dacă are sau ar putea avea un impact bugetar, iar corecția trebuie să fie proporțională cu natura și gravitatea abaterii (C-260/14 și C-261/14, Județul Neamț și Județul Bacău).

ATAC

Pentru beneficiarul sancționat:

1. Dacă documentația sau procedura a trecut de CNSC ori de controlul ex ante fără observații, invocă încrederea legitimă și lipsa impactului bugetar.
2. Cere încadrarea în abaterea corectă din anexă și aplicarea procentului minim când nu se dovedește un efect asupra concurenței (număr de oferte, nivel de preț).
3. Verifică dacă norma reținută ca încălcată era în vigoare la data inițierii procedurii; corecțiile pentru proceduri anterioare OUG nr. 66/2011 au generat practică divergentă (Decizia nr. 121/R/2016).

APĂRARE

Pentru autoritatea de management: corecția forfetară nu presupune dovada prejudiciului concret; este suficient riscul de impact bugetar, iar anexa stabilește procente orientative pe tipuri de abateri.

14.2. PNRR.

Pentru fondurile PNRR se aplică OUG nr. 70/2022, modificată prin Ordonanța nr. 3/2026, cu reguli proprii privind verificarea procedurilor de achiziție, conflictul de interese și recuperarea sumelor (sinteza legislativă 2026). Termenele și calea de contestare sunt similare ca structură, dar trebuie verificate în textul aplicabil.

14.3. Controlul ex ante ANAP.

ANAP verifică documentația și, selectiv, procesul de evaluare pentru procedurile incluse în controlul ex ante (OUG nr. 98/2017; modificarea prin OUG nr. 16/2019, aprobată prin Legea nr. 65/2026). Avizul conform condiționat obligă autoritatea să remedieze abaterile.

ATAC

Contractul atribuit după un aviz conform condiționat, fără remedierea abaterilor constatate de ANAP, este nul (art. 58 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 101/2016). Cere în dosarul achiziției avizele ANAP și răspunsurile autorității: sunt probe gata făcute pentru contestație sau pentru acțiunea în nulitate.

14.4. Curtea de Conturi și ANAP — sesizări din oficiu.

CNSC sesizează ANAP și Curtea de Conturi când constată, în afara criticilor din contestație, alte acte nelegale (art. 26 alin. (4) din Legea nr. 101/2016). Contestarea nu împiedică sesizarea ANAP, dar măsurile ANAP nu pot afecta autoritatea de lucru judecat a deciziilor CNSC și a hotărârilor judecătorești (art. 67).

ATENȚIE

Pentru autoritate: o decizie CNSC sau o hotărâre de curte de apel favorabilă nu împiedică, în practică, o corecție financiară ulterioară pe alte aspecte decât cele judecate. Pentru ofertant: argumentul „autoritatea riscă o corecție" convinge mai mult într-o negociere decât o amenințare cu CNSC.

14.5. Spețe recente: proporționalitatea corecției și noțiunea de neregulă.

SUSȚINE

Corecția trebuie să fie proporțională, iar un procent fix aplicat unei valori mari nu se justifică automat. ÎCCJ (Secția de contencios administrativ și fiscal, Decizia nr. 2043/10.04.2024, CNAIR împotriva Ministerului Transporturilor, drumul expres Craiova–Pitești) a menținut constatarea neregulii, dar a redus corecția de la 33.072.600,46 lei (5% din valoarea contractului) la 500.000 lei. Au contat trei elemente: abaterea privea aspecte marginale, legate de o singură categorie de personal-cheie; se depuseseră 8 oferte; nicio ofertă nu fusese invalidată. Curtea a reținut criteriile CJUE: natura neregulii, gravitatea și pierderea financiară, analizate de la caz la caz (rezumat publicat).

APĂRARE

Pentru autoritatea de management, aceeași decizie confirmă că neregula nu presupune un prejudiciu dovedit: noțiunea acoperă și riscul de prejudiciere, iar „nu este necesar să fie demonstrată existența unei incidențe financiare precise" (C-406/14, Wrocław, preluată de ÎCCJ). Simplul număr mare de oferte nu înlătură riscul, dacă nu se dovedește că ofertele depuse erau singurele disponibile sau cele mai competitive.

ATENȚIE

Conflictul de interese se interpretează larg în materia fondurilor europene. ÎCCJ (Decizia nr. 4229/09.09.2020) a considerat corect constatată neregula într-un caz în care fostul responsabil financiar al proiectului, înlocuit ulterior, era unicul asociat al ofertantului câștigător. Legăturile dintre structurile beneficiarului și ofertanți creează „prezumția existenței unor interese economice comune", iar o lectură restrictivă a art. 14 din OUG nr. 66/2011 contravine definiției din dreptul UE (textul deciziei pe scj.ro).

ATENȚIE

Lucrările suplimentare atribuite direct pe motiv de „circumstanțe imprevizibile" atrag corecție dacă imprevizibilitatea nu este obiectivă. ÎCCJ (Decizia nr. 468/29.01.2020) a reținut, sub regimul OUG nr. 34/2006, că fundațiile vechi de pe un amplasament pe care existase o clădire erau „o situație pe care, în mod rezonabil, autoritatea contractantă putea să o descopere, cu minime diligențe". Schimbarea soluției tehnice provenea dintr-o eroare de proiectare și dintr-o decizie de reducere a costurilor (textul deciziei pe scj.ro). Raționamentul se transpune direct la art. 221 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 98/2016 (cap. 10.1).

ATENȚIE

Termenul de 90 de zile pentru finalizarea activității de constatare (art. 21 alin. (23) din OUG nr. 66/2011) este de recomandare. Depășirea lui nu atrage nelegalitatea titlului de creanță și nu constituie, singură, un „caz bine justificat" pentru suspendare (CA Oradea, Decizia nr. 525/14.06.2019, rezumat).

Argumentul beneficiarului	Șansa	Sursa
Lipsa prejudiciului concret	Slabă: riscul de prejudiciere ajunge	ÎCCJ nr. 2043/2024; C-406/14
Disproporția procentului față de efectul abaterii	Bună, dacă abaterea e marginală și concurența a funcționat	ÎCCJ nr. 2043/2024
Depășirea termenului de 90 de zile din art. 21 alin. (23) din OUG nr. 66/2011	Slabă: este termen de recomandare, iar depășirea lui nu afectează legalitatea actului	CA Oradea nr. 525/14.06.2019
Imprevizibilitatea lucrărilor suplimentare	Doar dacă nu putea fi descoperită cu diligență	ÎCCJ nr. 468/2020
Lipsa conflictului de interese, pe interpretarea strictă a textului național	Slabă în fonduri europene	ÎCCJ nr. 4229/2020

14.6. Corecția anulată: banii se întorc fără dobândă fiscală.

Beneficiarul care câștigă în instanță împotriva unui proces-verbal de constatare a neregulilor, a unei note de corecție financiară sau a unei note de deducere din plățile viitoare își recuperează sumele reținute ori compensate. Practica s-a împărțit asupra dobânzii pentru perioada în care banii au stat la autoritate. Unele instanțe au acordat dobânda fiscală pe temeiul art. 182 coroborat cu art. 174 alin. (5) din Codul de procedură fiscală: Curtea de Apel București, Secția a X-a, Deciziile civile nr. 430 și nr. 432 din 19.06.2024 au respins ca nefondate recursurile APIA inclusiv pe capătul privind dobânda de 0,02%/zi, reținând că norma „are scopul de a exclude privarea persoanei de o despăgubire adecvată pentru pierderea suferită prin plata nedatorată a sumei". Aceeași secție a refuzat dobânda prin Decizia civilă nr. 499/16.07.2024. Toate trei sunt citate în minuta SCAF 2025, problema 12, pe care participanții au amânat-o în unanimitate, tocmai pentru că recursul în interesul legii era deja pe rolul ÎCCJ.

ÎCCJ a tranșat prin RIL nr. 24/24.11.2025 (MO nr. 44 din 21.01.2026), la sesizarea Curții de Apel Galați: în interpretarea OUG nr. 66/2011 și a art. 182 C. proc. fisc., „în cazul sumelor de restituit rezultate în urma anulării actelor administrative prin care au fost impuse creanțe bugetare rezultate din nereguli **nu se datorează dobânda prevăzută de art. 174**" din Codul de procedură fiscală. Motivul: deși sumele sunt creanțe bugetare, dobânda fiscală însoțește creanțele fiscale, iar OUG nr. 66/2011 nu reglementează o asemenea dobândă.

ATENȚIE

Pentru beneficiarul de fonduri sau pentru autoritatea contractantă lovită de o corecție, capătul de cerere privind dobânda fiscală de 0,02%/zi este închis. Dar nu renunța la reparație: schimbă-i temeiul. În paragrafele 68–73 ÎCCJ arată expres că decizia „nu conduce la concluzia că nu pot fi solicitate despăgubiri constând în dobânzi aferente sumei reținute de la rambursare în baza unui act administrativ nelegal", și indică drumul: art. 1 alin. (1), art. 18 alin. (3) și art. 19 din Legea nr. 554/2004, completate potrivit art. 28 alin. (1) cu art. 1535 C. civ. și cu Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 — daune moratorii la nivelul dobânzii legale penalizatoare, pe care creditorul le obține „fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu". În sprijin, Curtea citează jurisprudența CJUE (Hotărârea din 17 octombrie 2024, C-701/22, SC AA SRL): cel căruia i s-a impus o prelevare cu încălcarea dreptului Uniunii are dreptul nu numai la restituire, ci și la dobânzi pentru indisponibilizarea sumei.

APĂRARE

Pentru autoritatea de management sau APIA: RIL nr. 24/2025 se invocă direct, ca dezlegare obligatorie (art. 517 alin. (4) C. proc. civ.), împotriva capătului de cerere întemeiat pe art. 182 C. proc. fisc. Nu se poate însă invoca împotriva unei cereri de daune moratorii pe art. 1535 C. civ.: paragrafele 68–73 ale aceleiași decizii spun contrariul. Apărarea pe acest al doilea temei se construiește pe scadență, pe punerea în întârziere și pe cuantum, nu pe inadmisibilitate.

14.7. Controlul ex ante în cifre (ianuarie–iulie 2026).

Din februarie 2026, ANAP a crescut de la 6% la 8% ponderea procedurilor selectate pentru control ex ante. Datele oficiale pentru primele șapte luni (comunicatul ANAP din 21.08.2026):

Sursa de finanțare	Proceduri lansate	Selectate ex ante	Valoare lansată (mld. lei)	Valoare verificată (mld. lei)	Pondere în valoare
Fonduri europene	2.948	344	36,53	10,95	30,0%
Fonduri naționale	7.873	506	105,50	34,43	32,6%
Total	**10.821**	**850**	**142,03**	**45,38**	**32,0%**

Practic, o procedură din treisprezece este verificată ex ante, dar acestea acoperă o treime din valoare: selecția urmărește procedurile mari. ANAP a primit și peste 1.000 de solicitări de consiliere metodologică în ianuarie–august 2026 (comunicatul din 07.09.2026).

ATAC

La o procedură mare, verifică în SEAP dacă a fost selectată pentru ex ante și cere în dosarul achiziției avizele și observațiile ANAP. Abaterea semnalată de ANAP și neremediată de autoritate este o critică gata documentată (cap. 14.3).

14.8. Întârzierea în executare ca neregulă: C-186/25.

CJUE (Hotărârea din 9 iulie 2026, C-186/25, Institut po ribni resursi Varna, program de cooperare transfrontalieră Marea Neagră) a reținut, pe regulile Instrumentului european de vecinătate:

- executarea cu întârziere a prestației față de termenul contractual și neaplicarea de către beneficiar a clauzei penale pot constitui nereguli;
- principiul bunei administrări se opune unei corecții forfetare de 25% din valoarea contractului fără elemente care să concretizeze încălcarea și fără motivare precisă;
- statele membre trebuie să stabilească niveluri de corecție care țin seama de natura și gravitatea neregulii și de pierderea financiară; pentru întârziere și clauza penală neaplicată se poate folosi metoda diferențială, iar pentru lipsa de trasabilitate a documentelor, rata forfetară.

ATENȚIE

Pentru autoritatea beneficiară de fonduri: neaplicarea penalităților contractuale față de un contractant întârziat nu este o „bunăvoință" neutră, ci poate fi o neregulă. Documentează fie aplicarea penalităților, fie motivele obiective ale întârzierii (ordine de sistare, cauze neimputabile).

ATAC

Pentru beneficiarul lovit de o corecție forfetară pentru întârziere: C-186/25 cere motivarea concretă a ratei și preferă metoda diferențială pentru acest tip de neregulă. Argumentul se adaugă celor din cap. 14.5 (ÎCCJ nr. 2043/2024, C-406/14).

CAPITOLUL 15

Procedura simplificată.

Procedura simplificată (art. 113 din Legea nr. 98/2016) acoperă majoritatea achizițiilor sub pragurile UE și, prin volum, majoritatea dosarelor CNSC. Termenele sunt mai scurte, cauțiunea este plafonată mai jos, iar autoritatea are mai puține criterii de calificare la dispoziție — o limită pe care o încalcă des.

15.1. Regimul procedural.

- Se inițiază prin anunț de participare simplificat publicat în SEAP, cu documentația atașată (art. 113 alin. (2)); se desfășoară într-o etapă sau în mai multe etape.
- Perioada minimă până la depunerea ofertelor: 10 zile pentru produse și servicii, 6 zile pentru produse de complexitate redusă, termene distincte pentru lucrări și reduceri în urgență demonstrată (art. 113, textul pe Lege5).
- Contestarea: 7 zile de la luarea la cunoștință (art. 8 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 101/2016); cauțiune 2% plafonată la 35.000 lei (documentație) și 88.000 lei (rezultat); termen de așteptare de 8 zile.
- Autoritățile pot folosi mecanismul informatic pentru proceduri simplificate din SEAP (art. 113[1]).

ATENȚIE

Termenul de 7 zile este cel mai frecvent ratat: ofertanții aplică din reflex 10 zile. Verifică valoarea estimată din anunț, nu tipul procedurii; o licitație deschisă organizată voluntar sub prag tot cu 7 zile se contestă.

ATENȚIE

Art. 5 din Legea nr. 101/2016 spune că termenul se încheie la expirarea ultimei ore a ultimei zile, dar există decizii CNSC care au raportat transmiterea prin e-mail, seara, la programul de registratură publicat al Consiliului (Decizia CNSC BO2018_6355). Nu lăsa transmiterea pentru seara ultimei zile.

15.2. Limita criteriilor de calificare (art. 113 alin. (11)).

În procedura simplificată, autoritatea poate cere doar cerințe privind motivele de excludere, capacitatea de exercitare a activității profesionale și, ca singur criteriu de capacitate tehnică, experiența similară.

SUSȚINE

Curtea de Apel București a statuat că autoritatea nu poate impune în procedura simplificată cerințe privind capacitatea tehnică și profesională dincolo de experiența similară — de pildă personal nominalizat sau calitatea de angajat a unui expert —, iar ce nu poate cere ca criteriu de calificare nu poate introduce nici implicit, prin caietul de sarcini (Decizia CAB nr. 319/17.02.2021, reprodusă în Decizia CNSC BO2021_2204). Același raționament funcționează și împotriva cerințelor de cifră de afaceri, lichiditate sau asigurare profesională (susținerile din BO2021_2024).

ATAC

Două utilizări ale aceleiași reguli:

1. **La documentație** — atacă în 7 zile cerințele de personal, utilaje, cifră de afaceri sau certificări puse într-o procedură simplificată.
2. **La rezultat** — când oferta ta a fost respinsă pentru că nu ai nominalizat un expert sau un subcontractant autorizat cerut doar în caietul de sarcini, invocă CAB nr. 319/2021: cerința nu putea exista nici implicit.

ATENȚIE

Regula taie în ambele sensuri. CNSC a respins contestația unui ofertant care cerea respingerea câștigătorilor pentru lipsa autorizării IGSU pentru ignifugare: documentația nu ceruse expres autorizarea, iar subcontractantul autorizat poate fi implicat la execuție (Decizia CNSC BO2021_2204).

SUSȚINE

Fundamentul european: autoritatea respectă strict criteriile pe care le-a stabilit, iar un ofertant nu poate fi exclus pentru o obligație care nu rezultă expres din documentație sau din lege, ci dintr-o interpretare a acestora; în asemenea cazuri i se poate acorda un termen de remediere (CJUE, C-27/15, Pippo Pizzo, citată în aceeași decizie).

15.3. „Procedura proprie" pentru serviciile din anexa 2.

Serviciile sociale și alte servicii specifice din anexa nr. 2 sub prag se atribuie printr-o procedură proprie a autorității, nu prin procedura simplificată din art. 113. Discuția despre limitele din art. 113 alin. (11) se poartă diferit acolo (BO2021_2024, unde autoritatea a invocat tocmai această distincție).

DIVERGENȚĂ

Se aplică limita din art. 113 alin. (11) și procedurii proprii? Ofertantul invocă proporționalitatea și analogia; autoritatea invocă autonomia procedurii proprii, limitată doar de principiile din art. 2. Argumentul de atac: procedura proprie trebuie să respecte proporționalitatea, iar o cerință interzisă în procedura simplificată pentru aceeași valoare este, prin definiție, disproporționată.

15.4. Evaluarea în procedura simplificată online.

Pe procedurile online într-o singură etapă, evaluarea începe de regulă cu propunerea tehnică, iar oferta respinsă tehnic nu mai ajunge la evaluarea financiară (Decizia CNSC BO2018_7999).

ATAC

Când oferta ta a fost respinsă tehnic, cere în petit reluarea evaluării de la etapa tehnică și continuarea cu evaluarea financiară; altfel, chiar câștigând pe neconformitate, procedura poate fi anulată pentru „lipsa ofertelor admisibile".

15.5. Spețe recente: termenul minim nu înseamnă termen suficient.

SUSȚINE

Termenul de depunere a ofertelor trebuie să fie adecvat complexității contractului, chiar dacă minimul legal este respectat. În Decizia CNSC nr. 286/C11/31 din 07.02.2025 (BO2025_286), o comună a organizat o procedură simplificată pentru proiectarea și execuția unui sistem de canalizare pluvială. Documentația a fost publicată în SEAP pe 24.12.2024, la ora 18:11. Termenul de 15 zile pentru lucrări în procedura simplificată (art. 113 alin. (5) lit. c) din Legea nr. 98/2016) era formal respectat. Din cauza sărbătorilor, ofertanții aveau însă doar patru zile lucrătoare și o a cincea până la ora 15:00 pentru o ofertă de proiectare și execuție.

CNSC a reținut că minimul din alin. (5) se aplică „sub condiția de a nu fi adusă atingere" alin. (3), care obligă autoritatea să asigure un interval „adecvat și suficient" pentru elaborarea ofertelor și pregătirea documentelor de calificare. Autoritatea nu a dovedit caracterul suficient al acelor zile. Consiliul a respins excepția lipsei de interes, a admis capătul de cerere privind anularea și a anulat procedura.

ATAC

Contestația la termenul de depunere se construiește pe zile lucrătoare efective, nu pe zile calendaristice. Arată: (1) data și ora publicării; (2) sărbătorile și zilele nelucrătoare din interval; (3) termenul-limită pentru clarificări și faptul că a căzut în zile libere; (4) volumul ofertei — proiectare, execuție, documente de calificare. Când un singur ofertant a avut documentația de luni de zile (de pildă, elaboratorul studiului de fezabilitate), spune-o expres.

APĂRARE

Pentru autoritate: publicarea documentației se planifică în afara perioadelor de sărbători, iar termenul se fundamentează în nota justificativă prin raportare la complexitate. Prelungirea termenului prin erată, la prima solicitare de clarificare, închide de regulă discuția.

CAPITOLUL 16

Acordul-cadru și contractele subsecvente.

Acordul-cadru mută o parte din litigiu după atribuire: cantitățile, reluarea competiției și depășirea maximului sunt surse de contestații și de corecții financiare. Regula de bază: maximul anunțat este o limită, nu o estimare.

16.1. Valoarea și cerințele.

- **Valoarea estimată** a procedurii este valoarea maximă a tuturor contractelor subsecvente anticipate pe durata acordului-cadru (art. 14 din Legea nr. 98/2016, Lege5). Ea stabilește pragul, deci termenul de contestare și regimul procedurii.
- **Cerințele de calificare** (cifră de afaceri, experiență) se raportează, ca regulă, la valoarea celui mai mare contract subsecvent, nu la valoarea maximă a acordului-cadru (Decizia CNSC BO2021_155: CNSC a respins contestația care cerea majorarea cerinței de experiență, stabilită de autoritate sub valoarea celui mai mare subsecvent, potrivit art. 3 alin. (6) din Instrucțiunea ANAP nr. 2/2017).
- **Cauțiunea** se calculează pe dublul celui mai mare subsecvent (art. 61^1 alin. (2) din Legea nr. 101/2016).

ATAC

Cerința de experiență sau cifră de afaceri calculată pe valoarea maximă a acordului-cadru, multiplicată cu numărul de subsecvente, este disproporționată: art. 3 alin. (6) din Instrucțiunea ANAP nr. 2/2017 raportează nivelul minim al experienței similare, ca regulă generală, cel mult la valoarea celui mai mare contract subsecvent. Argumentul simetric nu funcționează pentru cantități: CNSC a respins critica bazată pe înmulțirea cantităților minime ale unui subsecvent cu numărul de subsecvente, pentru că, la acordul-cadru, cantitățile sunt estimative (BO2021_155).

ATAC

Cantitățile minime și maxime trebuie să fie coerente: minimul pe un subsecvent nu poate depăși minimul pe întregul acord-cadru. Necorelările de acest tip au dus la obligarea autorității să corecteze anexele de cantități (aceeași decizie).

16.2. Maximul este o limită.

CJUE a stabilit că autoritatea trebuie să indice în anunț sau în caietul de sarcini cantitatea și/sau valoarea estimată și o cantitate și/sau valoare maximă a produselor sau serviciilor din acordul-cadru; odată atins maximul, acordul-cadru își epuizează efectele (C-216/17, Antitrust și Coopservice; C-23/20, Simonsen & Weel).

ATAC

Subsecventele atribuite peste maximul anunțat sunt, de fapt, atribuiri directe fără procedură și pot fi atacate pe calea nulității (art. 58 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 101/2016), în termenele din art. 60. Depășirea cu peste 50% a valorii sau cantității maxime este tratată ca modificare substanțială care impune o nouă procedură (sinteza licitatie-publica.ro).

APĂRARE

Pentru autoritate: modificarea în limitele art. 221 rămâne disponibilă și pentru acordul-cadru (clauze de revizuire prevăzute inițial, circumstanțe imprevizibile), dar trebuie documentată ca atare, nu prin subsecvente succesive.

16.3. Reluarea competiției.

Când acordul-cadru nu stabilește toți termenii, subsecventele se atribuie prin reluarea competiției între semnatari, pe baza condițiilor din acordul-cadru, completate de invitația la reofertare.

ATAC

Verifică în reofertare:

1. **Prețul plafon** — reofertarea nu poate depăși prețul unitar inițial, când acordul-cadru îl stabilește ca maxim (Decizia CNSC BO2024_1104).
2. **Costurile legale la data reofertării** — oferta din reluarea competiției trebuie să respecte salariul minim obligatoriu în construcții în vigoare la data reofertării (OUG nr. 168/2022), nu doar costurile din oferta inițială; CNSC a menținut respingerea ofertei construite sub acest nivel (Decizia CNSC BO2023_1305).
3. **Criteriul de atribuire** — punctajul tehnic din etapa acordului-cadru se poate combina cu prețul reofertat doar dacă așa s-a anunțat (Decizia CNSC BO2018_6541, unde punctajul final a cumulat cele două componente).
4. **Tratamentul egal** — invitația trimisă tuturor semnatarilor, cu același termen și aceeași informație.

ATENȚIE

Rezultatul reluării competiției este act al autorității contractante și se contestă la CNSC în termenele obișnuite. Termenul de așteptare este însă facultativ pentru subsecvente (art. 59 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 101/2016): autoritatea poate semna imediat. Contestă rapid și cere suspendarea dacă vrei să eviți semnarea.

16.4. Acordul-cadru ca experiență similară.

DIVERGENȚĂ

Se ia în calcul acordul-cadru ca un singur contract sau fiecare subsecvent separat? Pentru cerințele formulate „la nivelul unui contract", ofertanții invocă acordul-cadru în întregul lui; concurenții susțin că doar subsecventele sunt contracte și că cumulul lor încalcă limita numărului de contracte. CNSC a reținut că acordul-cadru nu este echivalent unui contract și că prestația cumulată a contractelor subsecvente nu poate fi socotită prestația unui singur contract, când cerința viza un contract unic (pe tratamentul egal față de ofertanții care au invocat un singur contract) (Decizia CNSC BO2017_3985). Rezolvarea practică: cere o clarificare la documentație care să precizeze cum se tratează acordurile-cadru în calculul experienței.

16.5. Spețe recente: reluarea competiției când prețurile cresc.

ATENȚIE

Reluarea competiției nu este o renegociere a prețului acordului-cadru. În Decizia CNSC BO2024_1104 (acord-cadru pe 4 ani pentru bitum rutier, cu trei promitenți-furnizori), autoritatea a stabilit valoarea estimată a primului contract subsecvent la prețul unitar al ofertantului clasat primul în acordul-cadru: 2.380 lei/tonă. La reluarea competiției, ofertele au fost de 2.950 și 3.213 lei/tonă, iar ofertanții au invocat creșterea prețurilor pe piață. CNSC a confirmat respingerea ofertei contestatorului ca inacceptabilă, pentru că depășea valoarea estimată, reprezentând 135% din ea (art. 137 alin. (2) lit. f) din HG nr. 395/2016, cu trimitere la pragurile din art. 221 alin. (1) lit. f) pct. (ii) din Legea nr. 98/2016). A confirmat și anularea etapei de reluare, pentru că nu se depusese nicio ofertă admisibilă, cu aplicarea clauzei de ajustare din fișa de date.

ATAC

Pentru promitentul-furnizor afectat de creșteri de preț, calea nu este reofertarea peste valoarea estimată, ci mecanismul de ajustare prevăzut în documentația acordului-cadru, cu documente justificative privind indicii de preț. Verifică de la început dacă fișa de date conține o asemenea clauză. Dacă nu o conține, atac-o la publicare (cap. 3.2 și 10.2).

APĂRARE

Pentru autoritate: valoarea estimată a contractului subsecvent se fundamentează pe prețul din acordul-cadru, actualizat doar potrivit clauzei de ajustare. Anularea etapei de reluare, când toate ofertele sunt inadmisibile, se motivează în raport, cu indicarea clauzei din fișa de date aplicate în continuare.

CAPITOLUL 17

Garanția de participare.

Garanția de participare este cel mai „ieftin” motiv de respingere: un beneficiar greșit, o zi de valabilitate lipsă sau un cont greșit scot din competiție oferta cea mai bună. Regimul este în art. 35–38 din HG nr. 395/2016 (textul pe Lege5).

17.1. Regulile.

Element	Regula	Temei
Scop	Protejează autoritatea de comportamentul necorespunzător al ofertantului pe toată durata procedurii	art. 35 alin. (1)
Cuantum	Maximum 2% din valoarea estimată; la acord-cadru, din cel mai mare subsecvent, fără diverse și neprevăzute	art. 35 alin. (3) lit. a)
Valabilitate	Cel puțin egală cu perioada minimă de valabilitate a ofertei	art. 35 alin. (3) lit. b)
Formă	Virament bancar sau instrument de garantare emis de o bancă ori un asigurător care nu se află în situații speciale de autorizare sau supraveghere	art. 36 alin. (1)
Conținut	Suma și perioada din documentație; irevocabilă; plată necondiționată, la prima cerere, pe baza declarației beneficiarului privind culpa	art. 36 alin. (2)–(4)
Depunere	Instrumentul se transmite în SEAP odată cu oferta, cel mai târziu la data și ora-limită	art. 36 alin. (4)
Reținere	Retragerea ofertei în perioada de valabilitate, refuzul semnării contractului, neconstituirea garanției de bună execuție	art. 37
Restituire	Ofertanților necâștigători, după semnarea contractului cu câștigătorul	art. 37–38

17.2. Unde se pierd ofertele și unde sunt salvate.

Deciziile CNSC arată unde se pierd ofertele, dar și cât de des sunt salvate când viciul ține de formă:

1. **Emitent neeligibil.** Instrumentul emis de o instituție financiară nebancară (IFN) a dus la respingerea ofertei ca inacceptabilă, iar CNSC a menținut respingerea, pe art. 36 alin. (1) din HG nr. 395/2016 în forma de atunci, care enumera doar societățile bancare și de asigurări (Decizia CNSC BO2017_4013; BO2016_2221). Verifică forma în vigoare a art. 36 la data procedurii.
2. **Prelungirea cerută pe alt canal.** Autoritatea care cere prelungirea valabilității ofertei și a garanției prin e-mail, nu prin SEAP, și nu poate dovedi primirea, nu poate respinge oferta pentru garanția neprelungită: CNSC a admis contestația (Decizia CNSC BO2023_609).
3. **Polița emisă doar pentru lider, când documentația cerea emiterea în numele asocierii.** Comisia a respins oferta și a refuzat actul adițional care extindea polița la toți asociații. CNSC a admis contestația: neconcordanța ține de condițiile de formă ale garanției, remediabile la clarificări în 3

zile (art. 132 alin. (3) din HG nr. 395/2016), iar actul adițional trebuia primit (Decizia CNSC BO2025_3390).

4. **Garanția constituită de un alt operator decât ofertantul.** Nu justifică respingerea, câtă vreme suma se afla în contul autorității și garanția își putea îndeplini scopul; CNSC a admis contestația (Decizia CNSC BO2018_5936).
5. **Viramentul în alt cont al autorității.** Suma virată în contul de trezorerie al autorității, nu în contul bancar din fișa de date, a atins scopul garanției; respingerea a fost anulată (Decizia CNSC BO2018_8185).

ATENȚIE

Tiparul comun: CNSC respinge oferta când instrumentul nu este o garanție valabilă (emitent neeligibil, sumă sau valabilitate insuficientă neremediată la clarificări), dar o salvează când autoritatea a fost oricum protejată sau viciul putea fi clarificat. Autoritatea care respinge direct, fără clarificări pe art. 132 alin. (3), pierde de regulă la CNSC.

ATENȚIE

Garanția este o condiție a ofertei la data-limită, nu un document de calificare: lipsa ei sau un instrument care nu acoperă riscurile din art. 37 nu se completează prin clarificări. Aici regula din cap. 6.3 nu te salvează.

DIVERGENȚĂ

Viciile minore ale instrumentului (o eroare materială în denumirea procedurii, o diferență de o zi justificată de calculul termenului). O linie le tratează ca vicii de formă, câtă vreme instrumentul acoperă efectiv riscurile și suma; alta respinge, pentru că garanția nu se poate „îndrepta" după deschidere. Argumentul de atac: scopul garanției (art. 35 alin. (1)) — dacă autoritatea putea executa garanția, eroarea nu are efect. CNSC a admis contestația ofertantului respins pentru o poliță emisă, din eroare materială, cu 1 leu sub cuantumul cerut (19.664 lei în loc de 19.665 lei) (Decizia CNSC BO2024_1371).

17.3. Checklist pentru ofertant.

- ☐ Cuantumul exact, în lei, pentru fiecare lot ofertat.
- ☐ Valabilitatea cel puțin egală cu a ofertei, calculată de la data-limită de depunere.
- ☐ Beneficiarul: autoritatea contractantă, denumirea exactă; ordonatorul: ofertantul sau toți membrii asocierii.
- ☐ Formula „irevocabilă, necondiționată, la prima cerere, pe baza declarației beneficiarului privind culpa persoanei garantate".
- ☐ Emitentul: bancă sau asigurător autorizat, fără măsuri speciale de supraveghere.
- ☐ Încărcată în SEAP înainte de ora-limită; viramentul în contul din fișa de date.
- ☐ Pentru prelungirea ofertei: act adițional la garanție, pe același canal.

17.4. Reținerea garanției.

ATAC

Pentru ofertantul a cărui garanție a fost executată: reținerea este permisă doar în cazurile limitative din art. 37. Autoritatea care reține garanția pentru refuzul semnării trebuie să dovedească invitația la semnare în perioada de valabilitate a ofertei; după expirarea ofertei, ofertantul nu mai era obligat. Litigiul privind reținerea se poartă la instanță, pe calea Legii nr. 101/2016 (acte în legătură cu procedura) sau a dreptului comun, după caz.

17.5. Valabilitatea ofertei și a garanției: cine cere prelungirea.

Prelungirea valabilității ofertei și a garanției de participare se face la solicitarea autorității (art. 124 din HG nr. 395/2016). Ofertantul care nu se conformează solicitării are oferta respinsă ca inacceptabilă. Ofertantul care nu a primit nicio solicitare nu pierde interesul doar pentru că valabilitatea a expirat în timpul litigiului (CA Suceava, Decizia nr. 64/2021, cap. 13.8).

ATAC

Când autoritatea invocă expirarea valabilității ofertei tale ca excepție de lipsă de interes, cere-i dovada solicitării de prelungire adresate ție. Fără ea, excepția cade.

APĂRARE

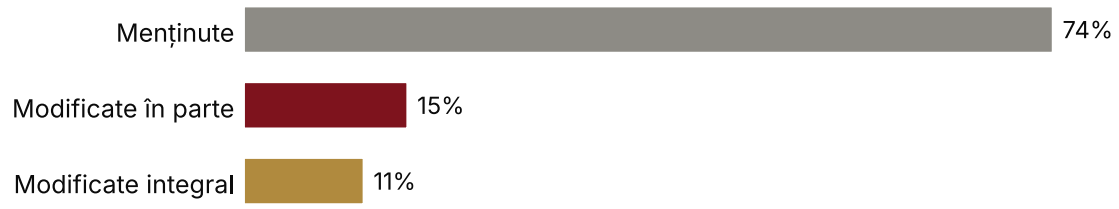
Pentru autoritate: solicitarea de prelungire se trimite tuturor ofertanților rămași în competiție, prin SEAP, înainte de expirare, cu termen de răspuns și cu cerința prelungirii garanției în aceeași formă (cap. 17.2, BO2023_609).

CAPITOLUL 18

Curțile de apel pe plângeri: unde confirmă și unde corectează CNSC.

Curțile de apel corectează CNSC cel mai des pe trei teme: accesul la ofertele declarate confidențiale, obligația de a cere clarificări și verificarea prețului peste pragul de 80%. Pe motivele noi, dimpotrivă, sunt la fel de stricte ca CNSC. Hotărârile de mai jos sunt citate după rezumatele oficiale ale instanțelor sau după reproducerea lor în deciziile CNSC; codurile ReJust permit consultarea integrală pe rejust.ro.

Soarta deciziilor CNSC atacate cu plângere (2020).

Sursa: Curtea de Conturi, audit CNSC 2020–2022: 571 de decizii atacate în 2020.

18.1. Accesul la ofertele concurenților și confidențialitatea.

Art. 57 din Legea nr. 98/2016 protejează doar informațiile **indicate și dovedite** ca date personale, secrete tehnice sau comerciale ori drepturi de proprietate intelectuală; dovada devine anexă la ofertă, altfel protecția nu se aplică (alin. (4)). După comunicarea rezultatului, autoritatea permite accesul la raport și la informațiile neconfidențiale în cel mult o zi lucrătoare de la cerere (art. 217 alin. (6)).

Instanță	Hotărâre	Ce a reținut
CA București, Secția a X-a	Decizia civilă nr. 608/23.09.2024, dosar 5262/2/2024	CNSC trebuia să cenzureze refuzul nelegal de acces, să cântărească confidențialitatea nedovedită față de dreptul la o cale de atac efectivă și să asigure contestatorului posibilitatea de a-și preciza motivele; plângere admisă în parte
CA Bacău, Secția a II-a	Decizia civilă nr. 481/27.06.2025	Declarația generală de confidențialitate nu ajunge; dovezile trebuie anexate ofertei. Confidențialitatea nu poate fi declarată după termenul-limită de depunere
CA Cluj, Secția a III-a	Încheierea din 8.05.2025, dosar 329/33/2025	Justificări abstracte („oferta e un produs intelectual") nu probează nimic; obligă autoritatea să dea acces integral, cu anonimizarea datelor personale
CA Ploiești	Decizia nr. 128/12.02.2025	În același sens, citată de CNSC

Toate patru sunt reproduse și aplicate în Decizia CNSC BO2025_3618, care a obligat autoritatea să dea acces la ofertele concurente, inclusiv electronic, în 15 zile.

SUSȚINE

De la data accesului curge **un nou termen de contestare** pentru motivele descoperite. CNSC a aplicat raționamentul CJUE din C-54/21, Antea Polska: când refuzul de a divulga informații tratate greșit drept confidențiale încalcă dreptul la o cale de atac efectivă, termenul nu curge decât de la accesul la ele (BO2025_3618). Tot CJUE a admis că refuzul de acces poate fi contestat separat (C-927/19).

ATENȚIE

Aceeași decizie a respins pe fond criticile de preț formulate „pe orb", fără date concrete din ofertele inaccesibile. Strategia corectă: în prima contestație ceri accesul și formulezi ce poți dovedi; criticile de fond le formulezi în noua contestație, după acces.

ATENȚIE

Cererea de cheltuieli a contestatorului a fost respinsă, deși acesta câștigase în parte, pentru că avea doar factura avocatului, fără dovada plății (BO2025_3618). Același standard se aplică oricărei părți.

18.2. Motivele noi după acces: unde se închide ușa.

ATENȚIE

Curtea de Apel Iași a confirmat CNSC care nu a analizat motivele adăugate prin concluzii scrise, după termen. Argumentul că motivele au fost descoperite abia la accesul în dosarul CNSC nu valorează repunere în termen dacă petenta nu a dovedit că a cerut **în scris** autorității accesul la dosar și că i-a fost refuzat; pasivitatea inițială îi este imputabilă (Decizia nr. 86/17.02.2025, rezumat oficial CA Iași, trim. I/2025).

Cele două soluții se împacă: noul termen se naște din **refuzul** autorității, documentat; lipsa cererii scrise de acces îl exclude. Regula practică: în ziua comunicării rezultatului, trimite cererea scrisă de acces (art. 217 alin. (6)) și păstrează dovada.

18.3. Obligația de a cere clarificări.

SUSȚINE

Aceeași decizie a Curții de Apel Iași a reținut că obligația autorității de a cere clarificări se poate naște tocmai din faptul că autoritatea a contribuit la ambiguitate, neexplicitând în anunț obiectul complex al achiziției și noțiunea de „experiență similară"; trimiterea doar la codul CPV pentru a aprecia experiența nu este suficientă (Decizia CA Iași nr. 86/2025, cu trimitere la cauza CJUE C-309/18, Lavorgna, pct. 20). Plângerea a fost admisă în parte.

Argumentul completează cap. 6.3: dreptul autorității de a cere clarificări devine obligație când neclaritatea îi este imputabilă.

18.4. Prețul peste 80%.

SUSȚINE

CNSC reținuse că, la o ofertă de 83,18% din valoarea estimată, autoritatea nu avea obligația să ceară justificări. Curtea de Apel Iași a corectat: pentru a verifica concret capacitatea ofertantului de a executa caietul de sarcini, contează nu doar prețul total peste 80%, ci și elementele concrete de cost din oferta financiară (Decizia nr. 86/2025). Soluția converge cu linia recentă din cap. 7.1 (art. 136 alin. (1) din HG nr. 395/2016).

18.5. Procedura simplificată.

SUSȚINE

Curtea de Apel București a reținut că în procedura simplificată singura cerință de capacitate tehnică permisă este experiența similară, iar cerințele de personal nu pot fi impuse nici implicit prin caietul de sarcini (Decizia nr. 319/17.02.2021, reprodusă în BO2021_2204; detaliat în cap. 15.2).

18.6. Ce înseamnă pentru strategia plângerii.

Dacă ai pierdut la CNSC pe...	Șansa la curte	Ce invoci
Refuzul accesului la oferte declarate confidențiale	Ridicată	Art. 57 alin. (4), art. 217 alin. (6); CAB nr. 608/2024; CA Bacău nr. 481/2025; C-54/21
Respingere fără clarificări, la cerințe ambigue	Bună	CA Iași nr. 86/2025; C-309/18; proporționalitatea
Preț peste 80% neverificat pe elemente	Bună	CA Iași nr. 86/2025; art. 136 alin. (1) HG nr. 395/2016
Motive formulate abia în concluzii scrise	Foarte slabă	Doar dacă dovedești refuzul scris al accesului
Aprecierea tehnică a comisiei	Slabă	Doar eroarea vădită sau contradicția internă (cap. 8.3)

Tabelul este o apreciere a tendințelor din hotărârile citate, nu o statistică. Verifică practica curții competente în speță înainte de a construi plângerea.

CAPITOLUL 19

Subcontractanții: de la ofertă la executare.

Subcontractantul apare de trei ori într-un litigiu de achiziții: la evaluare, când îi verifici excluderea și capacitatea; la semnare, când contractul de subcontractare devine anexă; în executare, când nu este plătit, este înlocuit sau apare unul nou. Fiecare moment are textul lui, iar confuzia dintre ele produce cele mai multe erori.

19.1. Subcontractant, terț susținător, furnizor.

Rol	Ce face	Ce depune	Răspunde față de autoritate
Subcontractant	Execută efectiv o parte din obiectul contractului	DUAE propriu; acord de subcontractare; la semnare, contractul de subcontractare	Nu direct; răspunde contractantul (art. 218 alin. (6))
Terț susținător	Pune la dispoziție capacitatea lui (financiară, tehnică, profesională)	DUAE propriu; angajament ferm și documentele anexe	Solidar cu ofertantul (cap. 4.3); pentru experiență, execută efectiv partea respectivă (art. 182 alin. (2))
Subcontractant care este și terț susținător	Execută partea lui și își aduce experiența pentru acea parte	Acordul de subcontractare ține loc de angajament ferm (cap. 4.4)	Ca subcontractant, cu limita experienței la partea subcontractată
Furnizor	Vinde produse sau servicii contractantului, fără să execute o parte a contractului	Nimic, în principiu	Nu

ATAC

Disputa „furnizor sau subcontractant” se câștigă pe fapte: dacă entitatea execută o parte individualizabilă a contractului (transport și distribuție, montaj, o lucrare delimitată fizic și valoric) sau pune la dispoziție personalul care execută, ea este subcontractant. Nedeclarată, îi lipsește DUAE-ul, iar autoritatea nu i-a verificat excluderea (art. 170 alin. (1)). Argumentul se construiește pe contractele din ofertă și pe graficul de execuție.

19.2. La evaluare: excludere și capacitate.

- **Excluderea.** Autoritatea verifică dacă subcontractanții propuși se află în situațiile din art. 164, 165 și 167. Dacă da, cere o singură dată înlocuirea, aplicând art. 171 (art. 170 alin. (1)–(2)). Subcontractantul completează DUAE (art. 170 alin. (3)).
- **Capacitatea.** Autoritatea poate cere informații despre capacitatea tehnică și profesională a subcontractanților pentru partea pe care o execută efectiv. Dacă acestea nu rezultă, respinge subcontractantul și cere o singură dată înlocuirea lui (art. 174).

SUSȚINE

Respingerea ofertei fără solicitarea de înlocuire a subcontractantului este nelegală (cap. 4.7, CA Iași).

19.3. La semnare: contractele de subcontractare.

La încheierea contractului, autoritatea cere contractele dintre contractant și subcontractanții nominalizați, astfel încât activitățile și sumele lor să fie cuprinse în contractul de achiziție. Contractele trebuie să fie în concordanță cu oferta și devin anexe la contract (art. 218 alin. (4)–(5)).

ATENȚIE

Contractul de subcontractare care atribuie subcontractantului alte activități sau alte valori decât cele din ofertă nu este „în concordanță cu oferta". Diferența se discută înainte de semnare, pentru că după semnare devine o problemă de modificare a contractului (art. 221) și, eventual, de corecție financiară (cap. 14).

19.4. Plata directă.

Subcontractanții propuși în ofertă pot opta, la încheierea contractului sau la introducerea lor ulterioară, să fie plătiți direct de autoritate (art. 218 alin. (1)–(2)). Mecanismul are trei piese:

1. **Opțiunea** subcontractantului, exprimată la momentul încheierii contractului sau al introducerii lui.
2. **Clauzele obligatorii** din contract, care prevăd transferul de drept al obligației de plată către subcontractant pentru partea lui, din momentul confirmării prestației (alin. (3)).
3. **Confirmarea prestației** prin documente agreate de toate cele trei părți. Dacă contractantul blochează nejustificat confirmarea, ajunge acordul autorității și al subcontractantului (alin. (2)).

Plata directă nu diminuează răspunderea contractantului (alin. (6)). Documentele achiziției o pot extinde la furnizori și la subcontractanții subcontractanților (alin. (7)).

ATAC

Pentru subcontractantul neplătit: dacă a optat pentru plata directă și prestația este confirmată, obligația de plată i-a fost transferată de drept. Cererea se îndreaptă direct împotriva autorității. Dacă contractantul refuză să semneze documentul de confirmare, probează caracterul nejustificat al refuzului: recepții parțiale, situații de lucrări acceptate de diriginte, corespondență.

APĂRARE

Pentru autoritate: plata directă presupune opțiunea exprimată în termen și confirmarea prestației în forma prevăzută de alin. (2). Fără ele, raportul rămâne între contractant și subcontractant, iar autoritatea nu plătește de două ori aceeași prestație.

19.5. În executare: înlocuirea și noii subcontractanți.

- Cel târziu la începerea executării, contractantul indică numele, datele de contact și reprezentanții legali ai subcontractanților implicați, în măsura în care sunt cunoscuți, și notifică orice modificare pe durata contractului (art. 219 alin. (1)–(2)).
- Contractantul poate implica noi subcontractanți dacă nominalizarea nu reprezintă o modificare substanțială a contractului în sensul art. 221. Pentru aceasta obține acordul autorității (art. 219 alin. (3)–(4)).
- Subcontractanții introduși sau înlocuiți după atribuire transmit documentele privind lipsa situațiilor de excludere și resursele pentru partea lor (art. 219 alin. (5)).
- Autoritatea poate extinde aceste obligații la furnizorii din contractele de lucrări sau servicii și la subcontractanții de pe nivelurile următoare (art. 220).

ATENȚIE

Înlocuirea subcontractantului care era și terț susținător pentru experiență nu este o simplă formalitate. Noul subcontractant trebuie să aducă aceeași capacitate pentru partea lui; altfel se modifică un element care a fost decisiv la calificare, iar modificarea devine substanțială.

19.6. Înlocuirea contractantului însuși.

Contractantul poate fi înlocuit fără procedură nouă doar în trei situații (art. 221 alin. (1) lit. d)):

1. printr-o clauză de revizuire sau o opțiune stabilită de autoritate în documentele achiziției;
2. prin succesiune universală sau cu titlu universal într-o reorganizare — fuziune, divizare, achiziție sau insolvență —, către un operator care îndeplinește criteriile inițiale de calificare, fără alte modificări substanțiale și fără scopul de a eluda procedura;
3. când autoritatea își asumă obligațiile contractantului principal față de subcontractanții lui.

ATAC

Cesiunea contractului către o firmă din același grup, fără reorganizare și fără clauză de revizuire, nu intră în niciuna dintre ipoteze. Este o atribuire directă, iar contractul astfel modificat se atacă prin acțiunea în nulitate sau se semnalează pentru corecție financiară.

19.7. Limitele pe care autoritatea nu le poate impune.

SUSȚINE

CJUE a respins limitele generale și abstracte ale subcontractării. O limită de 30% din valoarea contractului, stabilită prin lege pentru toate contractele, este contrară directivei, pentru că nu permite aprecierea de la caz la caz (C-63/18, Vitali). În același sens, o limită de 40% și interdicția de a reduce prețurile față de subcontractanți cu mai mult de 20% au fost găsite incompatibile (C-402/18, Tedeschi).

APĂRARE

Autoritatea poate cere ca anumite sarcini critice să fie îndeplinite direct de ofertant (art. 63 alin. (2) din Directiva 2014/24/UE). Condiția este ca cerința să fie stabilită în documentație, motivată prin natura sarcinii și limitată la ea, nu la un procent din contract.

CAPITOLUL 20

Contenciosul achizițiilor în cifre.

Cifrele de mai jos vin din trei surse independente, cu metode diferite: indexul public al dosarelor CNSC pe 2012–2026 (contestati.ro, 58.567 de dosare la data extragerii, octombrie 2026; indexul crește continuu), analiza tematică a CNSC pe deciziile din 2007–2014 (Ghidul de bune practici CNSC) și auditul Curții de Conturi asupra activității CNSC pe 2020–2022. Ele nu se adună între ele, dar arată aceeași hartă: unde se contestă, cât se câștigă și unde se pierde timpul.

58.567
dosare CNSC indexate, 2012–2026

37,3%
contestații admise total sau parțial

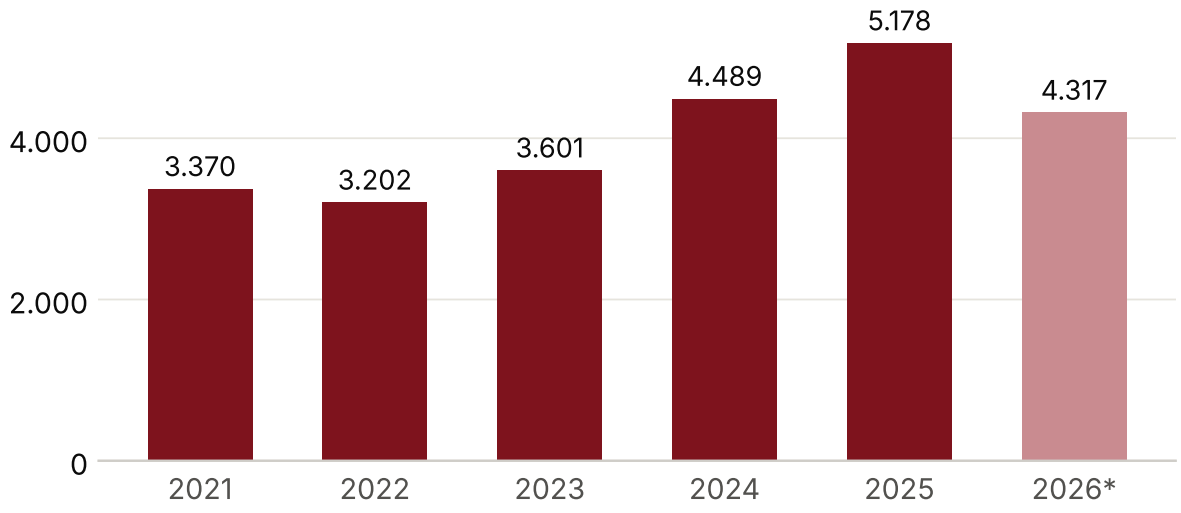
17,4%
respinse fără analiza fondului (excepții și cauțiune)

74%
decizii CNSC atacate și menținute de curțile de apel (2020)

20.1. Volumul.

Numărul dosarelor a crescut cu peste jumătate în patru ani: de la 3.370 în 2021 la 5.178 în 2025 (+54%). Pentru 2026, cifra este parțială, până la data extragerii.

Dosare înregistrate la CNSC, pe ani.

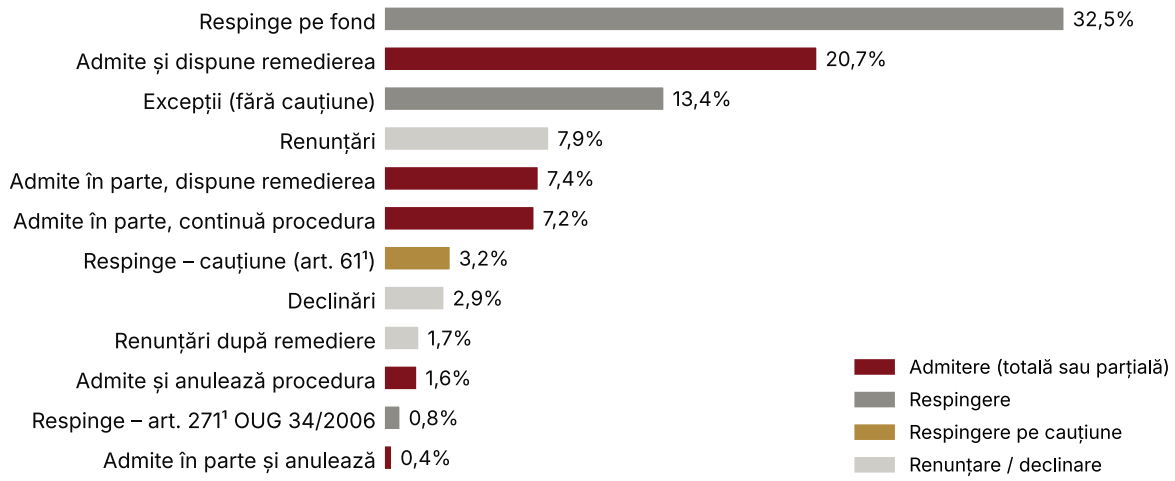
Sursa: contestati.ro, index al dosarelor CNSC. *2026 — date parțiale.

20.2. Cum se termină contestațiile.

Una din trei contestații se admite, total sau parțial. Majoritatea admiterilor nu anulează procedura, ci obligă la reevaluare: „admite și dispune remedierea" este a doua soluție ca frecvență (20,7%), iar anularea procedurii rămâne excepția (2% cumulat).

Partea care contează pentru avocat este alta: **aproape una din șase contestații se pierde fără ca CNSC să analizeze fondul** — tardivitate, lipsă de interes, lipsa calității, inadmisibilitate și, în aproape un sfert dintre aceste cazuri, cauțiunea. Sunt pierderi de procedură, evitabile în întregime (cap. 11 și 12.1).

Soluțiile CNSC, 2012–2026 (% din dosare).

Sursa: contestati.ro. Respingerile pe art. 271¹ din OUG nr. 34/2006 privesc vechiul regim al cauțiunii.

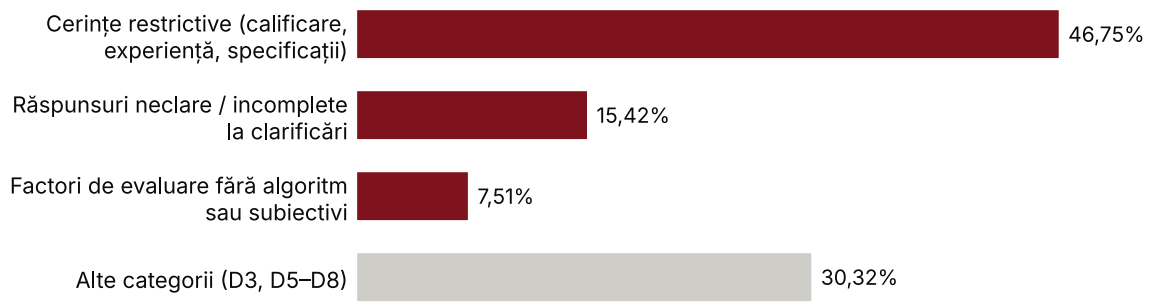
ATENȚIE

Renunțările (7,9%) și renunțările după remediere (1,7%) nu sunt înfrângeri: cele din urmă înseamnă că autoritatea a corectat singură actul după contestație. O contestație bine motivată la documentație obține adesea remedierea înainte de decizie.

20.3. Ce se contestă.

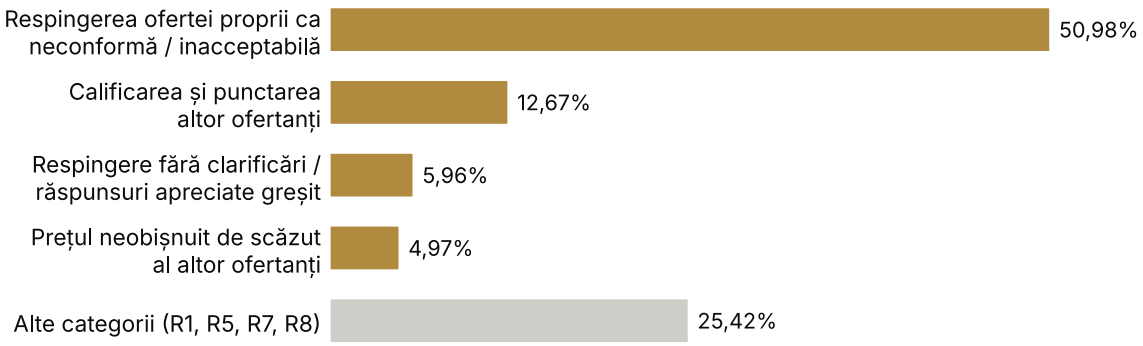
Pe deciziile din 2007–2014, aproape două treimi dintre contestații au vizat rezultatul procedurii (64,51%) și o treime documentația (35,49%). Ponderea documentației a crescut în timp, de la 24,01% în 2007 la 36,99% în 2014: ofertanții au învățat că o cerință restrictivă se atacă la publicare, nu după respingere.

Contestațiile la documentație, după critica principală.

Sursa: Ghidul de bune practici CNSC, decizii 2007–2014. Categoriile D3 și D5–D8 sunt grupate.

Contestațiile la rezultat, după critica principală.

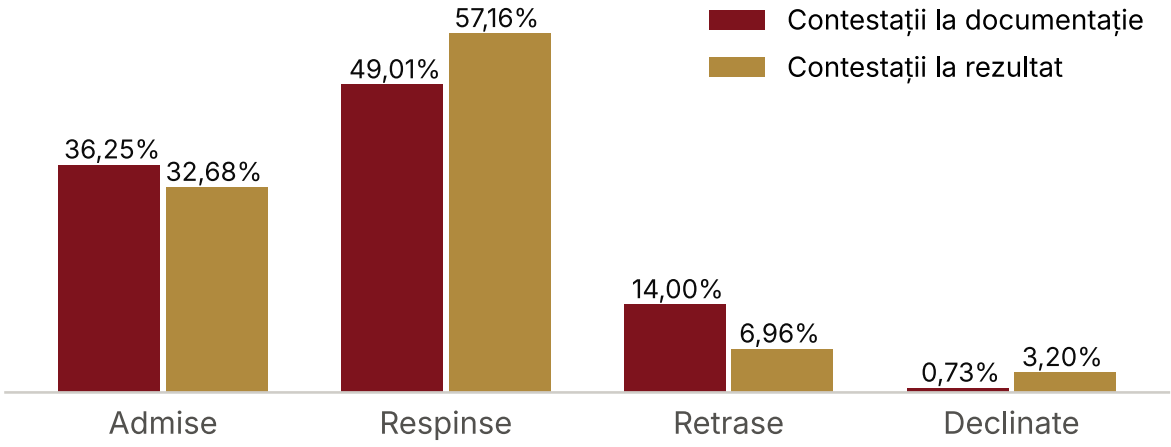

Sursa: Ghidul de bune practici CNSC, decizii 2007–2014. Categoriile R1, R5, R7 și R8 sunt grupate.

Jumătate dintre contestațiile la rezultat apără propria ofertă respinsă. Atacul pe oferta câștigătorului — calificare, punctaj, preț — reprezintă sub o cincime. Explicația practică: pentru a ataca oferta altuia trebuie să o vezi, iar accesul este exact punctul în care contestatorul pierde timp (cap. 18.1 și ghidul separat privind refuzul accesului).

20.4. Șansele, pe etape.

Soluții: documentație față de rezultat (% din contestații).

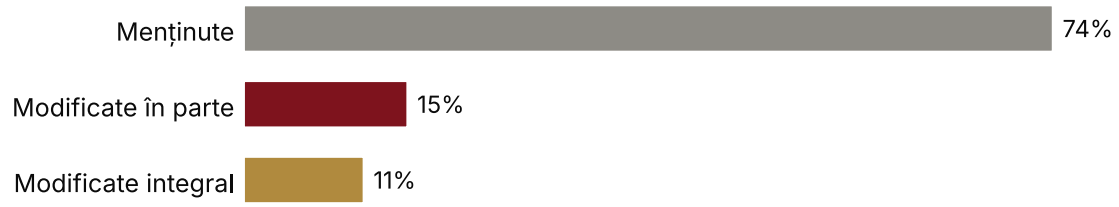
Sursa: Ghidul de bune practici CNSC, decizii 2007–2014.

Contestațiile la documentație se admit ceva mai des (36,25% față de 32,68%) și se retrag de două ori mai des (14% față de 6,96%) — de regulă pentru că autoritatea a modificat documentația. Contestațiile la rezultat se resping mai des (57,16%), pentru că discuția devine tehnică și CNSC lasă comisiei marja de apreciere atunci când evaluarea este motivată.

20.5. Ce se întâmplă la curtea de apel.

Curtea de Conturi a analizat 9.627 de contestații și peste 8.100 de decizii din 2020–2022. Circa un sfert dintre decizii au fost atacate cu plângere. Raportul mai reține că „din totalul deciziilor atacate, peste 94% au rămas definitive în forma emisă de CNSC", însă cifra trebuie citită cu grijă: datele pe 2020, din același raport, arată 74% dintre deciziile atacate menținute. Procentul de 94% se verifică doar raportat la totalul deciziilor, nu la cele atacate.

Plângerile soluționate în 2020: 571 de decizii CNSC atacate.

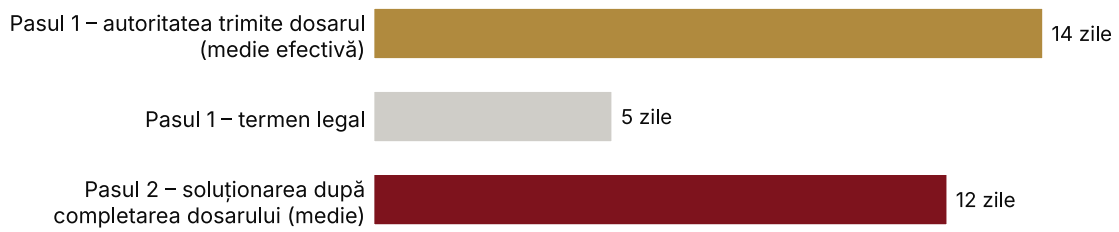
Sursa: Curtea de Conturi, raport de audit privind CNSC (2020–2022), aprobat prin hotărârea nr. 257/14.03.2024.

Plângerea nu este o formalitate: o decizie atacată din patru a fost modificată, iar una din nouă integral. Cap. 18 arată unde: accesul la oferte, obligația de a cere clarificări și verificarea prețului peste 80%.

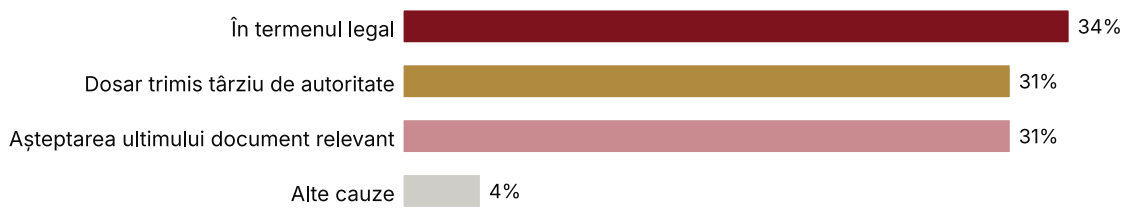
20.6. Durata.

Auditul Curții de Conturi a calculat o durată medie de 27 de zile de soluționare. Întârzierea nu vine de la CNSC, ci de la autoritate: transmiterea dosarului durează în medie 14 zile, față de 5 zile prevăzute de lege. Pentru avocatul contestatorului, asta înseamnă că o cerere fermă către CNSC de a solicita dosarul și de a constata lipsa punctului de vedere în termen scurtează procedura.

Durata medie, pe pași.

De ce durează: gruparea dosarelor după cauza duratei.

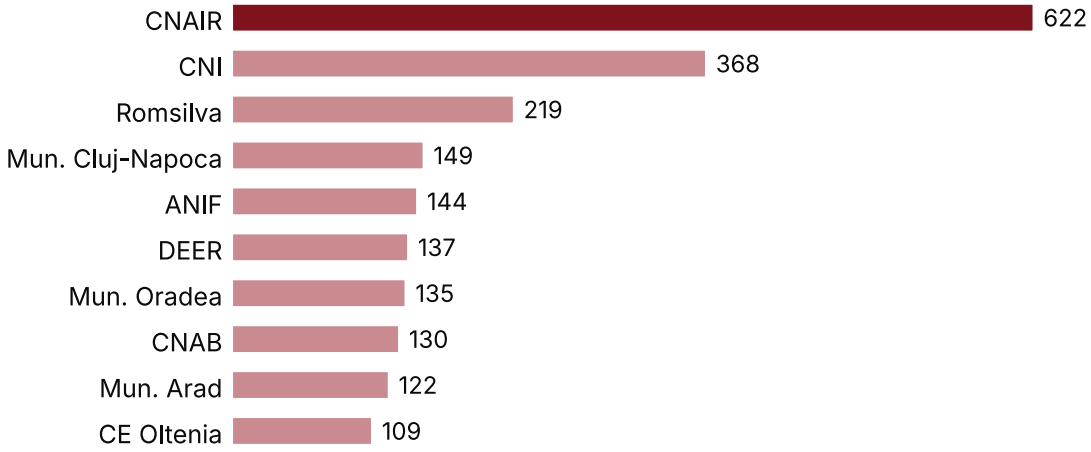
Sursa: Curtea de Conturi, raportul de audit 2020–2022. Durata maximă constatată: 655 de zile.

DIVERGENȚĂ

Indexul contestati.ro arată o mediană de 84 de zile și o medie de 127 de zile, iar un dosar din zece depășește 271 de zile. Cifrele nu contrazic auditul: acoperă altă perioadă (2012–2026) și, cel mai probabil, alt interval — până la ultimul act din dosar, inclusiv suspendări și redeschideri. Folosește media de 27 de zile pentru dosarul obișnuit și mediana de 84 de zile pentru planificarea unui proiect cu contestații în lanț.

20.7. Cine este contestat cel mai des.

Autoritățile cu cele mai multe dosare CNSC, 2012–2026.

Sursa: contestati.ro. Cifrele reflectă și volumul de proceduri, nu doar calitatea lor.

Pentru autoritățile din top, CNSC are deja o practică proprie: înainte de a contesta o procedură CNAIR sau CNI, caută deciziile anterioare pe aceeași autoritate. Aceleași clauze tip și aceleași formule de evaluare revin în mai multe proceduri, iar o critică admisă anterior este cel mai bun argument.

20.8. Ce înseamnă pentru strategie.

1. **Procedura costă mai mult decât fondul.** 17,4% din dosare se pierd pe excepții. Termenul, comunicarea către autoritate și cauțiunea se verifică înaintea oricărui argument.
2. **Documentația se atacă la publicare.** Șansele sunt mai bune, iar autoritatea remediază adesea înainte de decizie.
3. **Cererea de acces se trimite în ziua comunicării.** Atacul pe oferta câștigătoare depinde de ea.
4. **Plângerea merită** când CNSC a greșit pe acces, clarificări sau preț: aproximativ o decizie din patru se modifică.
5. **Durata o controlează autoritatea.** Cere CNSC să constate întârzierea transmiterii dosarului și sancțiunea din art. 18 alin. (3).

Anexe.

Instrumentele de lucru de mai jos condensează capitolele în liste de verificare folosibile la birou, în ziua în care primești comunicarea rezultatului.

Anexa A. Primele 48 de ore după comunicarea rezultatului.

- ☐ Calculează termenul: valoarea estimată față de prag (10 sau 7 zile), ziua următoare comunicării, ultima zi lucrătoare (art. 5 și 8 din Legea nr. 101/2016).
- ☐ Cere în scris accesul la dosarul achiziției și la raportul procedurii.
- ☐ Identifică etapa (documentație sau rezultat) pentru calculul cauțiunii.
- ☐ Calculează cauțiunea: 2% din valoarea estimată, lot sau dublul celui mai mare subsecvent, cu plafonul etapei (cap. 12.1).
- ☐ Verifică dacă un concurent a depus deja contestație; ai 10 zile de la publicarea ei pentru intervenție (art. 17 alin. (3)).
- ☐ Decide calea: CNSC (gratuită, motivele se fixează) sau tribunal (2%, două grade).

Anexa B. Structura contestației la CNSC.

1. Elementele obligatorii din art. 10 (părți, procedură, anunț, actul atacat, obiect, motivare, probe, semnătură).
2. Petitul precis: actele anulate, ofertele reevaluate, etapa, măsurile concrete (art. 26 alin. (10^1)).
3. Cererea de suspendare, separat motivată, numai dacă există un efect ireversibil iminent.
4. Motivele, câte unul pe secțiune, fiecare cu: textul încălcat, faptele din dosar, practica CNSC sau CJUE care te susține și răspunsul anticipat la apărarea autorității.
5. Cererea de acces la dosar și rezerva de a formula o nouă contestație pentru motivele aflate din dosar.
6. Cererea de cheltuieli, cu dovezi, depusă înainte de pronunțare (art. 26 alin. (9)).
7. Dovada transmiterii simultane la CNSC și la autoritate (art. 16 alin. (1)).

Anexa C. Check-list pentru atacul ofertei câștigătoare.

- ☐ Experiența similară: recepția la terminare în perioadă, valoarea recepționată, cota din asociere (cap. 4.1).
- ☐ Terțul susținător: anexe care arată execuția efectivă (cap. 4.3).
- ☐ DUAE: omisiuni (rezilieri, documente constatatoare, decizii ale Consiliului Concurenței) (cap. 5.3).
- ☐ Clarificări: completări ale propunerii tehnice sau financiare peste limita art. 209 (cap. 6).
- ☐ Prețul: sub 80% sau elemente de preț sub piață; justificarea depusă e concludentă? (cap. 7).
- ☐ Punctajul: elemente punctate fără dovadă, contradicții în procesul-verbal (cap. 8.3).
- ☐ Tratamentul egal: clarificări cerute câștigătorului, dar nu ție (cap. 6.5).

Anexa D. Check-list pentru apărarea autorității sau a câștigătorului.

- ☐ Excepțiile de ordine procedurală: tardivitate, lipsa transmiterii la autoritate, cauțiune, lipsa interesului (cap. 11).
- ☐ Motive noi în concluzii scrise: inadmisibile (art. 21 alin. (3)).
- ☐ Documentația necontestată la timp: obligatorie pentru toți.
- ☐ Marja de apreciere tehnică a comisiei: CNSC nu se substituie.
- ☐ Pentru câștigător: intervenție principală în 10 zile, cu critici concrete la ofertele de după el (cap. 11.4).
- ☐ Pentru autoritate: punctul de vedere și dosarul în 5 zile, altfel decădere din probe și excepții (art. 18 alin. (3)).

Anexa E. Unde cauți practica.

Sursă	Ce găsești	Observație
Portalul CNSC	Buletinul oficial al deciziilor, anonimizat	Căutarea după articol de lege și cuvinte-cheie
contestati.ro	Index al dosarelor, deciziilor și încheierilor CNSC	Util pentru autoritățile cu istoric mare de contestații
ReJust / ROLII	Hotărârile curților de apel pe plângeri	Practica locală a curții competente
CURIA	Jurisprudența CJUE	Citează numărul cauzei și punctul din hotărâre
Ghidul ANAP	Interpretările ANAP, pe etape	Valoare de interpretare, nu de normă
Legea nr. 101/2016, forma consolidată	Textul la 18.08.2026, cu notele ÎCCJ	Verifică ultima formă la data actului

Anexa F. Modele de acte.

Modelele urmează elementele obligatorii ale contestației din art. 10 din Legea nr. 101/2016, aplicabile și plângerii (art. 30 alin. (1)). Câmpurile marcate se completează. Textul este formulat cu certitudine, cum trebuie să apară în actul depus; evaluarea riscurilor rămâne în dosarul intern.

MODEL F1 · CONTESTAȚIE ÎMPOTRIVA REZULTATULUI PROCEDURII

Către: **Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor**
Str. Stavropoleos nr. 6, sector 3, București · office@cnsc.ro
Comunicare concomitentă: [autoritatea contractantă]

CONTESTAȚIE.

[Contestatorul], cu sediul în [...], CUI [...], nr. ONRC [...], reprezentat legal de [...] și convențional de [avocat], cu sediul ales pentru comunicări la [adresă, e-mail, telefon],

în contradictoriu cu [autoritatea contractantă], cu sediul în [...],

privind procedura [licitație deschisă / procedură simplificată] pentru atribuirea contractului [obiectul], anunț de participare nr. [...] din [...], lotul [...],

împotriva [comunicării rezultatului nr. ... / raportului procedurii nr. ...],

formulăm prezenta:

CONTESTAȚIE,

prin care solicităm Consiliului:

1. anularea raportului procedurii nr. [...] și a comunicării nr. [...], în partea privind [respingerea ofertei contestatorului / declararea ca admisibilă și câștigătoare a ofertei ...];
2. obligarea autorității contractante la reevaluarea [ofertei ...], de la etapa [...], cu respectarea considerentelor deciziei, în termenul stabilit de Consiliu;
3. obligarea autorității contractante să permită accesul la [documente] și încuviințarea studiului dosarului cauzei (art. 19 din Legea nr. 101/2016);
4. suspendarea procedurii de atribuire până la soluționarea contestației (art. 22 din Legea nr. 101/2016);
5. obligarea autorității contractante la plata cheltuielilor ocazionate de soluționarea contestației,

pentru următoarele motive:

I. Admisibilitatea și termenul.

Rezultatul a fost comunicat la data de [Z]. Contestația este formulată în termenul de [10 / 7] zile prevăzut de art. 8 alin. (1) lit. [a) / b)] din Legea nr. 101/2016 și este comunicată concomitent autorității contractante (art. 16 alin. (1)). Cauțiunea în cuantum de [...] lei, calculată potrivit art. 61^1, a fost constituită prin [...].

Contestatorul are interes: [oferta sa a fost respinsă și nu a fost exclusă definitiv / oferta sa s-a clasat pe locul ... și criticile vizează toate ofertele clasate înaintea sa] (art. 3 din Legea nr. 101/2016).

II. Situația de fapt.

[Cronologia procedurii: anunț, depunere, clarificări, rezultat — cu documentele anexate.]

III. Motivele de nelegalitate.

III.1. [Titlul motivului: „Respingerea ofertei fără solicitarea de clarificări încalcă art. 209 din Legea nr. 98/2016 și principiul proporționalității.”]

Fapt: [ce a reținut comisia, cu citat din raport]. Drept: [textul încălcat]. Practică: [decizii CNSC / CJUE]. Consecință: [ce măsură se impune].

III.2. [Următorul motiv.]

IV. Cererea de suspendare.

Autoritatea contractantă poate încheia contractul după expirarea termenului de așteptare. Executarea lui ar face inutilă admiterea contestației și ar produce contestatorului o pagubă iminentă, constând în pierderea definitivă a șansei de a obține contractul. Suspendarea nu afectează interesul public, pentru că termenul de soluționare a contestației este de 20 de zile (art. 24). Solicităm suspendarea procedurii până la soluționarea contestației.

V. Probe.

Înscrisuri: [comunicarea rezultatului; raportul; solicitările de clarificări și răspunsurile; cererea de acces și dovada transmiterii ei; dovada cauțiunii; dovada comunicării contestației către autoritate]. Solicităm studiul dosarului achiziției la sediul Consiliului.

În drept: art. 2, 3, 8, 10, 16, 19, 22, 26 și 61[1] din Legea nr. 101/2016; [articolele din Legea nr. 98/2016 și HG nr. 395/2016].

Data: [...] Semnătura: [...]

MODEL F2 · CONTESTAȚIE ÎMPOTRIVA DOCUMENTAȚIEI DE ATRIBUIRE — DIFERENȚELE

Structura este cea din modelul F1, cu trei diferențe:

1. **Actul atacat** este documentația de atribuire, cu indicarea exactă a clauzei: „secțiunea III.1.3.a) din fișa de date, cerința nr. [...]” sau „cap. [...] din caietul de sarcini, specificația [...]”.
2. **Termenul** curge de la publicarea documentației în SEAP (art. 8 alin. (2)), iar plafonul cauțiunii este cel pentru etapa documentației (cap. 12.1).
3. **Petitul** cere modificarea sau eliminarea clauzei, cu formularea propusă, și prelungirea corespunzătoare a termenului de depunere a ofertelor: „obligarea autorității contractante la modificarea cerinței nr. [...] în sensul [...], la publicarea unei erate și la prelungirea termenului-limită de depunere a ofertelor.”

Fiecare critică arată concret de ce cerința este restrictivă: ce operatori exclude, de ce nu e proporțională cu obiectul (art. 172 din Legea nr. 98/2016), ce alternativă ar asigura același rezultat.

MODEL F3 · PUNCTUL DE VEDERE AL AUTORITĂȚII CONTRACTANTE (ART. 18)

Către: **Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor**
Ref.: contestația formulată de [...], înregistrată sub nr. [...]

PUNCT DE VEDERE.

[Autoritatea contractantă], în termenul de 5 zile prevăzut de art. 18 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, formulăm următorul punct de vedere, prin care solicităm:

1. în principal, respingerea contestației ca [tardivă / lipsită de interes / inadmisibilă];
2. în subsidiar, respingerea contestației ca nefondată și menținerea actelor atacate;
3. respingerea cererii de suspendare;
4. continuarea procedurii de atribuire,

pentru următoarele motive:

I. Excepțiile.

[Data comunicării rezultatului și calculul termenului; data primirii contestației de către autoritate (art. 16); dovada cauțiunii; poziția contestatorului în clasament și criticile pe care nu le formulează față de ofertele clasate înaintea sa.]

II. Pe fond.

Pentru fiecare critică: cerința din documentație, constatarea comisiei din procesul-verbal, documentul din ofertă pe care s-a întemeiat, textul legal aplicat.

III. Anexe.

Transmitem copia dosarului achiziției, dovada comunicării prezentului punct de vedere către contestator și [alte documente] (art. 18 alin. (2)).

Data: [...] Semnătura: [...]

MODEL F4 · CERERE DE INTERVENȚIE ACCESORIE A OFERTANTULUI DECLARAT CÂȘTIGĂTOR

Către: **Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor**
Ref.: dosarul nr. [...], contestator [...], autoritate contractantă [...]

CERERE DE INTERVENȚIE ACCESORIE.

[Intervenientul], ofertant declarat câștigător în procedura [...], în temeiul art. 17 alin. (3) din Legea nr. 101/2016 și al art. 61 și următoarele din Codul de procedură civilă, formulăm prezenta cerere de intervenție în interesul autorității contractante, prin care solicităm:

1. admiterea în principiu a cererii de intervenție;
2. respingerea contestației [ca tardivă / lipsită de interes / nefondată];
3. respingerea cererii de acces la documentele ofertei noastre declarate și probate confidențiale;
4. respingerea cererii de suspendare,

pentru următoarele motive:

I. Interesul intervenientului.

Admiterea contestației ar conduce la [reevaluarea / respingerea] ofertei noastre, declarată câștigătoare prin [...].

II. Confidențialitatea.

Informațiile din [secțiunile ...] au fost indicate punctual ca secrete comerciale și au fost însoțite, la depunerea ofertei, de dovezile anexate: [...] (art. 57 alin. (4) din Legea nr. 98/2016). Pentru restul ofertei nu ne opunem accesului.

III. Pe fond.

[Răspuns punct cu punct la criticile contestatorului, cu trimitere la pagina din ofertă.]

Data: [...] Semnătura: [...]

MODEL F5 · PLÂNGERE ÎMPOTRIVA DECIZIEI CNSC

Către: **Curtea de Apel [...], Secția de contencios administrativ și fiscal**

Onorată instanță,

[Petenta], cu sediul în [...], CUI [...], reprezentată convențional de [avocat], cu sediul ales pentru comunicări la [...],

în contradictoriu cu intimata [autoritatea contractantă], cu sediul în [...], și cu intimata [intervenienta / ofertantul declarat câștigător], cu sediul în [...],

împotriva Deciziei Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor nr. [...], comunicată la data de [...],

formulăm prezenta:

PLÂNGERE,

prin care solicităm respectuos onoratei instanțe:

1. admiterea plângerii și modificarea în tot a deciziei atacate, în sensul admiterii contestației și al [anulării ... și obligării intimatei-autoritate contractantă la ...];
2. suspendarea procedurii de atribuire și/sau a executării contractului până la soluționarea plângerii (art. 33 din Legea nr. 101/2016);
3. obligarea intimatelor la plata cheltuielilor de judecată,

pentru următoarele motive:

I. Termenul și comunicarea.

Decizia a fost comunicată la data de [...]; plângerea este formulată în termenul de 10 zile prevăzut de art. 29 din Legea nr. 101/2016. Plângerea a fost comunicată intimatelor la data de [...], prin [...], și Consiliului; dovezile sunt anexate (art. 30 alin. (4) și art. 31 alin. (1)).

II. Motivele de nelegalitate și netemeinicie.

II.1. [Titlul motivului.] Prin contestație (pag. [...]), petenta a arătat că [...]. Consiliul a reținut că [...] (pag. [...] din decizie). Raționamentul este greșit, pentru că [...], astfel cum rezultă din [documentul din dosarul CNSC].

II.2. [Următorul motiv.]

III. Probe.

Înscrisurile din dosarul Consiliului, pe care solicităm să fie atașat (art. 30 alin. (5)).

În drept: art. 29–34 din Legea nr. 101/2016; [articolele încălcate].

Data: [...] Semnătura: [...]

MODEL F6 · CONCLUZII SCRISE LA CNSC

Către: **Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor**
Ref.: dosarul nr. [...]

CONCLUZII SCRISE.

[Contestatorul] formulăm următoarele concluzii scrise, prin care menținem contestația așa cum a fost formulată și solicităm admiterea ei:

I. Răspuns la punctul de vedere al autorității contractante.

[Pentru fiecare argument al autorității: de ce nu răspunde criticii formulate în contestație.]

II. Răspuns la cererea de intervenție.

[Idem.]

III. Ce rezultă din studiul dosarului.

[Documentele refuzate sau marcate confidențial fără dovezi; refuzul accesului; motivele pentru care se impune un termen nou de contestare pentru aspectele descoperite.]

IV. Cheltuieli.

Anexăm contractul de asistență juridică, factura nr. [...] și dovada plății nr. [...].

Concluziile scrise nu pot cuprinde motive noi de contestație (art. 21 alin. (3)). Aspectele noi descoperite la studiul dosarului se valorifică prin contestație separată, în termen, întemeiată pe refuzul documentat al accesului (ghidul separat privind refuzul accesului).

Anexa G. Fișe pe curți de apel.

Fișele adună hotărârile pe plângeri citate în carte, grupate pe instanța competentă. Curtea competentă este cea de la sediul autorității contractante (art. 32 din Legea nr. 101/2016), deci practica ei locală contează mai mult decât media națională. Unde nu am găsit hotărâri verificabile, fișa o spune. Pentru Brașov și Constanța, unele rânduri redau doar soluția pe scurt de pe portalul instanțelor; motivarea se citește integral înainte de a fi invocată.

Curtea	Hotărârea	Ce a reținut	Semn
Alba Iulia	Dec. nr. 7464/10.07.2013 (dosar 564/57/2013)	Motivele noi aduse prin note de ședință după termenul plângerii sunt tardive; ofertantul cu oferta definitiv neconformă nu mai are interes să critice câștigătorul (sub OUG nr. 34/2006, regula se păstrează)	ATENȚIE
	Dec. nr. 7860/19.11.2014	Ofertantul clasat pe locul VI care atacă doar locul I nu are interes (sub OUG nr. 34/2006; vezi cap. 11.5 pentru practica actuală)	ATENȚIE
Bacău	Dec. civ. nr. 481/27.06.2025	Dovezile de confidențialitate se anexează ofertei; nu se poate declara confidențialitatea după termenul-limită	SUSȚINE
	Dec. nr. 105/23.01.2025 (dosar 543/32/2024)	Intervenția principală a câștigătorului în contestația concurentului este admisibilă (cap. 11.6)	DIVERGENȚĂ
	Dec. nr. 204/03.03.2025 (dosar 565/32/2024)	Opinia contrară: intervenția principală ocolește termenul contestației; înlăturată prin RIL nr. 23/2025 (cap. 11.6)	DIVERGENȚĂ
Brașov	Dosar 429/64/2024, soluția din 30.09.2024	Plângere respinsă ca neîntemeiată; petenta obligată la 15.000 lei cheltuieli către autoritate. Curtea a cerut CNSC dosarul sub sancțiunea amenzii și autorității fișa de date și caietul de sarcini	ATENȚIE
	Dosar 652/64/2019, Hot. nr. 24/20.01.2020	Plângere admisă: curtea a anulat ea însăși procedura pentru șase loturi ale unui acord-cadru de reactivi	SUSȚINE

Curtea	Hotărârea	Ce a reținut	Semn
București	Dec. civ. nr. 608/23.09.2024 (dosar 5262/2/2024)	CNSC trebuia să cenzureze refuzul nelegal de acces și să asigure precizarea motivelor; plângere admisă în parte (cap. 18.1)	SUSȚINE
	Dec. nr. 319/17.02.2021	În procedura simplificată se poate cere doar experiența similară; cerințe de personal nici măcar implicit (cap. 15.2)	SUSȚINE
	Dec. nr. 353/17.03.2020	Terțul susținător formal, fără implicare în execuție, nu susține oferta (reținută în BO2023_2417, cap. 4.3)	ATENȚIE
	Dec. nr. 927/01.03.2017 (Secția a VIII-a)	Încheierea contractului trebuie să fie imposibilă obiectiv și absolut, nu doar oneroasă, pentru anularea procedurii (citată în BO2023_2455, cap. 9.4)	SUSȚINE
	Dec. civ. nr. 6242/17.12.2015 (Secția a VIII-a)	Doar împrejurări independente de voința autorității justifică anularea (cap. 9.4)	SUSȚINE
	Cluj	Încheierea din 8.05.2025 (dosar 329/33/2025)	Justificările abstracte nu probează confidențialitatea; acces integral, cu anonimizarea datelor personale	SUSȚINE
Dec. nr. 2532/06.11.2008		Autoritatea nu își poate opune propria culpă din documentație (cap. 9.4)	SUSȚINE
Constanța	Dosar 769/36/2022, Hot. nr. 11/23.01.2023	Plângere respinsă ca tardivă, după ce curtea ceruse dovada comunicării către intimată (art. 31 alin. (1), cap. 13.1)	ATENȚIE
	Dosar 33/36/2024	Plângere admisă: decizia CNSC modificată, rezultatul anulat pentru oferta câștigătoare, reevaluare în 20 de zile; 7.639,99 lei cheltuieli către petentă	SUSȚINE
	Dosar 433/36/2024, soluția din 12.08.2024	Plângerea autorității admisă: contestația admisă de CNSC a fost respinsă în tot ca nefondată	APĂRARE

Curtea	Hotărârea	Ce a reținut	Semn
Iași	Dec. nr. 251/21.05.2025	Certificatul de conformitate expirat nu dovedește conformitatea, chiar dacă documentația nu cerea expres valabilitatea; decizia CNSC modificată (cap. 6.8)	ATENȚIE
	Dec. nr. 491/18.09.2023	Interesul la plângere se raportează și la motivele reevaluării; instanța nu mai judecă documentația la plângerea contra rezultatului (cap. 11.6)	SUSȚINE
	Dec. nr. 86/17.02.2025	Motivele noi după termen sunt tardive fără cerere scrisă de acces la autoritate; obligația de clarificare când autoritatea a creat ambiguitatea; verificarea prețului peste 80% pe elemente de cost (cap. 18)	ATENȚIE
	Dec. nr. 109/03.03.2025	Propunerea tehnică trebuie să acopere toate capitolele caietului de sarcini; acceptarea condițiilor contractuale nu o suplinește; confirmarea generală la clarificări este neconcludentă (cap. 6.7)	ATENȚIE
	Dec. nr. 65/26.01.2023	Înlocuirea subcontractantului este permisă; autoritatea trebuia să o ceară înainte de respingere (art. 170 alin. (2), cap. 4.7)	SUSȚINE
	Secția civilă, Dec. nr. 379/15.09.2023	Clauzele documentației necontestate nu se mai pot ataca în executarea contractului (concesiune; cap. 3.6)	ATENȚIE
Oradea	Dec. nr. 241/25.01.2018	Explicațiile privind prețul trebuie însoțite de dovezi concludente (cap. 7.5)	SUSȚINE
Pitești	Dosar 277/46/2025	Plângere respinsă ca nefondată; petenta obligată la 11.900 lei cheltuieli către intimată (cap. 13.7)	ATENȚIE
	Dec. nr. 298/F/03.12.2024	Reținută de ÎCCJ în opinia inadmisibilității intervenției principale, înlăturată prin RIL nr. 23/2025 (cap. 11.6)	DIVERGENȚĂ

Curtea	Hotărârea	Ce a reținut	Semn
Ploiești	Dec. nr. 128/12.02.2025	Confidențialitatea nedovedită nu justifică refuzul accesului (reținută în BO2025_3618)	SUSȚINE
	Dec. nr. 857/13.07.2026	Ofertantul din stat terț fără acord cu UE (Turcia) nu poate folosi procedura Legii nr. 101/2016; contestația admisă de CNSC respinsă ca inadmisibilă (Kolin, Qingdao; cap. 11.7)	APĂRARE

Curtea	Hotărârea	Ce a reținut	Semn
Suceava	Dec. nr. 64/05.02.2021	Ofertantul nu trebuie să-și prelungească din proprie inițiativă valabilitatea ofertei; factura proformă nu dovedește achiziția (cap. 13.8)	SUSȚINE
	Dec. nr. 329/10.05.2021	Plângere tardivă pentru necomunicarea către intimată în 10 zile (art. 31 alin. (1)) (cap. 13.8)	ATENȚIE
	Dec. nr. 419/07.06.2021	Autoritatea de lucru judecat între contestațiile succesive din aceeași procedură (cap. 13.8)	ATENȚIE
	Dec. nr. 549/14.07.2021	Specificația restrictivă trebuie dovedită cu standarde, nu cu afirmații (sticlă/policarbonat) (cap. 3.6)	SUSȚINE
	Dec. nr. 435/08.08.2023 (dosar 480/39/2023)	Cerințe tehnice peste ghidul finanțatorului, nemăsurabile sau legate de un consorțiu privat sunt restrictive; plângerea autorității respinsă (cap. 3.7)	SUSȚINE
	Dec. nr. 145/15.02.2024	Raport semnat de majoritate, cu nota individuală a membrului cu opinie separată, este valabil; clarificarea nu poate completa substanțial oferta (cap. 6.9)	ATENȚIE
	Dec. nr. 313/29.04.2024 (dosar 171/39/2024)	Ofertantul cu respingere definitivă nu are interes să atace câștigătorul (C-787/21; cap. 11.6)	ATENȚIE
	Dec. nr. 343/15.05.2024 (dosar 3544/86/2022*)	Clauza care amână dobânda penalizatoare peste 30 de zile este abuzivă și nulă (Legea nr. 72/2013; cap. 10.7)	SUSȚINE
	Dec. nr. 584/15.09.2021	Formularea din ofertă care nu contrazice caietul nu justifică respingerea (cap. 6.7)	SUSȚINE

Curtea	Hotărârea	Ce a reținut	Semn
Târgu Mureș	—	Fără hotărâri pe plângeri verificate în această ediție. Curtea a sesizat în 2025 problema suspendării notificării de reziliere (cap. 10.7)	
Timișoara	Dec. nr. 281/03.03.2021 (dosar 140/59/2021)	Anularea procedurii pentru o omisiune proprie din caiet, descoperită la final, este nelegală; obligarea la finalizare (cap. 9.4)	SUSȚINE

Culegerea de practică judiciară a Curții de Apel Iași pe anul 2024 conține zece spețe de achiziții publice (nr. 29–38), între care: refuzul subcontractantului câștigătorului de a prezenta documentele-suport pentru DUAE și înlocuirea lui; costurile cu forța de muncă și subvențiile AJOFM la serviciile de pază; natura juridică a documentului constatator; accesul la oferta câștigătoare și clauza de confidențialitate cu distribuitorul; raportarea la salariul minim în vigoare la data depunerii ofertei. Textul integral nu a putut fi consultat pentru această ediție; temele indică direcțiile de cercetare pentru ediția următoare.

Notă de lucru.

Ediția a doua a fost redactată la 20 octombrie 2026, în șase etape de cercetare, pe surse publice. Deciziile CNSC citate cu numărul de buletin (BOAAAA_NNNN) au fost consultate pe portalul CNSC. Deciziile ÎCCJ (RIL nr. 23/2025 și nr. 24/2025, HP nr. 390/2025, nr. 363/2025 și nr. 28/2026) și ale CCR citate în cap. 2.4 au fost citite în textul integral de pe iccj.ro și legislatie.just.ro; pragurile din cap. 2.3 și cifrele controlului ex ante din cap. 14.7, pe anap.gov.ro. Căutarea pe iccj.ro (octombrie 2026) nu a scos la iveală alte dezlegări din 2026 privind Legile nr. 98/2016 și nr. 101/2016. Textele Legii nr. 98/2016 (art. 170, 174, 218–221) și ale Legii nr. 101/2016 (art. 10, 17, 18, 22–24, 26, 29–31, 61[1]) folosite în capitolele noi au fost verificate în forma consolidată.

Înainte de a fi invocate într-un act, se verifică integral:

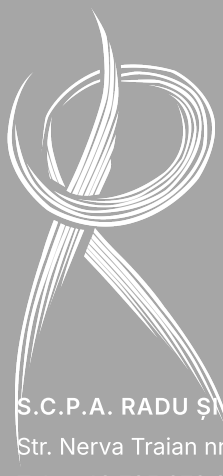
Referința	De ce
Deciziile CNSC citate cu număr de dosar (de forma nr./Cx/nr./an), cap. 7	Toate au fost citite în text integral. Atenție la nr. 1557/C10/556/2025 și 2595/C7/2897/2025: formula privind libertatea de apreciere a autorității și sarcina probei a ofertantului aparține Îndrumării ANAP și este reprodusă acolo din punctul de vedere al autorității, nu din considerentele Consiliului
Hotărârea CA Iași nr. 65/26.01.2023 (înlocuirea subcontractantului)	Citată după rezumatul de pe lege5.ro
Decizia CA Oradea nr. 241/2018	Pronunțată pe Legea nr. 99/2016 (achiziții sectoriale); raționamentul se aplică prin analogie art. 210 din Legea nr. 98/2016
Decizia CA Iași nr. 109/2025	Procedură sectorială (Legea nr. 99/2016 și HG nr. 394/2016)
Hotărârile CA Suceava din 2021 (nr. 64, 329, 419, 549, 584)	Citate după Buletinul jurisprudenței SCAF 2021, nu după textul integral al hotărârii
Hotărârile CA Timișoara nr. 281/2021, CAB nr. 927/2017 și nr. 6242/2015, CA Cluj nr. 2532/2008	Citate după reproducerea lor în Decizia CNSC BO2023_2455

Referința	De ce
Decizia CNSC BO2018_7092	Rezumată după dispozitiv și o parte din considerente
Deciziile ÎCCJ nr. 2043/2024, 4229/2020 și 468/2020	Citate după rezumatul publicat (2043/2024) și după textul de pe scj.ro, citit prin extras; se verifică integral
Decizia CA Oradea nr. 525/14.06.2019	Citată după textul publicat pe jurisprudenta.com
Adresa CNSC din modelele de acte	Preluată din antetul deciziilor; se verifică pe cnsc.ro la data depunerii
Minuta întâlnirii președinților SCAF din 2025 (cap. 10.7, 11.6 și 14.6)	Minuta a fost citită în text integral; orientează practica, dar nu este obligatorie. Hotărârile citate în ea (CAB nr. 244/2024, CA Bacău nr. 119/2025, Tribunalul Neamț nr. 146/2025, CAB nr. 430, 432 și 499 din 2024) sunt redate după minută, nu după textul lor integral. Pentru intervenția principală, încadrarea hotărârilor pe opinii urmează RIL nr. 23/2025, care diferă de minută la CA Pitești nr. 298/F/2024
Hotărârile CA Iași nr. 251/2025 și CA Suceava nr. 435/2023	Citate după buletinele de decizii relevante ale curților, nu după textul integral
Hotărârea CA Iași nr. 491/2023	Citată după rezumatul de pe lege5.ro
Rândurile Brașov și Constanța din Anexa G	Redau soluția pe scurt de pe portalul instanțelor, fără motivare
Hotărârile CA Alba Iulia nr. 7464/2013 (dosar 564/57/2013) și nr. 7860/2014 (dosar 672/57/2014)	Citite în text integral; pronunțate sub OUG nr. 34/2006, deci regula procedurală se păstrează, dar temeiul de text s-a schimbat
Decizia CA Ploiești nr. 857/2026 și Hotărârile CJUE C-210/24 și C-186/25	Citate după analiza și rezumatele publicate pe JURIDICE.ro; textul integral al hotărârilor se consultă pe curia.europa.eu
Hotărârile CA Suceava nr. 145, 313 și 343 din 2024	Citate după buletinele de decizii relevante publicate pe iccj.ro

DESPRE CARTE

Un tratat scris pentru avocatul care atacă sau apără o procedură de atribuire. Fiecare capitol pornește de la text, trece prin instrucțiunile ANAP și prin practica CNSC, a curților de apel, a ÎCCJ, a CCR și a CJUE și se încheie cu formulele de atac și de apărare. Capitolul 20 adaugă cifrele contenciosului: ce se contestă, cât se câștigă și unde se pierd cauzele.

SUSȚINE DIVERGENȚĂ ATENȚIE ATAC APĂRARE

radu&asociații

Veritas, Fiducia, Sapientia.

S.C.P.A. RADU ȘI ASOCIAȚII
Str. Nerva Traian nr. 16, bl. M35, sc. 3, et. 5, ap. 77, sector 3, București
Tel.: +40 785 276 357 · Fax: +40 21 456 11 97
mihai@radusiasociatii.ro · radusiasociatii.ro